

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY JASTRZĄB

NA LATA 2016-2023

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Definicje kluczowych pojęć	4
Metodologia procesu diagnozowania	6
Diagnoza	13
Analiza wskaźnikowa	36
Obszary zdegradowane	73
Zasięg przestrzenny Obszaru rewitalizacji	74
Partycypacja społeczna	79
Cele i działania	83
Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	87
Indykatywne ramy finansowe	88
Powiązanie LPR z dokumentami strategicznymi	89
Projekty i przedsięwzięcia do realizacji	92
Mechanizmy zapewnienia komplementarności	102
Wdrażanie lokalnego programu rewitalizacji	105
Monitoring i ewaluacja lokalnego programu rewitalizacji	110
Spis tabel	114
Spis rysunków	115
Spis map	116

WPROWADZENIE

Prezentowany dokument stanowi inicjowany i uchwalony przez Radę Gminy Jastrzęb *Lokalny Program Rewitalizacji*, a więc wieloletni plan działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, którego głównym celem jest wyprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie dla Gminy Jastrzęb warunków do jej zrównoważonego rozwoju. Stanowi on będzie główne narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności prowadzonych na terenie Gminy Jastrzęb w ramach procesu rewitalizacji.

Niniejsze opracowanie stanowi kompleksową i szczegółową diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie wymienionych obszarów stanowi pierwszy etap procesu rewitalizacji, a także przyczynia się do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W opracowaniu zaprezentowano definicje kluczowych pojęć tj. rewitalizacja, stan kryzysowy oraz jego charakterystykę. Konceptualizacja najczęściej występujących pojęć pozwoli odbiorcom na zrozumienie istoty realizacji procesu rewitalizacji i prowadzonych w jego ramach działań. Zawarto także rozdział poświęcony metodologii procesu opracowywania dokumentu. Przedstawiono zastosowane podczas diagnozy metody badawcze oraz dokonano precyzyjnego wyjaśnienia zastosowanych wskaźników, w celu ułatwienia interpretacji wyników diagnozy. Przedstawiono również ogólną charakterystykę gminy Jastrzęb, która została opracowana w oparciu o dostępne dane Banku Danych Statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego.

Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o analizę następujących stref: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej. Analizie poddane zostały wskaźniki opracowane dla każdego z wymienionych obszarów. Prowadzona diagnoza miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Dokonano precyzyjnego wyznaczenia analizowanych sołectw przy wykorzystaniu metody kartograficznej. Zamieszczone mapy obszarów zdegradowanych szczegółowo przedstawiają wyznaczone obszary, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji. Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi oraz z dokumentami wyższego rzędu. Prezentowany dokument został opracowany również w oparciu o przeprowadzoną partycypację społeczną w ramach której odbyły się konsultacje społeczne prowadzone w różnych formach. W konsultacjach społecznych wzięło udział szerokie grono interesariuszy procesu rewitalizacji m.in. przedstawiciele Urzędu Miasta, radni, przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych oraz lokalni liderzy opinii. Ostatnie rozdziały poświęcone zostały procesowi wdrażania oraz ewaluacji LPR.

DEFINICJE KLUCZOWYCH POJĘĆ

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz Ustawą z 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego **obszarów zdegradowanych** poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.¹

Przy określaniu obszarów, mających zostać objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji, będą uwzględniono Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji, które w następujący sposób kwalifikują obszary zdegradowane, będące w stanie kryzysowym²:

- Po pierwsze, **stan kryzysowy** charakteryzuje obszary, na których skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;
- Po drugie, z powyższymi wytycznymi musi występować przynajmniej jedno z wymienionych negatywne zjawisko ze sfery:
 - **gospodarczej** – niski poziom przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw;
 - **środowiskowej** – w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia,
 - **przestrzenno-funkcjonalnej** – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2 sierpnia 2016 r., Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji

² Ibidem

- **technicznej** – w zakresie m.in. degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Na podstawie analizy danych charakteryzujących stan w powyższych sferach wyznaczony zostanie **obszar rewitalizacji**, który według Ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji³ definiowany jest jako: Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.⁴

W celu zniwelowania negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji opracowany zostanie **Program Rewitalizacji**, który inicjowany, opracowany i uchwalony jest przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.). Dokument ten jest wieloletni programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Główny element Programu Rewitalizacji stanowią **projekty rewitalizacyjne**, które wynikają z programu rewitalizacji, tj. zaplanowane są w programie rewitalizacji i ukierunkowane są na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązane są z treścią i celami programu rewitalizacji.⁵

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

METODOLOGIA PROCESU DIAGNOZOWANIA

Metodologia procesu diagnozowania

Koncepcja metodologiczna, zastosowana w trakcie opracowywania Programu Rewitalizacji, uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji, rozumianą, jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzy możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup interesariuszy.

Na poniższym diagramie przedstawiono **proces opracowywania Programu Rewitalizacji**.

Desk research

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest **analiza danych zastanych (desk research)**, która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania. Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer: sfery społecznej, sfery gospodarczej,

sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej, sfery technicznej. Zgodnie z Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Analiza wskaźnikowa

W celu określenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji opracowany został **zestaw 23 wskaźników**, odnoszących się do sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) oraz pozostałych sfer (tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej). Należy zaznaczyć, iż analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału Gminy Jastrzęb na sołectwa, co umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

Analiza kartograficzna

Kolejnym etapem procesu była **analiza kartograficzna**, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną (np. na poziomie podregionów, województw), dzięki wykorzystaniu obrazowań kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie sołectw gminy Jastrzęb, co umożliwiło na precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji.

Syntetyczny wskaźnik Perkala

Syntetyczny wskaźnik Perkala - jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu umożliwiło na obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych (sołectw) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji.

Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy w jednostce ewidencyjnej - sołectwie.

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala, poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i(x_{ij})}}{\max_{i(x_{ij})} - \min_{i(x_{ij})}}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_{i(x_{ij})} - x_{ij}}{\max_{i(x_{ij})} - \min_{i(x_{ij})}}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla sołectwa i ,

x_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i ,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

z_{ij} – wartość zestandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i ,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

Badanie CATI/CAWI

W trakcie opracowywania Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania sondażowe przy wykorzystaniu techniki CATI oraz techniki CAWI. Badanie zrealizowane techniką CATI przeprowadzone zostało przez ankierów, którzy łączą się telefonicznie z wybranymi do badania respondentami i przeprowadzają z nimi wywiad kwestionariuszowy. Ankieter odczytywał pytania z przygotowanego programu i notował w nim uzyskiwane odpowiedzi. Ponadto w trakcie badania wykorzystaną technikę CAWI, w której pytania kwestionariuszowe pobierane są ze strony internetowej organizatora badania i przekazywane za pośrednictwem sieci do dowolnego punktu, w którym znajduje się respondent wraz z komputerem podłączonym do Internetu. Zastosowanie dwóch technik badawczych umożliwiło przeprowadzenie jak największej ilości wywiadów kwestionariuszowych.

Głównym celem przeprowadzonych badań było wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Ponadto w trakcie badań określono kluczowe działania/projekty, które powinny znaleźć się w Programie Rewitalizacji Gminy Jastrzęb. Łącznie przebadano 114 interesariuszy procesu rewitalizacji, w szczególności mieszkańców każdego z sołectw.

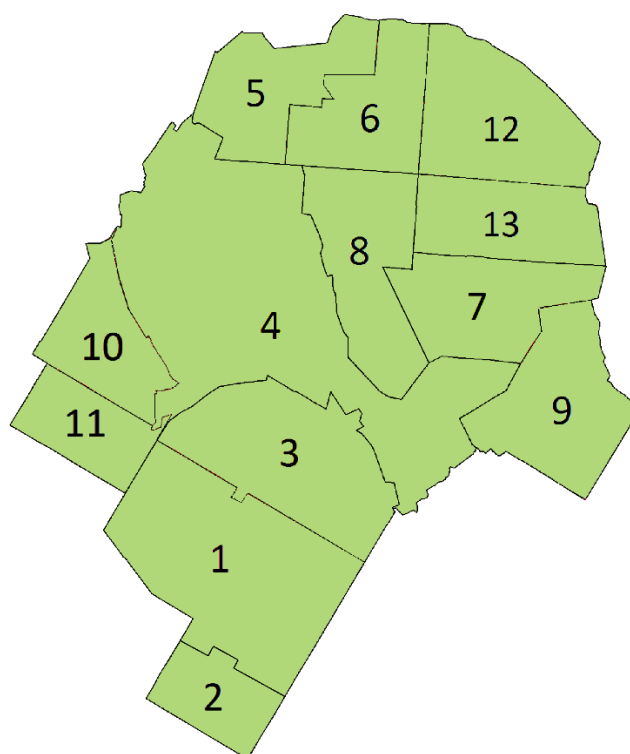
Delimitacja obszarów zdegradowanych

Delimitacji obszarów zdegradowanych dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego gminy Jastrzęb na sołectwa. W poniższej tabeli zaprezentowano listę sołectw - jednostek ewidencyjnych wraz z liczbą mieszkańców.

Tabela 1. Charakterystyka badanych obszarów.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1	Gąsawy Rządowe	808
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	423
3	Gąsawy Plebańskie	292
4	Jastrzęb	1027
5	Kolonia Kuźnia	289
6	Kuźnia	188
7	Lipienice Górne	483
8	Lipienice Dolne	457
9	Nowy Dwór	242
10	Orłów	243
11	Śmitów	135
12	Wola Lipieniecka Duża	378
13	Wola Lipieniecka Mała	337
	Gmina Jastrzęb	5302

Mapa 1. Gmina Jastrzęb - podział na sołectwa

Na potrzeby opracowania diagnozy gminy Jastrzęb, przygotowano zestaw wskaźników, które podzielono na pięć sfer. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym. Ponadto zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020, w ramach opracowania wzięte pod uwagę będą również następujące sfery: gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna (łącznie 8 wskaźników).

Rysunek 1. Podział sfer

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) **wartościami referencyjnymi dla poszczególnych wskaźników będą średnie tych wartości obliczone dla gminy Jastrzęb**. Zastosowanie takiego zabiegu metodologicznego pozwala przyjąć, iż odchylenie wartości wskaźników obliczanych dla poszczególnych sołectw od ogólnych wartości referencyjnych, świadczyć może o występowaniu w tych jednostkach stanu kryzysowego.

Tabela 2. Lista wskaźników.

SFERA SPOŁECZNA	
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na 100 mieszkańców
8	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
9	Liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
10	Wskaźnik obciążenia demograficznego
11	Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku
12	Liczba wydarzeń kulturalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
13	Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów
SFERA GOSPODARCZA	
14	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
15	Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców
16	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
SFERA ŚRODOWISKOWA	
17	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona]
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	
18	Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze wodociągowe w stosunku do łącznej liczby budynków
19	Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne w stosunku do łącznej liczby budynków
20	Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
SFERA TECHNICZNA	
21	Szacowana długość dróg wymagających remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców
22	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców
23	Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Delimitacja obszarów rewitalizacji

Obszar rewitalizacji wyznaczony został w obrębie terenów, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z czterech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji oparte zostało na analizie desk research, analizie wskaźnikowej oraz na badaniach ilościowych zrealizowanych techniką CATI/CAWI wśród mieszkańców gminy Jastrzęb. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych rewitalizacją.

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom propozycje rozwiązań dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje służą uzyskaniu opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których będą dotyczyć w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań. Szeroki zestaw informacji pozyskanych w trakcie konsultacji społecznych z mieszkańcami oraz przedstawicielami podmiotów związanych z gminą, stanowiły podstawę dla wyznaczania celów i zakresu działań tworzących kompleksowy program rewitalizacji na potrzeby lokalnej społeczności Jastrzębia.

Podczas trwania konsultacji społecznych interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały możliwość zapoznania się z treścią konsultowanych dokumentów. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia dokumentu, ale także do wystuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

W trakcie procesu opracowywania dokumentu konsultacje społeczne przeprowadzane są dwukrotnie. Pierwsze konsultacje dotyczą wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji. Natomiast w trakcie drugich konsultacji opiniowany jest projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji.

DIAGNOZA

Desk Research - Ogólna charakterystyka gminy Jastrzęb

Gmina wiejska Jastrzęb położona jest w południowo – zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie szydłowieckim. Siedzibą Rady Gminy jest sołectwo Jastrzęb. Gmina administracyjnie graniczy z gminą Orońsko, z gminą Wierzbica w powiecie radomskim, z gminą Skarżysko Kościelne w powiecie skarżyskim oraz z miastem i gminą Szydłowiec. Gminę administracyjnie podzielono na 13 sołectw:

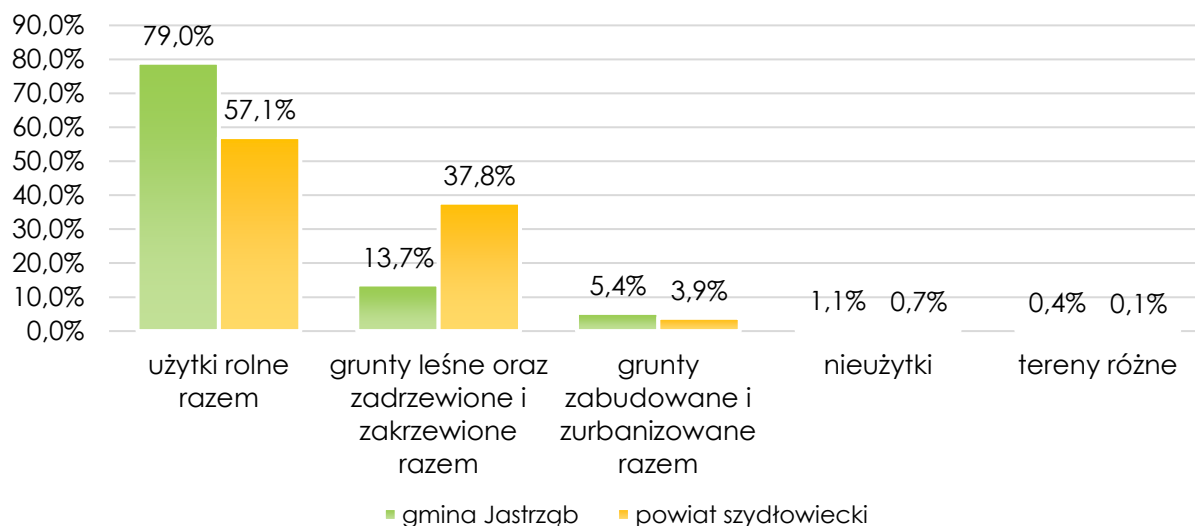
- Gąsawy Plebańskie,
- Gąsawy Rządowe,
- Gąsawy Rządowe Niwy,
- Jastrzęb,
- Kolonia Kuźnia,
- Kuźnia,
- Lipienice Górne,
- Lipienice Dolne,
- Orłów,
- Nowy Dwór,
- Śmitów,
- Wola Lipieniecka Mała,
- Wola Lipieniecka Duża.

Gmina Jastrzęb położona jest przy drodze krajowej E7 łączącej Kraków z Warszawą, a także drodze wojewódzkiej nr 727 (Szydłowiec – Wierzbica – Radom). Przez jej teren przebiega linia kolejowa umożliwiająca dojazd do Skarżyska i Radomia. Według geograficznego podziału, gmina Jastrzęb położona jest w obszarze Przedgórze Łżeckiego, będącego częścią Wyżyny Kieleckiej. Duża część lokalnej gospodarki w gminie związana jest z występującymi w okolicy złożami piaskowców szydłowieckich, złożami piasków oraz pospótek. Gospodarka skupia wokół eksploatacji złóż piaskowca jurajskiego. Produkcja rolna realizowana jest jedynie w gospodarstwach indywidualnych o małej powierzchni. Do największych zabytków na terenie gminy należy pochodzący z początku XX w. Kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Jastrzębiu usytuowany na wzgórzu.

Całkowita powierzchnia gminy Jastrzęb to 5453 hektarów, z czego 23 hektary (0,4% powierzchni) znajdują się pod wodami powierzchniowymi płynącymi. Gmina Jastrzęb pokrywa 12,1% powierzchni powiatu szydłowieckiego. W porównaniu z innymi gminami wchodzącymi w skład powiatu szydłowieckiego, gmina Jastrzęb jest czwartą gminą w powiecie pod względem powierzchni geodezyjnej oraz drugą pod względem gęstości zaludnienia.

Pod koniec 2014 roku największy udział w powierzchni gminy miały grunty o charakterze użytków rolnych. Stanowiły one 79% powierzchni gminy, w tym: grunty orne - 63,4%, łąki trwałe – 8,1%, sady - 1,8%, pastwiska trwałe - 2,3%, grunty rolne zabudowane - 3,1%. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione w gminie Jastrzęb stanowiły 13,7% powierzchni, natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane zajmowały 5,4% terenu gminy.

Rysunek 2. Kierunki wykorzystania powierzchni lądowej jednostki terytorialnej. Stan na dzień 31.12.2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Banku Danych Lokalnych. GUS.

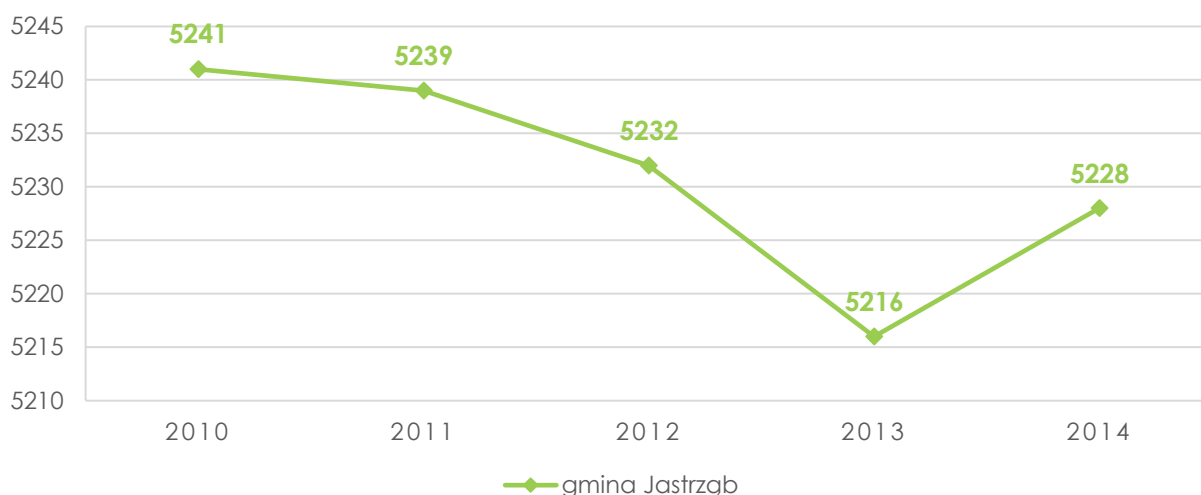
Desk Research - Analiza sytuacji gminy Jastrzęb na przełomie lat 2010 - 2014

Strefa społeczna

Mieszkańcy

Pod koniec 2014 roku gminę Jastrzęb zamieszkiwało 5228 osób, czyli 13% ludności powiatu sztytowieckiego. W analizowanym okresie czasu największą liczbę ludności gminy zanotowano w 2010 roku. W tym roku w gminie zameldowanych było 5241 osób. Najmniej mieszkańców gmina Jastrzęb miała w 2013 roku, kiedy to zameldowanych w tej jednostce administracyjnej było 5216 osób. Od 2010 do 2013 roku zarejestrowano ciągły, kilkusobowy w skali roku spadek ludności gminy. W analizowanym okresie czasu średnia gęstość zaludnienia gminy Jastrzęb wynosiła 96 osób/ km², natomiast w powiecie sztytowieckim od 89-90 osób/km²

Rysunek 3. Liczba ludności w gminie Jastrzęb w latach 2010-2014. Stan na dzień 31.12.

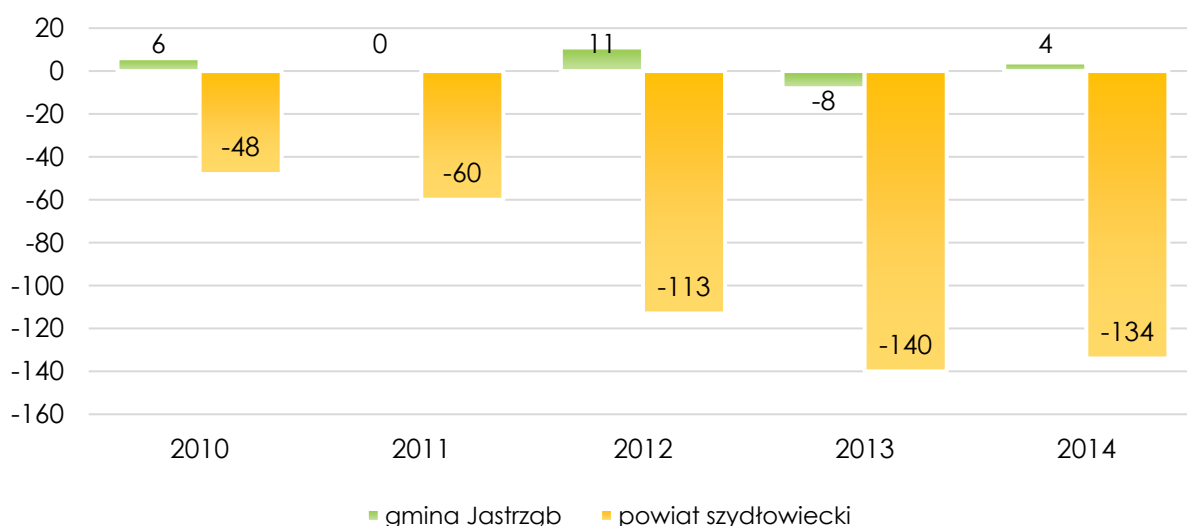

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Migracje

Od 2010 roku na terenie gminy Jastrzęb zanotowano jedynie raz ujemne saldo migracji. Najwyższy poziom salda migracji wewnętrznych dla gminy Jastrzęb zanotowano w 2012 roku. Zarejestrowano wówczas 40 wymeldowań, przy 51 zameldowaniach, przez co wskaźnik salda migracji wewnętrznych wyniósł 11. Najniższy wskaźnik salda migracji zanotowano w 2013 roku, kiedy to w gminie zameldowało się 30 nowych mieszkańców, natomiast wymeldowało się 38 osób, przez co wskaźnik salda migracji wyniósł -8.

Rysunek 4. Saldo migracji w gminie Jastrzęb.

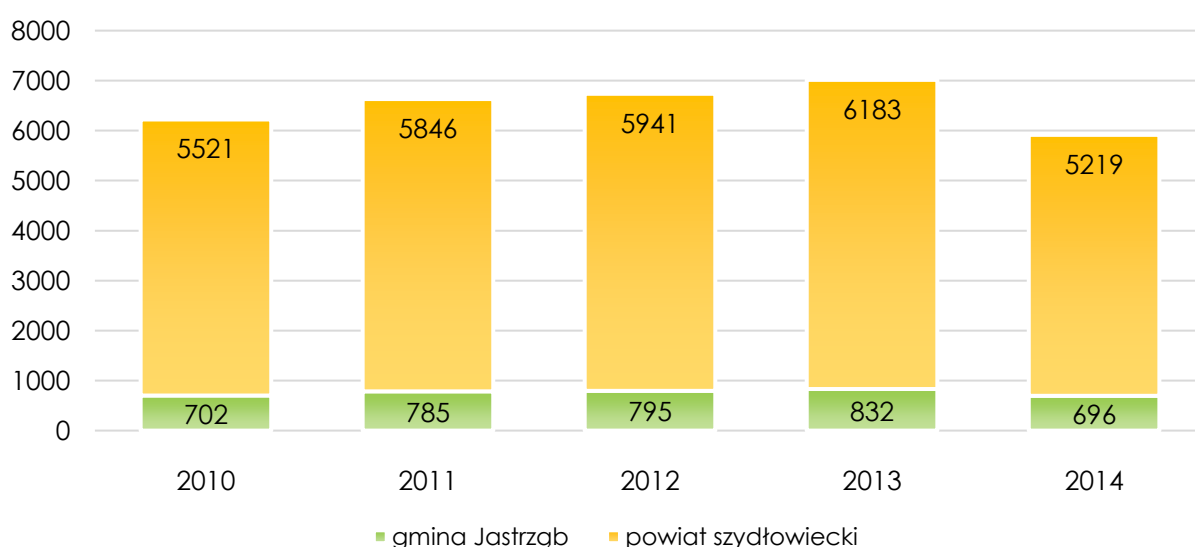

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Bezrobocie

W analizowanym okresie czasu na terenie gminy Jastrzęb oraz na terenie powiatu szydłowieckiego rejestrowano ciągły wzrost liczby osób bezrobotnych. Jedynie w 2014 roku zauważono znaczny spadek osób bezrobotnych. W 2014 roku w gminie zarejestrowano najmniejszą liczbę osób bezrobotnych, z kolei ich największą liczbę odnotowano w 2013 roku. W roku 2014 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szydłowcu zarejestrowanych było 696 mieszkańców gminy, czyli o 136 osób mniej aniżeli w 2013 roku. Pod koniec 2014 roku osoby bezrobotne z gminy Jastrzęb stanowiły 13,3% wszystkich bezrobotnych z powiatu szydłowieckiego.

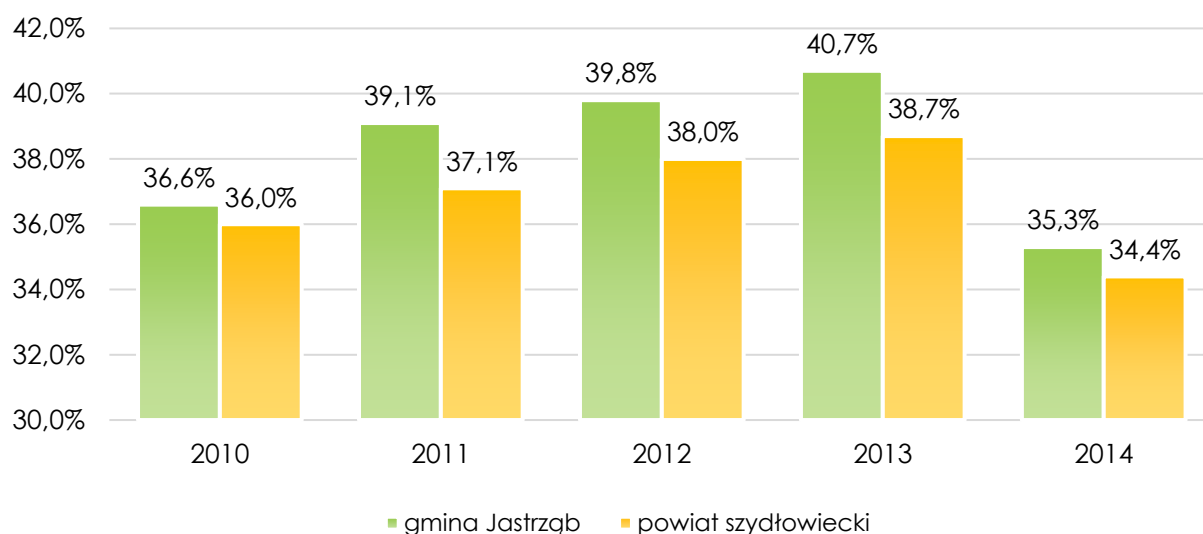
Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w PUP. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS

W 2014 roku zanotowano jedyny w analizowanym czasie spadek stopy bezrobocia rejestrowanego na poziomie gminy, jak i powiatu. W porównaniu z rokiem 2013, w 2014 roku szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie spadła z poziomu 40,7% do 35,3%, natomiast w powiecie szydłowieckim stopa bezrobocia rejestrowanego spadła z 38,7% do poziomu 34,4%. Pomiędzy 2010 a 2014 rokiem, najwyższą, szacowaną stopę bezrobocia rejestrowanego w gminie, jak i w powiecie szydłowieckim, zanotowano w 2013 roku. W tym okresie wskaźnik szacowanej stopy bezrobocia rejestrowanego w gminie Jastrzęb wyniósł 40,7%, natomiast w powiecie szydłowieckim – 38,7%. Najniższą szacowaną stopę bezrobocia w gminie zanotowano w 2014 roku, kiedy to wskaźnik ten wynosił 35,3%, natomiast stopa bezrobocia rejestrowanego na poziomie powiatu wynosiła 34,4%.

Rysunek 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan na dzień 31.12

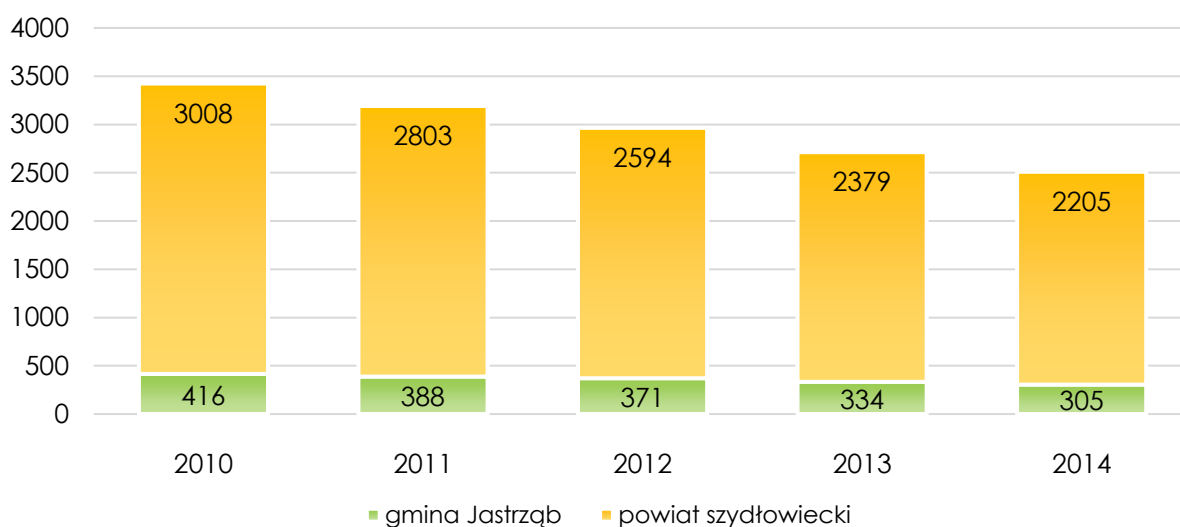

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Pomoc społeczna

W gminie Jastrzęb, jak i powiecie szymborskim, od 2010 roku notuje się ciągły spadek rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne na dzieci. Od 2010 do 2014 roku liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne w gminie Jastrzęb spadła z 416 do 305 rodzin, czyli 111 rodziny mniej. Podobną sytuację zanotowano na poziomie powiatu szymborskiego. Od 2010 do 2014 roku notuje się ciągły spadek liczby rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne na dzieci - w tym czasie liczba ta spadła o 803 rodziny. W 2012 roku zanotowano największy udział rodzin z terenu gminy w ogóle rodzin otrzymujących świadczenia na dzieci w powiecie szymborskim, wtedy to 14,3% rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne z powiatu szymborskiego zamieszkiwało gminę Jastrzęb. W innych latach analizowanego okresu udział ten wahał się w granicach 13,8%.

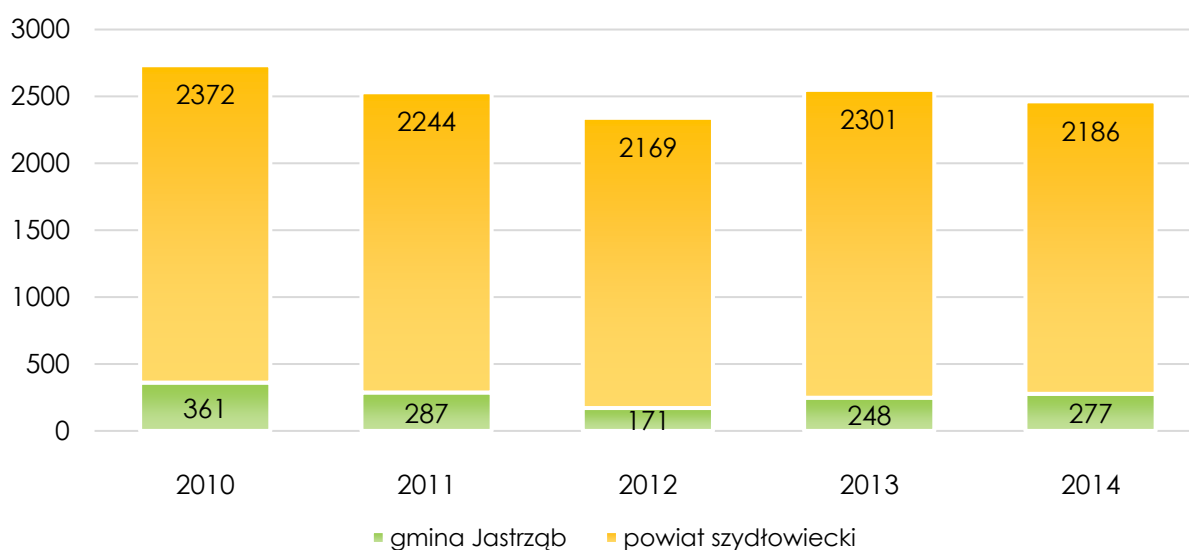
Rysunek 7. Liczba rodzin otrzymujące świadczenia rodzinne na dzieci. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Największą liczbę gospodarstw domowych z gminy Jastrzęb korzystających z pomocy społecznej zanotowano w 2010 roku. W tym okresie 361 gospodarstw z terenu gminy korzystało z usług pomocy społecznej. W tym samym roku również w powiecie szydłowieckim zanotowano największą liczbę gospodarstw korzystających z pomocy społecznej. W 2010 roku było to 2372 gospodarstw. Najmniejszą liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Jastrzęb, jak i powiecie szydłowieckim zanotowano w 2012 roku. W gminie liczba ta wynosiła 171 gospodarstw, zaś w powiecie 2169. W porównaniu z rokiem 2011, aż 116 gospodarstw mniej otrzymywało pomoc z zakresu działań pomocy społecznej.

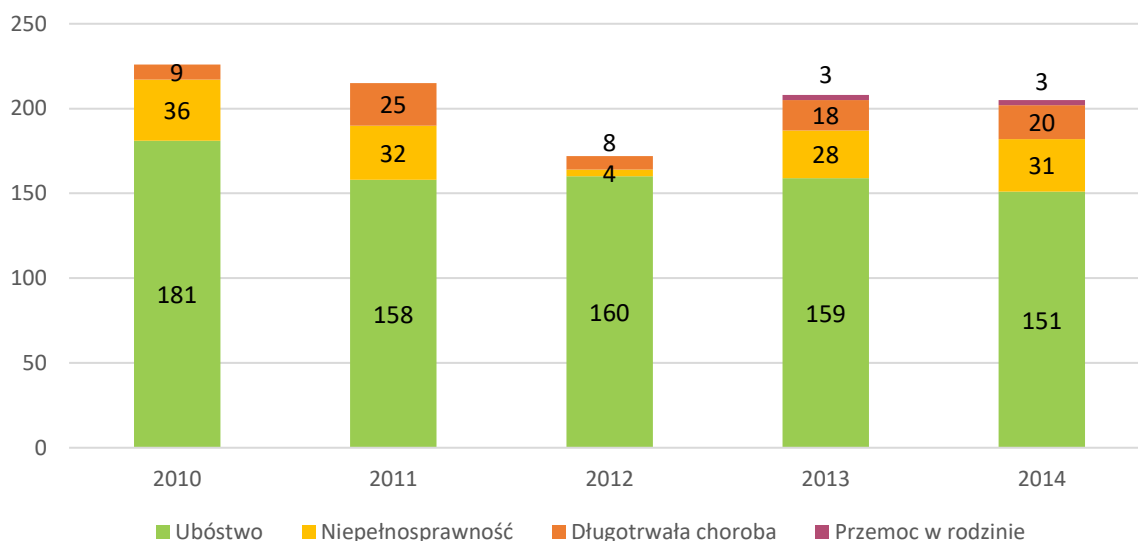
Rysunek 8. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Stan na dzień 31.12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie. Najniższe wartości zauważa się w roku 2012. W pozostałych latach wartości te wahają się. Ponadto, w roku 2013 i 2014 odnotowano pojawienie się osób korzystających z opieki społecznej z powodu przemocy w rodzinie.

Rysunek 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014. Stan na dzień 31.12

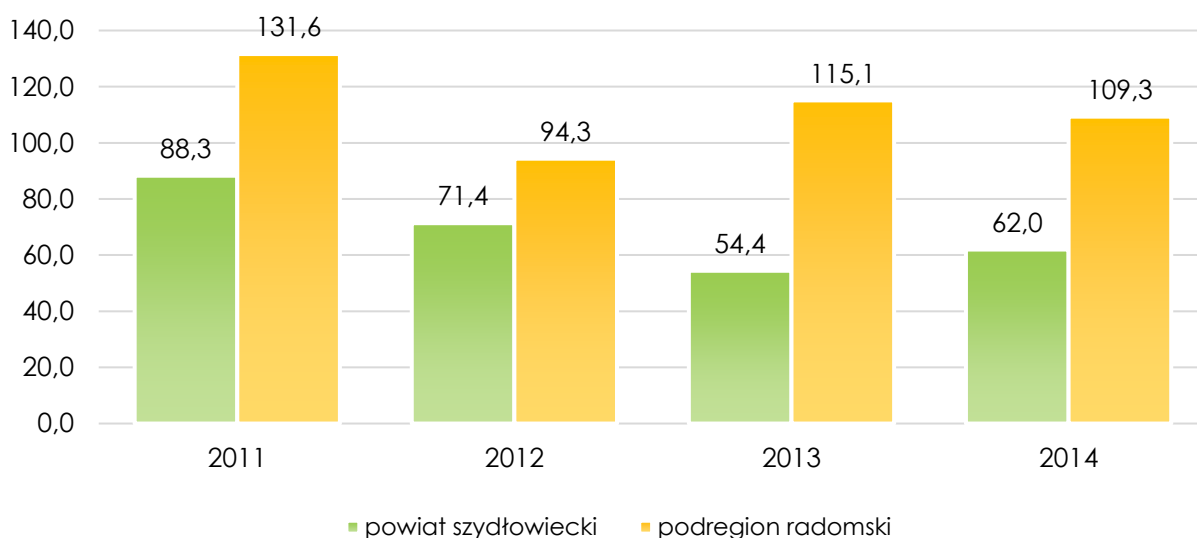

Źródło: sprawozdanie roczne MPiPS

Bezpieczeństwo

W 2011 roku odnotowano największą liczbę wypadków drogowych przypadających na każde 100 tysięcy ludności powiatu szydłowieckiego. W tym roku wskaźnik liczby wypadków wynosił 88,3/100 tysięcy ludności. W roku 2012 zanotowano już znacznie niższy poziom tego wskaźnika. W powiecie szydłowieckim w 2012 roku zanotowano 71,4 wypadków na każde 100 tysięcy ludności. Najniższy wskaźnik odnotowano w 2013 roku, kiedy to na każde 100 tysięcy ludności wydarzyło się 54,4 wypadków drogowych.

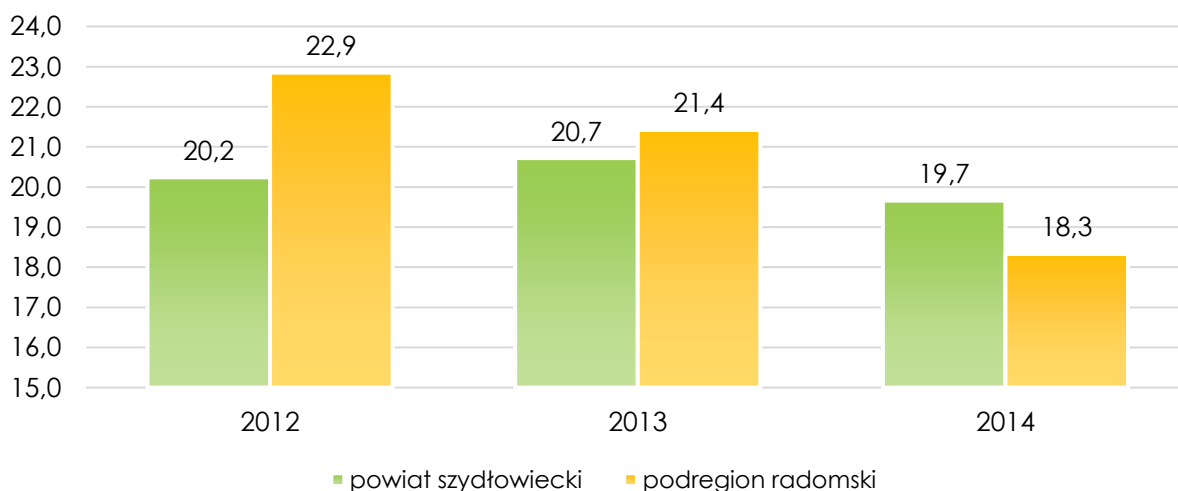
Rysunek 10. Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W 2014 roku na każde 1000 mieszkańców powiatu szydłowieckiego stwierdzono 19,7 przestępstw zakończonych w postępowaniach przygotowawczych. W porównaniu z rokiem 2013 było to o 1 jednostkę mniej. Na poziomie podregionu radomskiego od 2012 do 2014 roku notuje się ciągły spadek stwierdzanych przestępstw w postępowaniach przygotowawczych. W przeciągu trzech lat wskaźnik ten spadł o dwie jednostki.

Rysunek 11. Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (1000 mieszkańców). Stan na dzień 31.12.

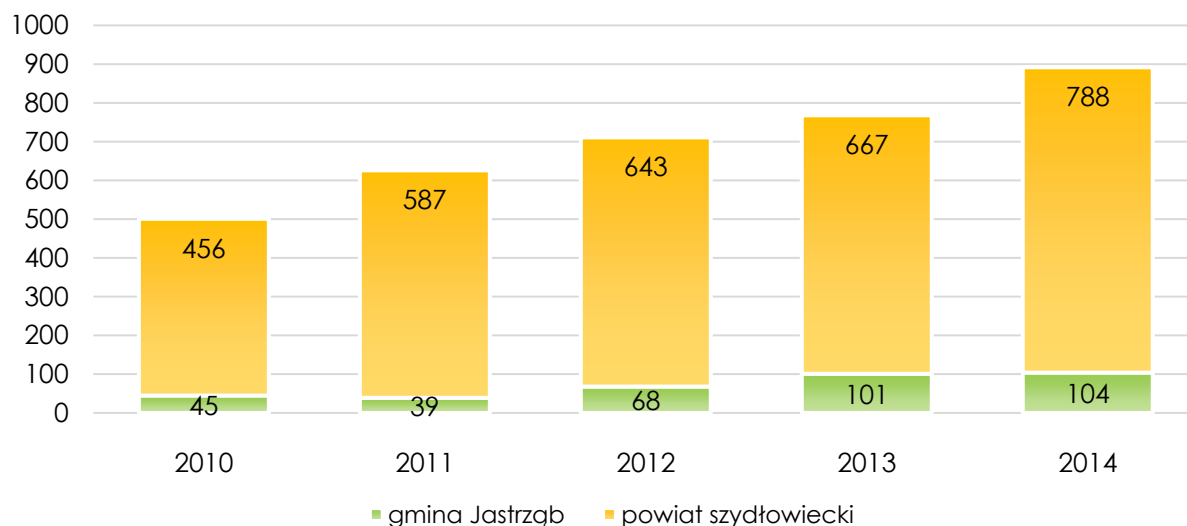
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Edukacja

Od 2011 roku na poziomie gminy notuje się stały wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2014 roku zanotowano największą liczbę dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego z gminy Jastrzęb. W tym roku 104 dzieci w wieku

od 3 do 5 lat uczęszczało do przedszkoli, co stanowi 62,4% dzieci. Najniższy wskaźnik tego typu dla gminy odnotowano w 2011 roku, gdy 39 dzieci w wieku 3-5 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym, co z kolei stanowi 24,8%. Na poziomie powiatu szydłowieckiego w analizowanym okresie czasu rejestruje się ciągły wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

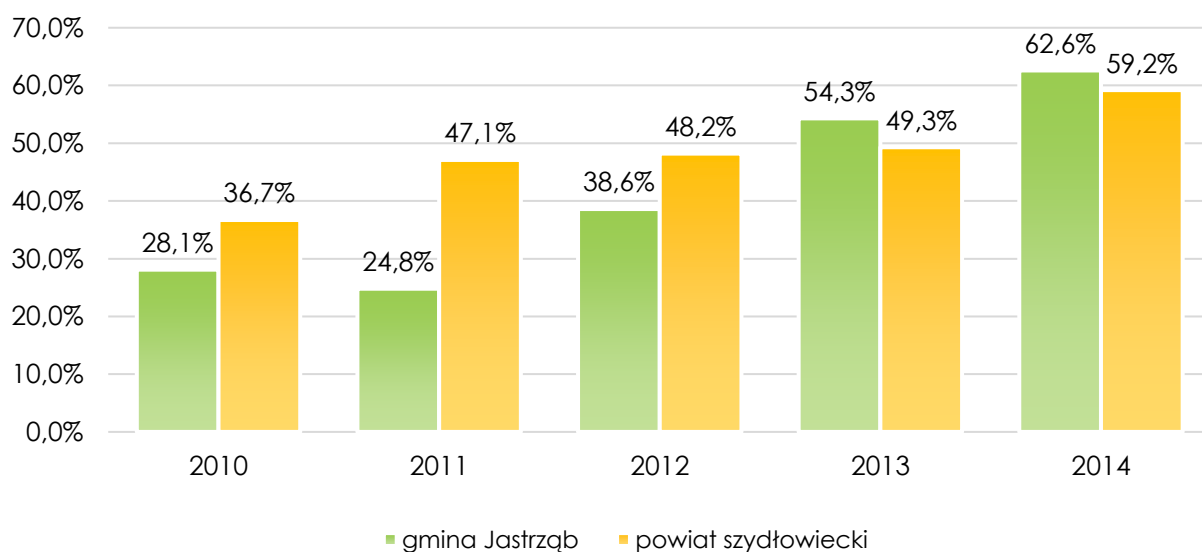
Rysunek 12. Liczba dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym. Dzieci w wieku 3-5 lat. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Na poziomie powiatu od 2010 roku notuje się wzrost dostępności wychowania przedszkolnego dla dzieci we wskazanym wieku. W 2010 roku 36,7% dzieci w wieku 3-5 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym, natomiast w 2014 roku odsetek ten wzrósł do 59,2%.

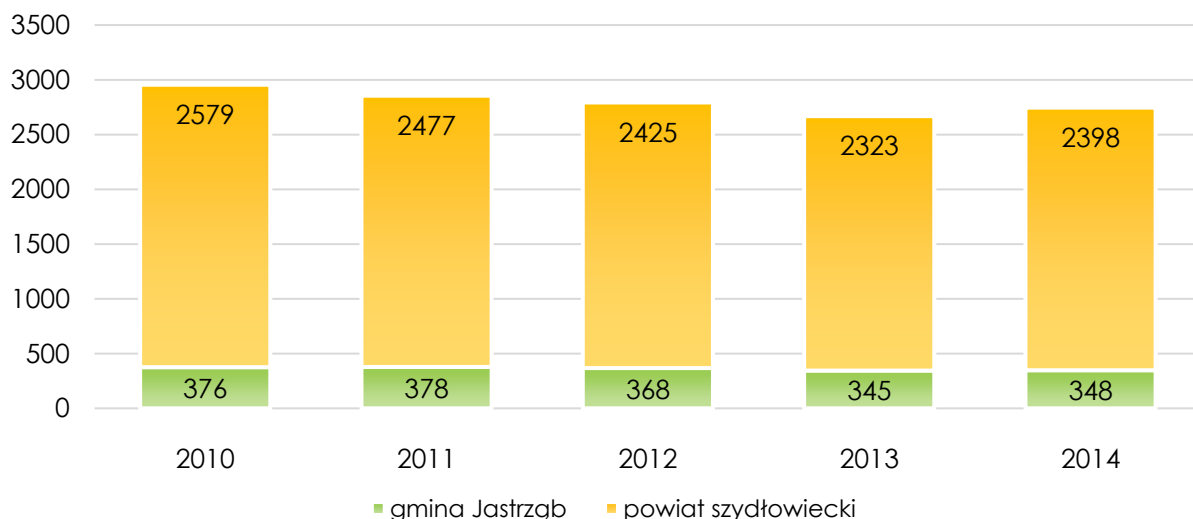
Rysunek 13. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W 2014 roku w gminie Jastrzęb działało pięć szkół podstawowych. Liczba ta nie uległa zmianie w analizowanym okresie czasu. Najmniej uczniów w szkołach podstawowych z terenu gminy Jastrzęb notowano w 2013 roku. W tym roku do szkół podstawowych w gminie uczęszczało 345 uczniów. Liczba ta stanowiła 14,5% wszystkich uczniów z powiatu szydłowskiego.

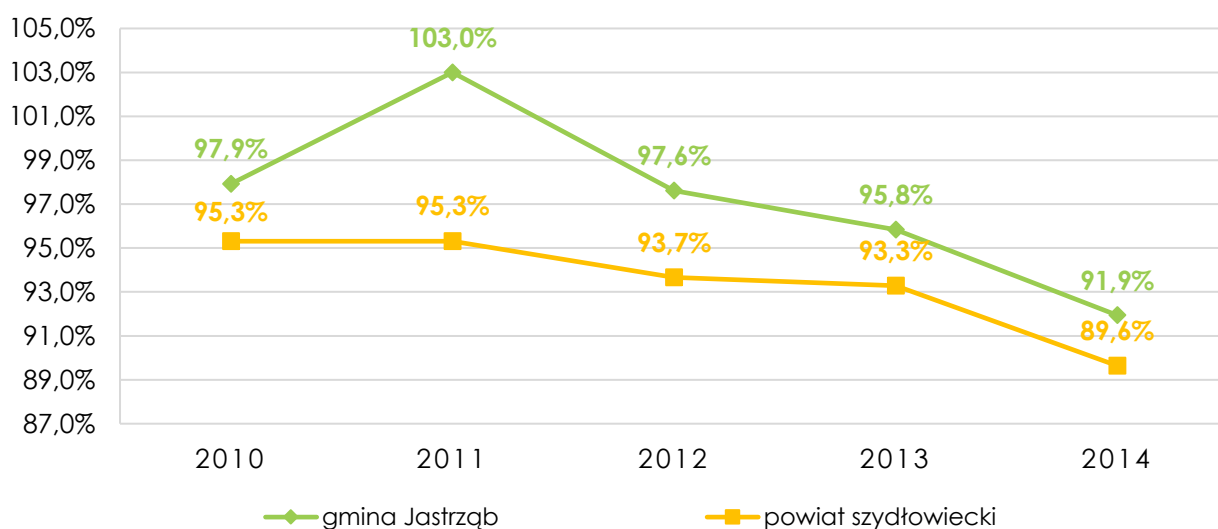
Rysunek 14. Liczba uczniów w szkołach podstawowych. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W 2011 roku zanotowano najwyższy, bo ponad stu procentowy wskaźnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie Jastrzęb. Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Jednakże od 2011 roku wskaźnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych ulegał systematycznemu spadkowi. Pod koniec 2014 roku wskaźnik ten wynosił 91,9%. W powiecie szydłowieckim najniższy wskaźnik skolaryzacji brutto zanotowano w 2014 roku, natomiast najwyższy w 2010 oraz 2011 roku.

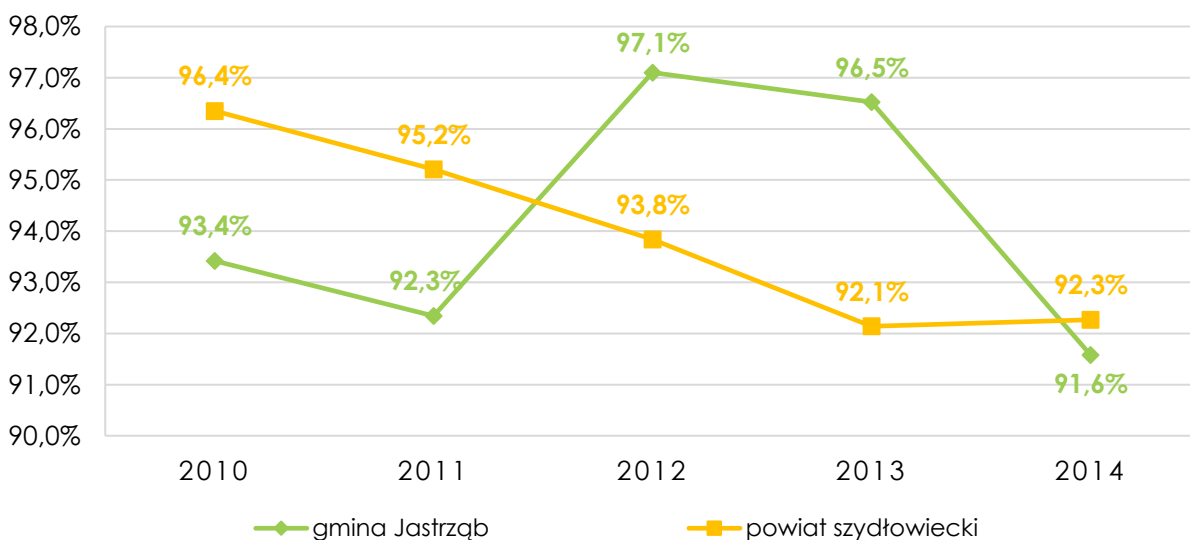
Rysunek 15. Wskaźnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Najmniejszy poziom wskaźnika skolaryzacji brutto dla gimnazjów zanotowano w 2014 roku, gdy wyniósł on 91,6%. W powiecie szydłowieckim wskaźnik skolaryzacji brutto od 2010 roku ulegał regularnemu zmniejszeniu. W powiecie szydłowieckim w 2010 roku wskaźnik skolaryzacji brutto wynosił 96,4%, natomiast w 2014 roku - 92,3%.

Rysunek 16. Wskaźnik skolaryzacji brutto: gimnazja. Stan na dzień 31.12.

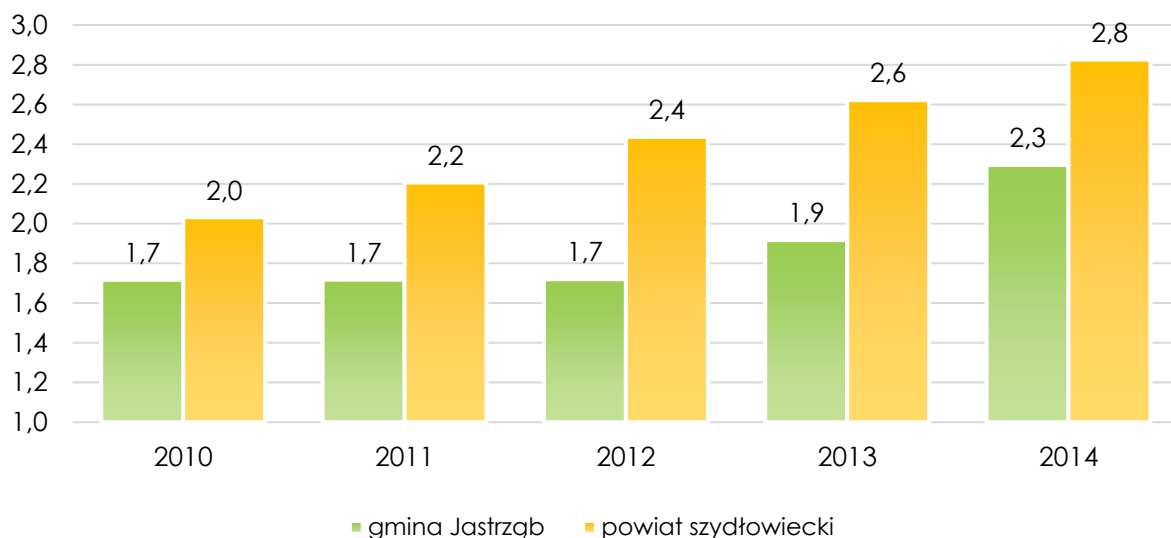
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Organizacje pozarządowe

W analizowanym okresie czasu notowano stały wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających średnio na każde 1000 mieszkańców gminy, jak i powiatu. W 2010 roku na każdych 1000 mieszkańców gminy funkcjonowało średnio 1,7

podmiotów gospodarki narodowej o charakterze fundacji, stowarzyszenia lub organizacji społecznej. Najwyższą liczbę tego typu PNG na 1000 mieszkańców zanotowano w 2014, kiedy to wskaźnik ten wynosił dla gminy 2,3, zaś dla powiatu – 2,8.

Rysunek 17. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców. Stan na dzień 31.12.

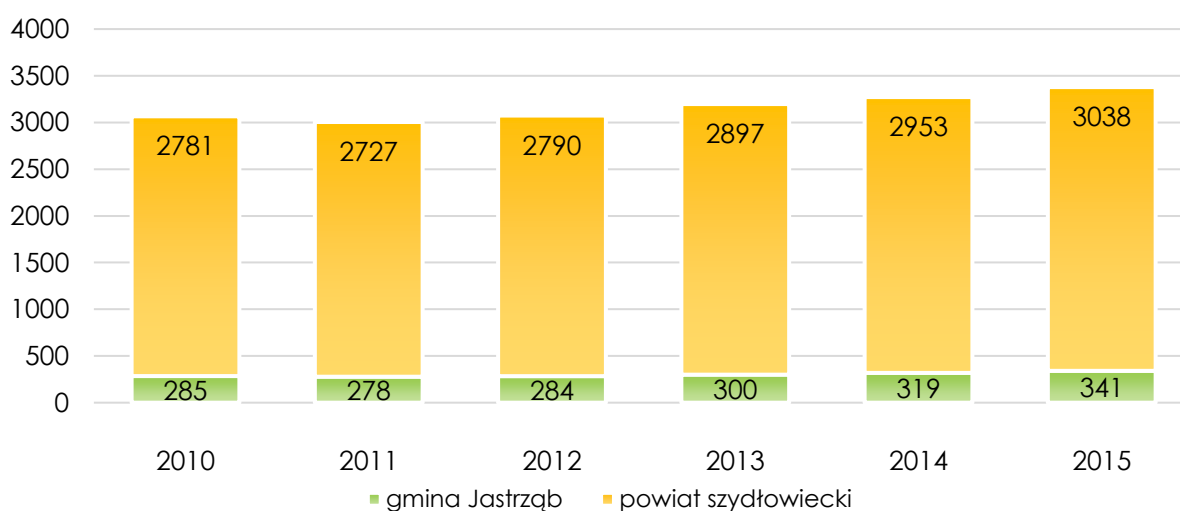
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Sfera gospodarcza

Podmioty gospodarcze

W analizowanym okresie zanotowano wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w gminie. Liczba podmiotów gospodarki w 2010 wynosiła 285, w 2011 roku – 278, w 2012 – 284, w 2013 – 300, w 2014 – 319. Od 2010 do 2014 roku liczba zarejestrowanych PNG w gminie Jastrzęb wzrosła o 56 podmiotów. W powiecie szymborskim najwięcej podmiotów zanotowano w 2014 roku – 2953, natomiast najmniej w 2011 roku – 2727. W 2014, jak i w latach wcześniejszych, udział podmiotów z gminy Jastrzęb w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów w powiecie szymborskim wynosił około 11,2%.

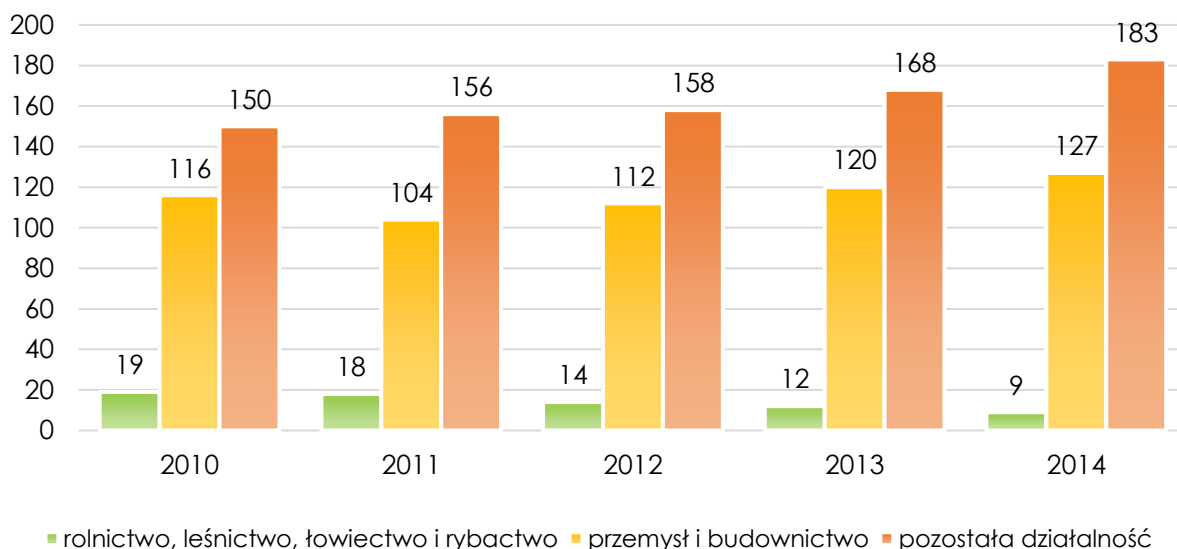
Rysunek 18. Liczba zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Od 2010 roku notuje się ciągły spadek liczebności podmiotów zajmujących się działalnością związaną z rolnictwem łowiectwem, leśnictwem i rybactwem. W 2010 roku liczba podmiotów zajmujących się tą działalnością wynosiła 19, natomiast w 2014 roku podmiotów o takiej działalności w gminie było 9. W gminie Jastrzęb ponad połowa zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów prowadzi działalność sklasyfikowaną w Polskiej Klasyfikacji Działalności (2007) jako pozostała działalność. W 2014 roku w gminie istniało 9 podmiotów prowadzących swoją działalność w zakresie rolnictwa, rybactwa, łowiectwa czy leśnictwa, z kolei podmiotów związanych z przemysłem i budownictwem zarejestrowanych było 127, natomiast pozostałą działalnością zajmowało się 183 podmiotów (m.in. 80 podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detaliczny; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz 47 podmiotów zajmujących się przetwórstwem przemysłowym.)

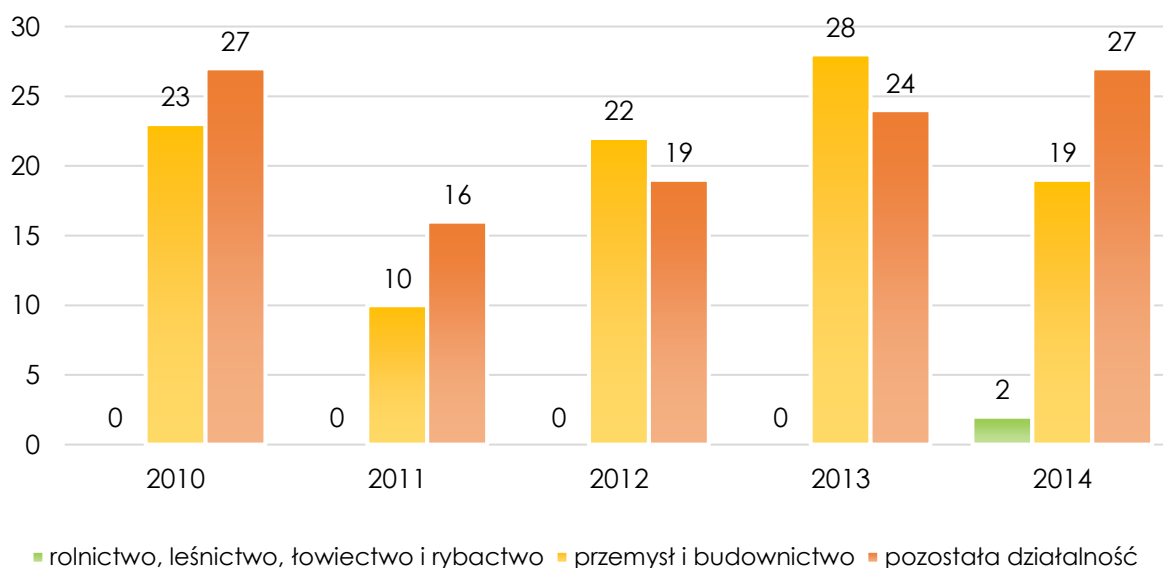
Rysunek 19. Liczba Podmiotów Gospodarki Narodowej w gminie Jastrzęb, podział ze względu na rodzaj działalności wg klasyfikacji PKD 2007. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów w gminie Jastrzęb zanotowano w 2013 roku - 52, z czego 28 podmiotów związanych z przemysłem i budownictwem oraz 24 związanych z inną działalnością. W 2011 roku zanotowano natomiast 26 nowych podmiotów w gminie. W analizowanym okresie jedynie w 2014 roku zarejestrowano podmioty związane z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. Najwięcej, bo 28 podmiotów związanych z przemysłem i budownictwem zarejestrowano w 2013 roku.

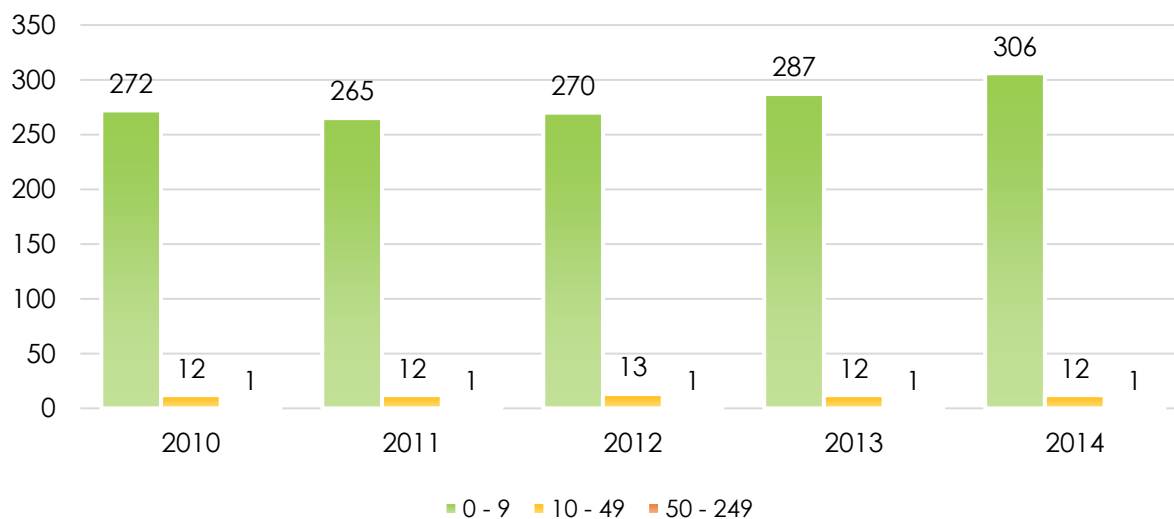
Rysunek 20. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w gminie Jastrzęb, wg grup sekcji PKD 2007. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W gminie Jastrzęb, jak i w powiecie szydłowieckim dominują podmioty gospodarki zatrudniające do dziewięciu pracowników. W 2010 roku, jak i w latach następnych, tylko 3,8% podmiotów z gminy Jastrzęb zatrudniało od 10 do 49 pracowników. W analizowanym okresie na terenie gminy funkcjonowało jedno przedsiębiorstwo zatrudniające od 50 do 249 osób oraz 12 przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników.

Rysunek 21. Liczba podmiotów wg klas wielkości w gminie Jastrzęb. Stan na dzień 31.12.

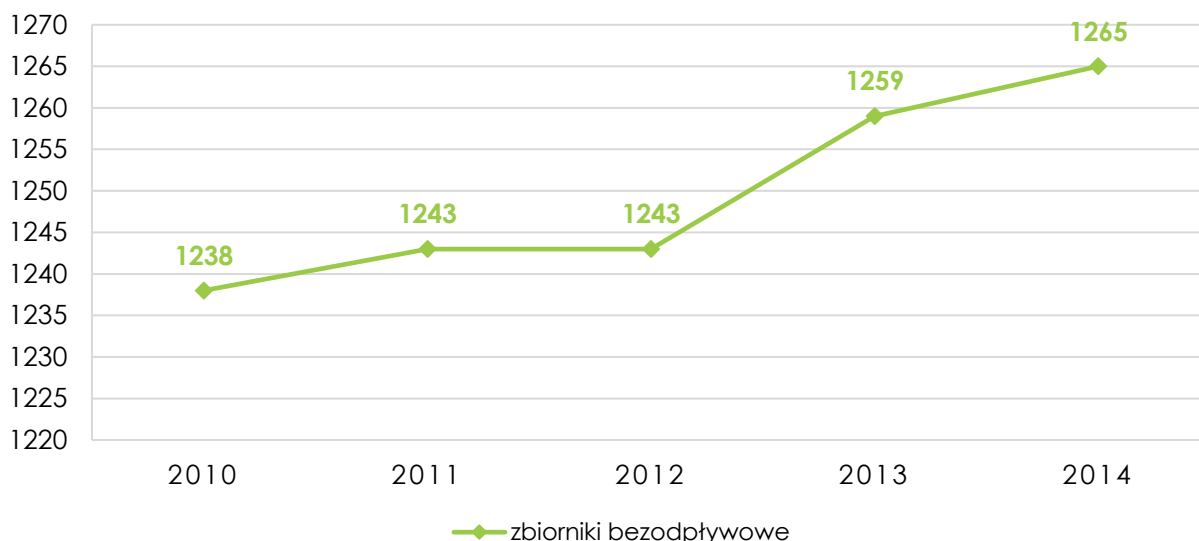
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Sfera środowiskowa

Przydomowe oczyszczalnie

Od 2010 notuje się stały wzrost liczby zbiorników bezodpływowych zainstalowanych na terenie gminy Jastrzęb. W 2010 roku w gminie zainstalowanych było 1238 zbiorników, w 2011 oraz 2012 roku – 1243 sztuk, w 2013 roku – 1259, natomiast w 2014 – 1265. W 2014 zbiorniki bezodpływowe zainstalowane na terenie gminy Jastrzęb stanowiły blisko 30% wszystkich tego typu zbiorników z terenu powiatu szydłowieckiego. Według danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny w gminie Jastrzęb od 2010 roku zwiększa się liczba oczyszczalni przydomowych. W 2010 roku oczyszczalni przydomowych z gminy Jastrzęb było 4, w 2011 oraz 2012 roku - 8 sztuk, w 2013 oraz 2014 – 11. W powiecie szydłowieckim w 2010 roku było 101 oczyszczalni przydomowych, w 2011- 107, w 2012 – 92, w 2013 – 89, natomiast w 2014 – 100.

Rysunek 22. Liczba zbiorników bezodpływowych w gminie Jastrzęb. Stan na dzień 31.12.

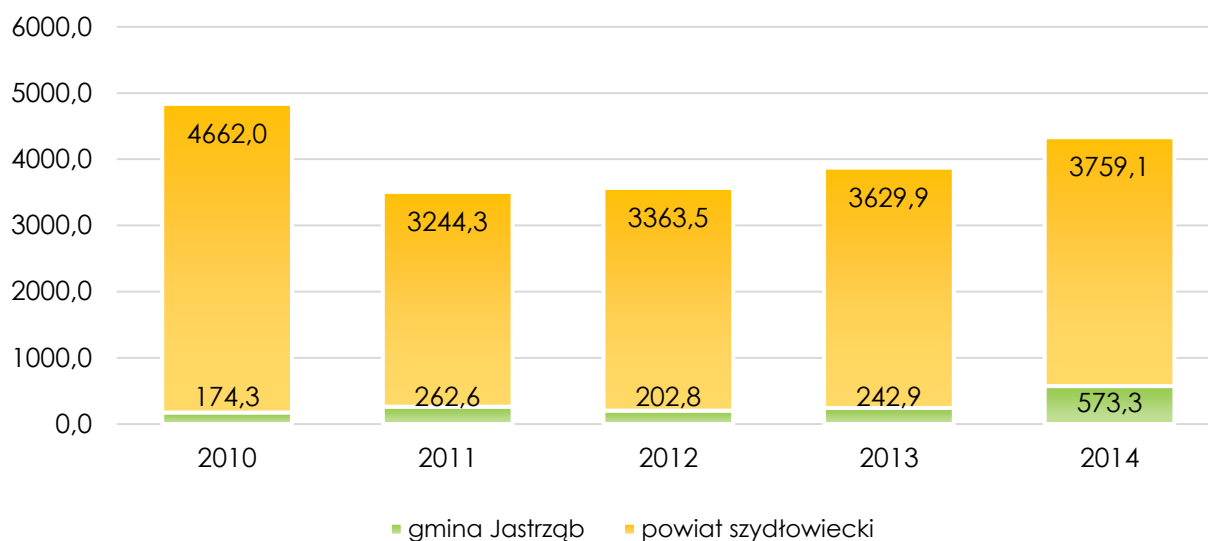

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Banku Danych Lokalnych. GUS

Odpady komunalne

W analizowanym okresie ponad trzykrotnie wzrosła waga zebranych odpadów komunalnych w gminie Jastrzęb. Najwięcej zebranych odpadów zanotowano w 2014 roku, kiedy to ogółem w gminie zebrano 573,3 ton tego typu nieczystości. W porównaniu z rokiem wcześniejszym jest to o 330,4 ton odpadów więcej. Na poziomie powiatu szydłowieckiego po znacznym spadku w 2011 roku, w latach następnych jedynie wzrastała liczba ton zebranych zmieszanych odpadów. Najmniej odpadów w powiecie zebrano w 2011 roku – 3244,3 tony, natomiast najwięcej w roku poprzednim czyli 2010 roku – 4662 ton.

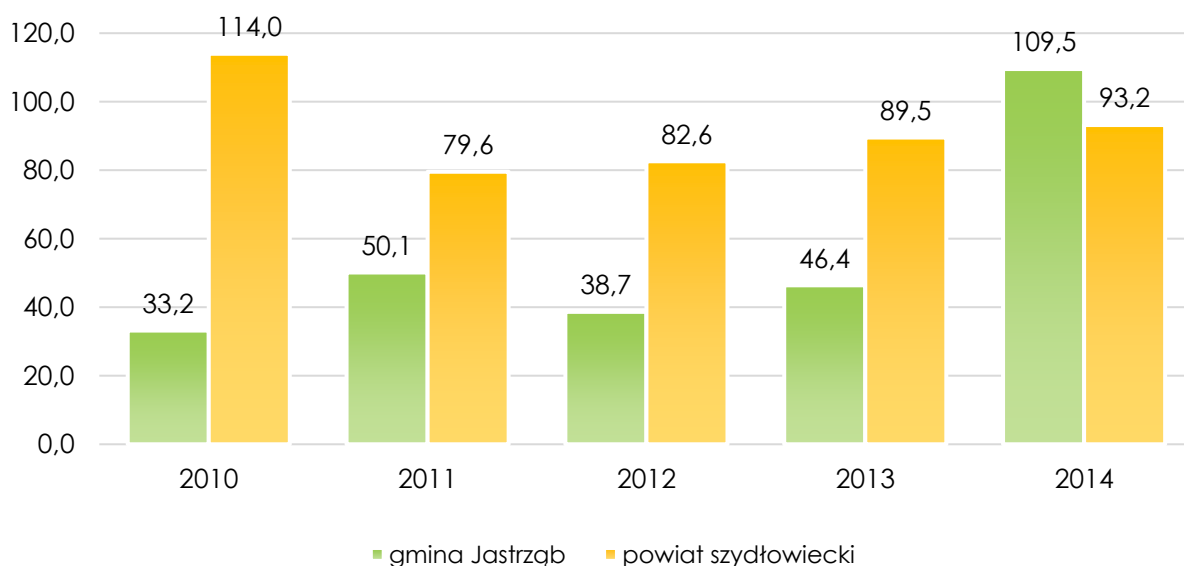
Rysunek 23. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku [w tonach]. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W 2014 roku średnio na jednego mieszkańca gminy zebrano 109,5 kg odpadów. W porównaniu z rokiem 2013, jest to o 63,1 kg więcej. W 2010 roku zebrano najmniej odpadów w gminie, średnio na jednego mieszkańca - 33,2 kg odpadów, w 2011 – 50,1 kg, w 2012 - 23,7, zaś w 2013 – 46,4 kg. Odwrotną sytuację zanotować można na poziomie powiatu, gdzie w 2010 zanotowano najwyższą średnią liczbę zebranych odpadów – 114 kg/1 mieszkańca. Najmniej odpadów zebranych na jednego mieszkańca powiatu zanotowano w 2011 roku – 79,6 kg.

Rysunek 24. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca gminy [w kg]. Stan na dzień 31.12.

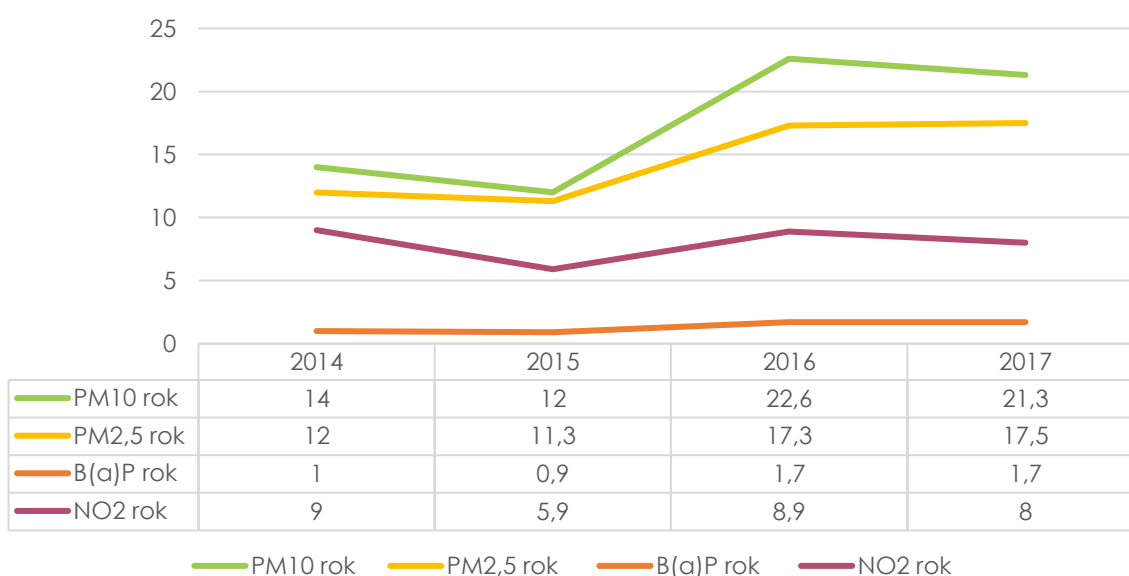

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS

Zanieczyszczenie powietrza

Na poniższym wykresie przedstawiono statystyki wyników modelowania matematycznego imisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza w gminie Jastrzęb w latach 2014-2017. Pod uwagę wzięto cztery rodzaje zanieczyszczeń – pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piern oraz tlenek azotu. Zauważa się znaczący wzrost poziomu zanieczyszczenia PM10, PM2,5 i B(a)P – wartości dla roku 2017 są od 46% (PM2,5) do 70% (B(a)P) wyższe niż w roku 2014. Taka tendencja jest niepokojąca z punktu widzenia jakości życia w gminie i wymaga interwencji, aby nie dopuścić do przekroczenia dopuszczalnych norm średniorocznych, co bezpośrednio zagraża zdrowiu i życiu mieszkańców.

Rysunek 25. Statystyki wyników modelowania matematycznego imisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza – średnioroczne wartości dla gminy Jastrzęb

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim.
Raporty za lata 2014, 2015, 2016 i 2017

Systematyczne pogarszanie się jakości powietrza w gminie i regionie to poważny problem. W roku 2018 Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego wydało 28 ostrzeżeń o złej jakości powietrza, przy czym w 27 przypadkach było to ostrzeżenie I stopnia, a raz – II stopnia. Sytuacja kryzysowa wynikała z utrzymywania się podwyższonych stężeń zanieczyszczeń powietrza (PM 10 i PM 2,5). Komunikaty te wydane zostały w okresie od stycznia do kwietnia oraz od października do grudnia, a więc w miesiącach chłodniejszych – przede wszystkim zimowych. Wskazywać to może na przyczynę występowania zanieczyszczenia – sezon grzewczy.

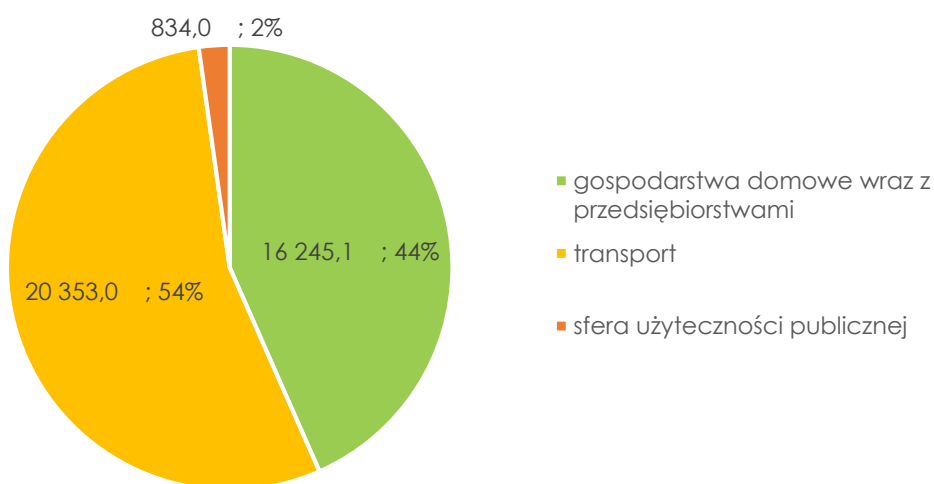
Tabela 3. Zestawienie liczby wydanych przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego ostrzeżeń o złej jakości powietrza w 2018 roku

Miesiąc	Liczba komunikatów
Styczeń	4
Luży	7
Marzec	3
Kwiecień	1
Październik	5
Listopad	5
Grudzień	3
Łącznie	28

Źródło: <https://www.mazowieckie.pl/pl/aktualnosci/komunikaty>

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na wyniki inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla w gminie Jastrzęb, przeprowadzonej w ramach opracowywania planu gospodarki niskoemisyjnej. Badania wykazały, że ponad połowa (54%) emisji CO₂ ma swoje źródło w transporcie, zaś 44% - w sferze gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Zatem wysoki udział emisji z obiektów mieszkalnych i firm może dodatkowo popierać przypuszczenie, że występujące okresowo przekroczenia norm zanieczyszczeń wynikają wprost z konieczności ogrzewania, które realizowane jest opałem niskiej jakości bądź też nawet odpadami. Według inwentaryzacji w ramach opracowywania PGN w 98% gospodarstw domowych i przedsiębiorstw do opalania stosuje się ekogroszek lub węgiel. Zdiagnozowano to jako jeden z kluczowych obszarów problemowych w kontekście środowiska w gminie.

Rysunek 26. Emisja CO₂ z podziałem na sektory w gminie Jastrzęb (Mg CO₂ i udział procentowy)

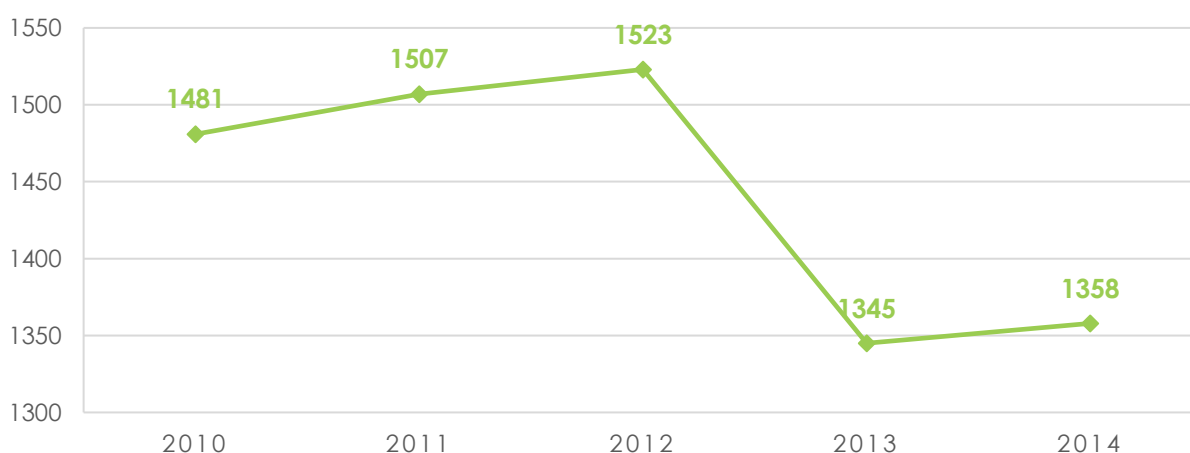
Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jastrzęb na lata 2015-2020

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Kanalizacja

Najwyższą liczbę przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych oraz do budynków zbiorowego zamieszkania w gminie Jastrzęb zanotowano w 2012 roku. Pod koniec tego roku w gminie istniało 1523 tego typu instalacji. Najmniejszą liczbę przyłączy zanotowano w roku następnym, czyli 2013. W porównaniu z 2012, w 2013 roku w gminie istniało o 172 przyłączy mniej.

Rysunek 27. Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Stan na dzień 31.12.

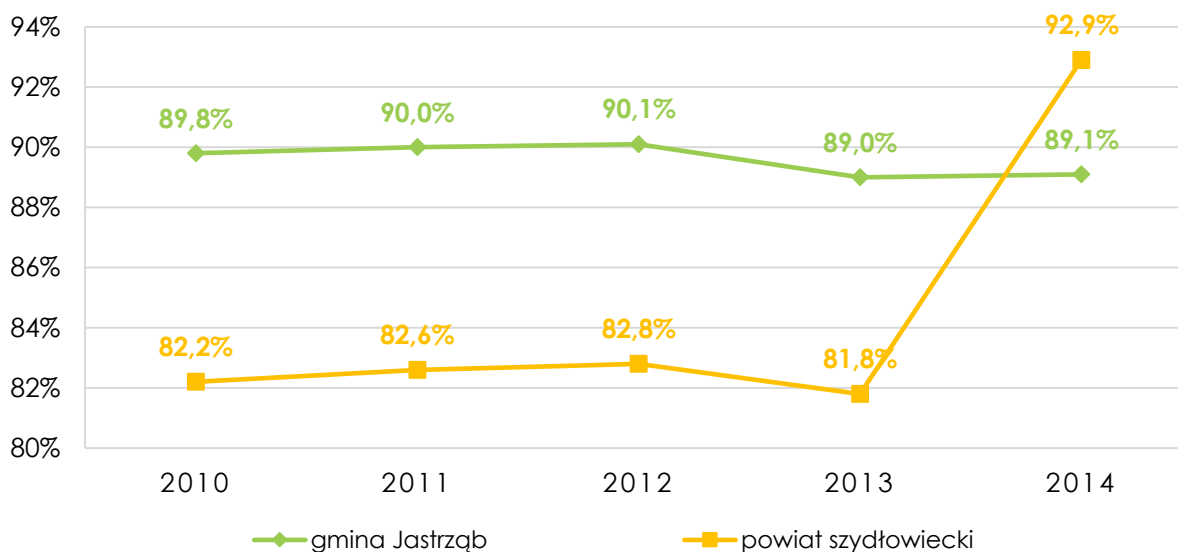

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS. GUS

Wodociągi

Pod koniec 2014 roku, 92,9% ludności gminy miało dostęp do instalacji wodociągowej, gdy w 2009 roku odsetek ten wyniósł 82,2%. W porównaniu z 2013, w 2014 roku odsetek mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej w gminie wzrósł o 10%. Na poziomie powiatu sztytowieckiego, w 2014 roku 89,8% ludności powiatu miało stały dostęp do instalacji wodociągowej.

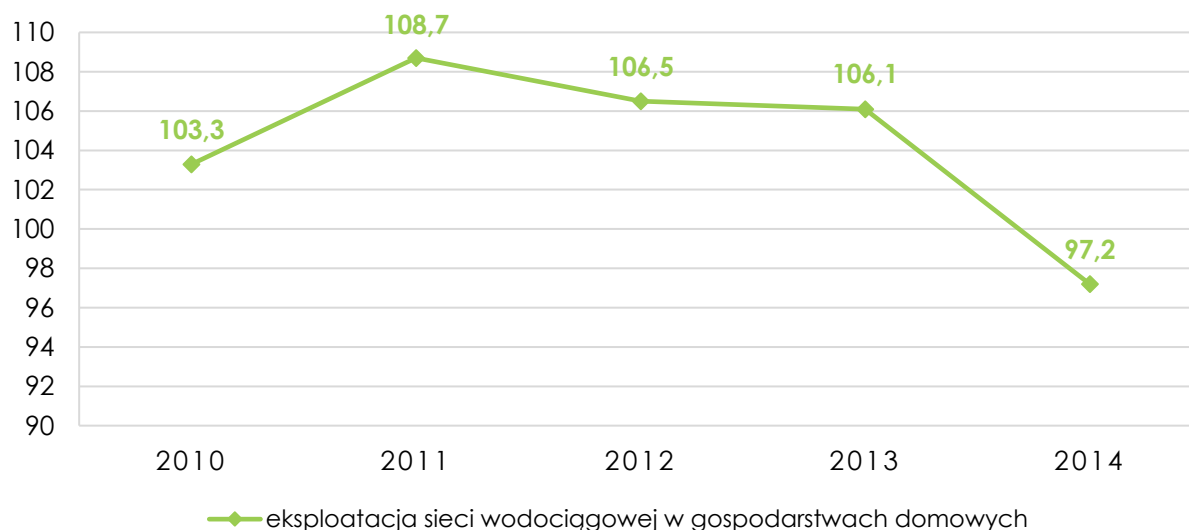
Rysunek 28. Udział osób korzystających z instalacji wodociągowych w ogólnej liczbie ludności. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W analizowanym okresie czasu jedynie raz tj. w 2011 roku, zanotowano wzrost wskaźnika eksploatacji sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych. W latach następnych analizowanego okresu zanotowano spadek tego wskaźnika. Najniższą eksploatację zanotowano w 2014 roku – 97,2 dm³, najwyższą natomiast w 2011 – 108,7 dm³.

Rysunek 29. Eksploatacja sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych [w dm³]. Stan na dzień 31.12.

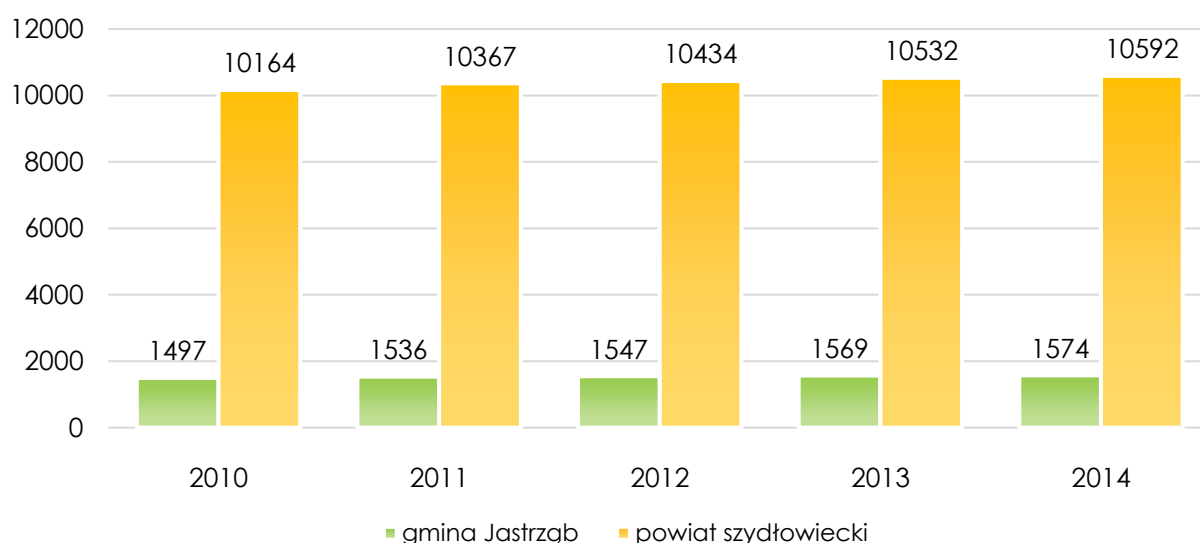
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

Sfera techniczna

Budownictwo

Od 2010 do 2014 roku liczba budynków mieszkalnych w gminie Jastrzęb wzrosła o 77 jednostek. Najwięcej budynków mieszkalnych w gminie, jak i w powiecie zanotowano w 2014 roku. W tym okresie w gminie znajdowało się 1574 budynków, zaś w powiecie – 10592. W obydwóch jednostkach w 2010 roku zanotowano najmniejszą liczbę budynków mieszkalnych w analizowanym okresie. W gminie było 1497 budynków, natomiast w powiecie - 10164. W analizowanym okresie udział budynków mieszkalnych z obszaru gminy Jastrzęb w ogólnej liczbie budynków w powiecie wynosił 14,7% (2010) - 14,9% (2014).

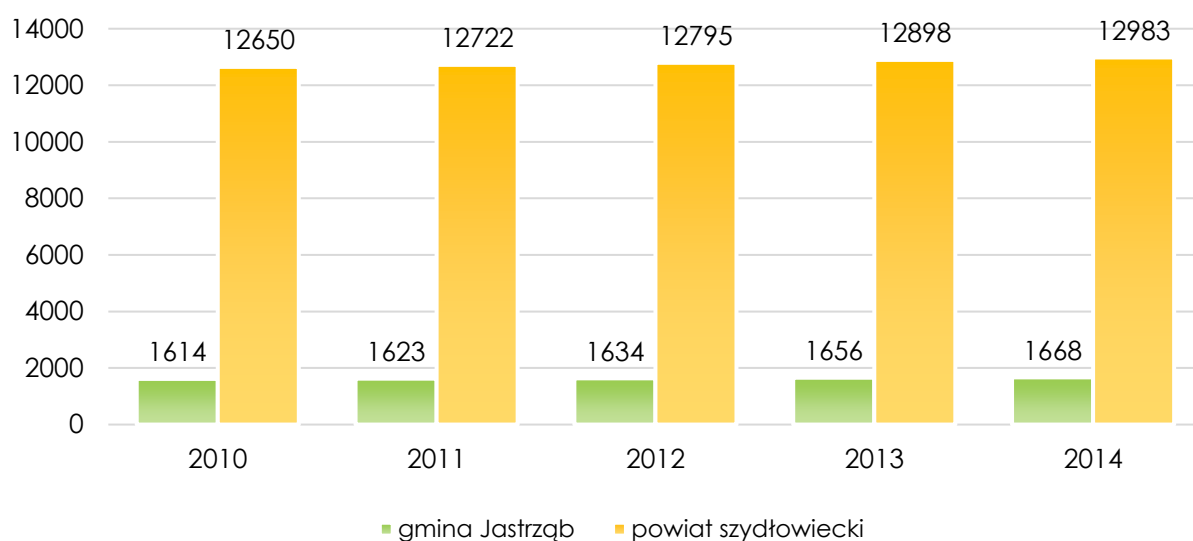
Rysunek 30. Liczba budynków mieszkalnych. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W analizowanym okresie notowano stały wzrost liczby mieszkań w gminie, jak i powiecie. Najwięcej mieszkań w obydwóch jednostkach zanotowano w 2014 roku. W gminie znajdowało się wtedy 1668 budynków, natomiast w powiecie – 12983. W obydwóch jednostkach w 2010 roku zanotowano najmniejszą liczbę budynków mieszkalnych. W gminie w tym roku było 1614 mieszkań, natomiast w powiecie - 12650. Od 2010 do 2014 roku udział budynków mieszkalnych z obszaru gminy Jastrzęb w ogólnej liczbie mieszkań w powiecie wynosił 12,8%

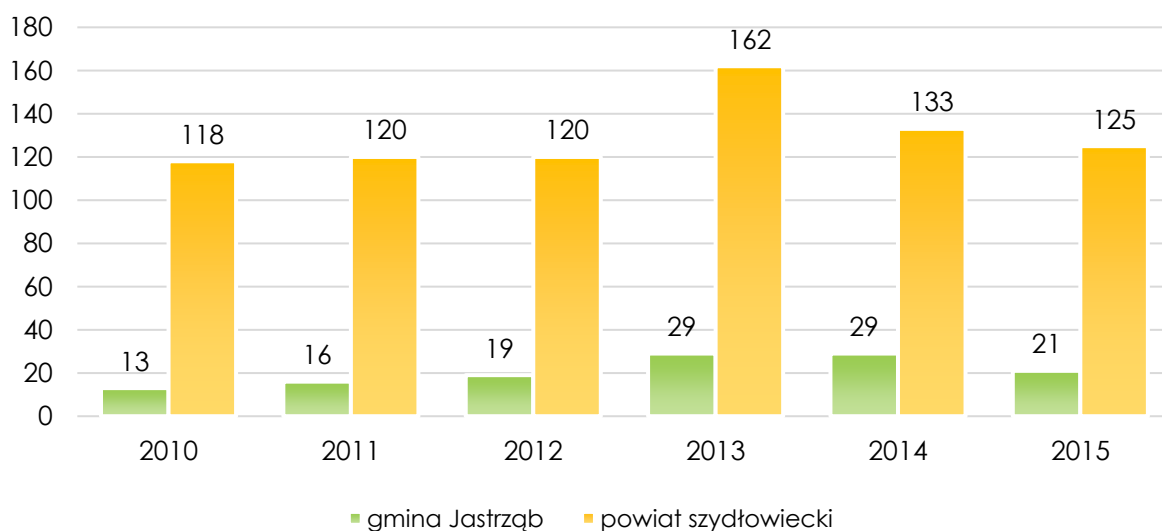
Rysunek 31. Liczba mieszkańców. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych. GUS.

W gminie od 2010 do 2014 roku, najwięcej nowych mieszkań oddanych do użytkowania zanotowano w 2013 oraz 2014 roku. W tych latach do użytku oddano po 29 lokali mieszkalnych. Najmniejszą liczbę nowych mieszkań oddanych do użytkowania stwierdzono w 2010 roku, kiedy to ogółem do użytku oddano 13 mieszkań. Na poziomie powiatu szydłowieckiego, najwięcej mieszkań oddano w 2013 roku – 162, natomiast najmniej w 2010 – 118.

Rysunek 32. Liczba nowo oddanych do użytkowania mieszkań. Stan na dzień 31.12.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Banku Danych Lokalnych. GUS.

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Sfera społeczna

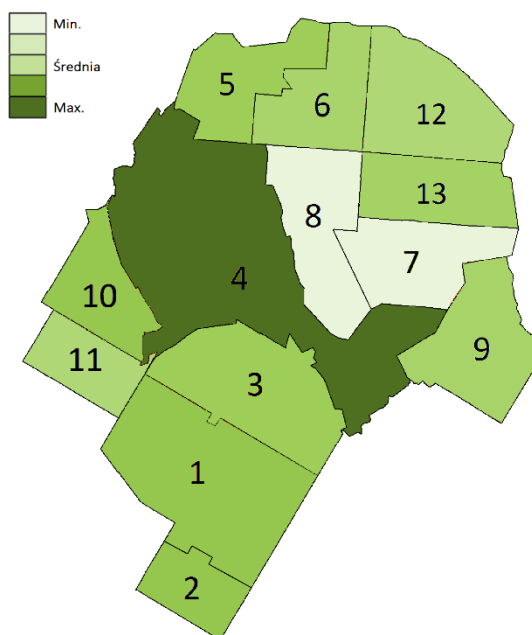
Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalającą na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: bezrobocie, ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo, demografia, edukacja, aktywność społeczna. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność.

Bezrobocie

Tabela prezentuje dane dotyczące liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wyższe wartości wskaźnika aniżeli średnia dla gminy Jastrzęb odnotowano w następujących sołectwach: Gąsawy Rządowe*, Gąsawy Rządowe-Niwy*, Jastrzęb, Orłów co świadczy o największej liczbie osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w tych sołectwach.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe*	20,85
2	Gąsawy Rządowe-Niwy*	
3	Gąsawy Plebańskie	18,78
4	Jastrzęb	38,46
5	Kolonia Kuźnia	18,68
6	Kuźnia	16,39
7	Lipienice Górne*	2,28
8	Lipienice Dolne*	
9	Nowy Dwór	16,55
10	Orłów	20,67
11	Śmiłów	15,00
12	Wola Lipieniecka Duża	15,09
13	Wola Lipieniecka Mała	17,26
Gmina Jastrzęb		19,52

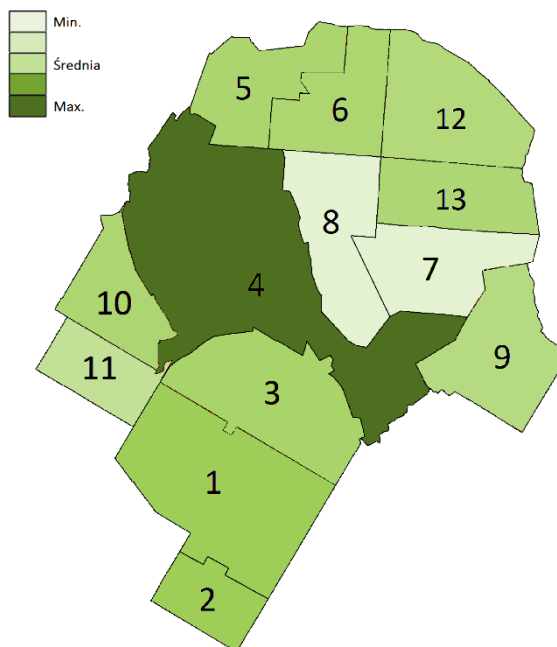
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy

* Ze względu na brak szczegółowych danych w podziale na sołectwa Gąsawy Rządowe/Gąsawy Rządowe-Niwy oraz Lipienice Górne/Lipienice Dolne, wartość dla sołectw jest taka sama.

W tabeli poniżej została zaprezentowana liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wyższą wartość aniżeli wartość referencyjna wynosząca 14,47 odnotowano w tylko jednym sołectwie – Jastrzęb.

Tabela 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe*	14,16
2	Gąsawy Rządowe-Niwy*	
3	Gąsawy Plebańskie	12,18
4	Jastrzęb	36,62
5	Kolonia Kuźnia	11,54
6	Kuźnia	11,48
7	Lipienice Górne*	0,98
8	Lipienice Dolne*	
9	Nowy Dwór	9,66
10	Ortów	11,33
11	Śmitów	7,50
12	Wola Lipieniecka Duża	10,34
13	Wola Lipieniecka Mała	11,17
Gmina Jastrzęb		14,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy

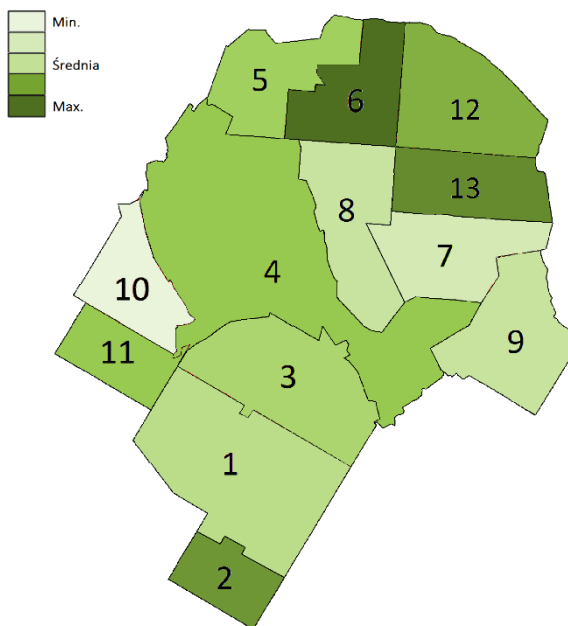
* Ze względu na brak szczegółowych danych w podziale na sołectwa Gąsawy Rządowe/Gąsawy Rządowe-Niwy oraz Lipienice Górne/Lipienice Dolne, wartość dla sołectw jest taka sama.

Pomoc społeczna

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości tego wskaźnika zaobserwowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe-Niwy, Jastrzęb, Kuźnia, Śmitów, Wola Lipieniecka Duża, Wola Lipieniecka Mała. Wysoka wartość wskaźnika świadczy o tym, iż mieszkańcy wymienionych sołectw częściej korzystają z pomocy społecznej.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

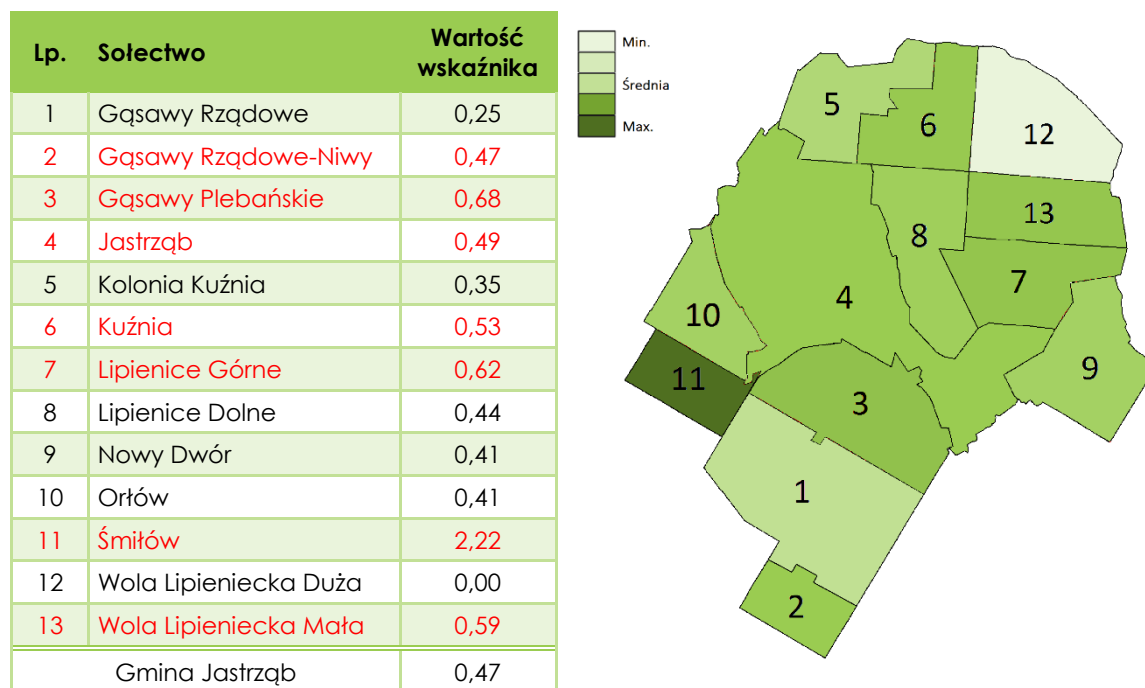
Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	7,18
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	12,29
3	Gąsawy Plebańskie	7,88
4	Jastrzęb	8,96
5	Kolonia Kuźnia	8,30
6	Kuźnia	14,89
7	Lipienice Górne	6,00
8	Lipienice Dolne	6,56
9	Nowy Dwór	6,61
10	Ortów	4,94
11	Śmitów	8,89
12	Wola Lipieniecka Duża	10,58
13	Wola Lipieniecka Mała	13,06
	Gmina Jastrzęb	8,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Poniżej zamieszczono tabelę stanowiącą zestawienie danych dotyczących liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika zaobserwowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe-Niwy, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Kuźnia, Lipienice Górne, Śmitów, Wola Lipieniecka Mała.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

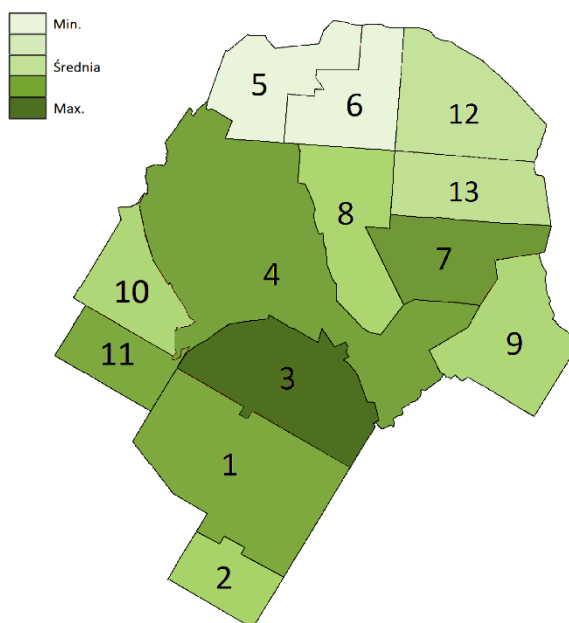

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela zawiera informacje dotyczące liczby osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wyższe wartości wskaźnika niż średnia dla gminy Jastrzęb (0,57) odnotowano w pięciu sołectwach. Były to następujące jednostki ewidencyjne: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Lipienice Górne, Śmitów.

Tabela 8. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,74
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,47
3	Gąsawy Plebańskie	1,03
4	Jastrzęb	0,78
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,83
8	Lipienice Dolne	0,44
9	Nowy Dwór	0,41
10	Ortów	0,41
11	Śmitów	0,74
12	Wola Lipieniecka Duża	0,26
13	Wola Lipieniecka Mała	0,30
Gmina Jastrzęb		0,57

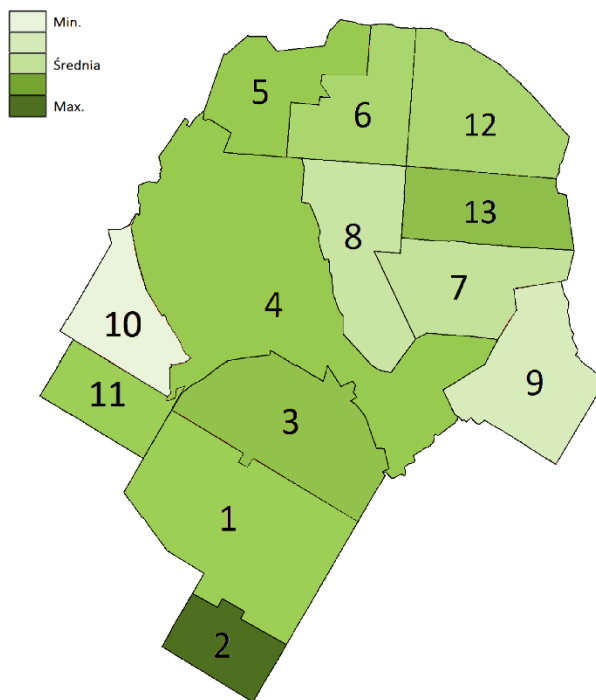

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Poniższa tabela zawiera dane na temat liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wyższe wartości aniżeli wartość referencyjna odnotowano w pięciu sołectwach, są nimi następujące jednostki ewidencyjne: Gąsawy Rządowe-Niwy, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Wola Lipieniecka Mała.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców - symulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

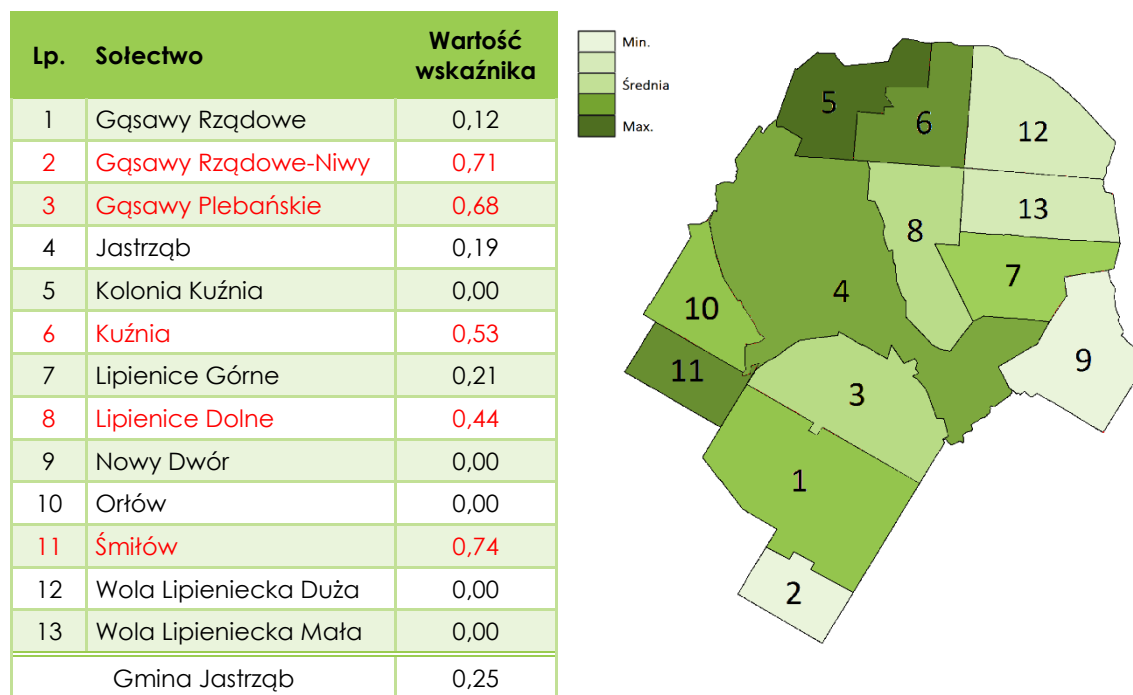
Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	2,97
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	6,62
3	Gąsawy Plebańskie	3,42
4	Jastrzęb	3,12
5	Kolonia Kuźnia	3,11
6	Kuźnia	2,66
7	Lipienice Górne	2,07
8	Lipienice Dolne	1,97
9	Nowy Dwór	1,65
10	Orłów	1,23
11	Śmiłów	2,96
12	Wola Lipieniecka Duża	2,65
13	Wola Lipieniecka Mała	3,56
	Gmina Jastrzęb	3,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela poniżej prezentuje liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe-Niwy, Gąsawy Plebańskie, Kuźnia, Lipienice Dolne, Śmitów. Oznacza to, że w tych sołectwach występuje największa liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

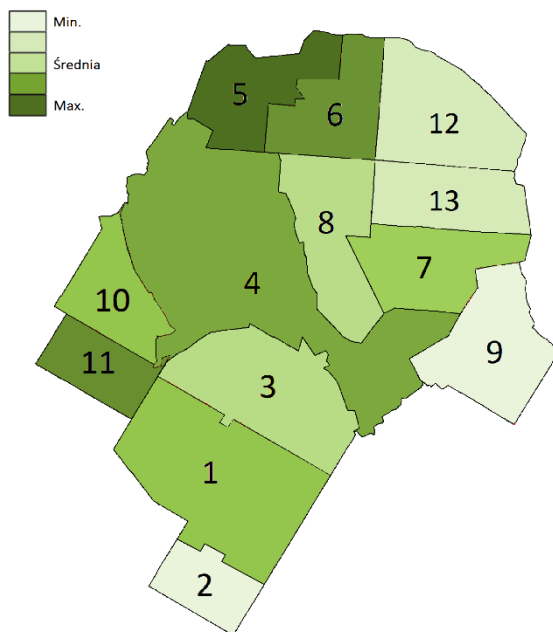
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Bezpieczeństwo

W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące liczby przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika zanotowano dla sołectw: Gąsawy Rządowe, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Orłów, Śmiłów, co świadczy o występowaniu tam większej liczby przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców, aniżeli średnia wartość dla gminy Jastrzęb.

Tabela 11. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	1,24
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,68
4	Jastrzęb	1,75
5	Kolonia Kuźnia	2,77
6	Kuźnia	2,13
7	Lipienice Górne	1,04
8	Lipienice Dolne	0,66
9	Nowy Dwór	0,00
10	Orłów	1,23
11	Śmiłów	2,22
12	Wola Lipieniecka Duża	0,26
13	Wola Lipieniecka Mała	0,30
Gmina Jastrzęb		1,09

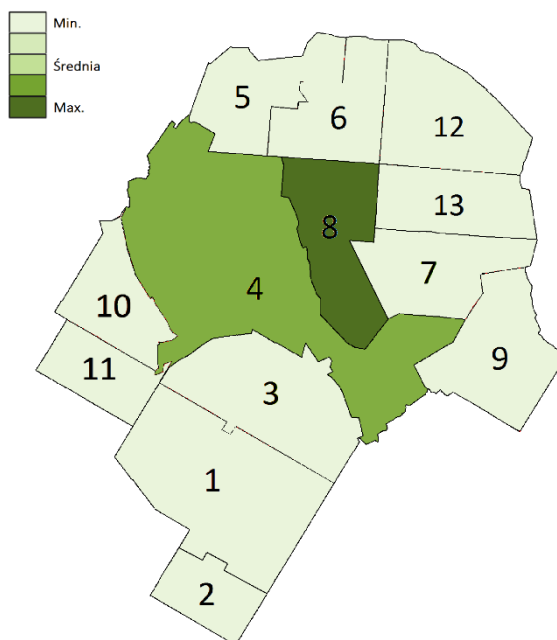

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji

W ramach diagnozy wzięto także pod uwagę liczbę wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Jedynie w dwóch sołectwach w 2015 roku odnotowano wypadki samochodowe, były nimi następujące jednostki ewidencyjne: Jastrzęb, Lipienice Dolne.

Tabela 12. Liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,00
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,00
4	Jastrzęb	0,10
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,00
8	Lipienice Dolne	0,22
9	Nowy Dwór	0,00
10	Ortów	0,00
11	Śmitów	0,00
12	Wola Lipieniecka Duża	0,00
13	Wola Lipieniecka Mała	0,00
Gmina Jastrzęb		0,04

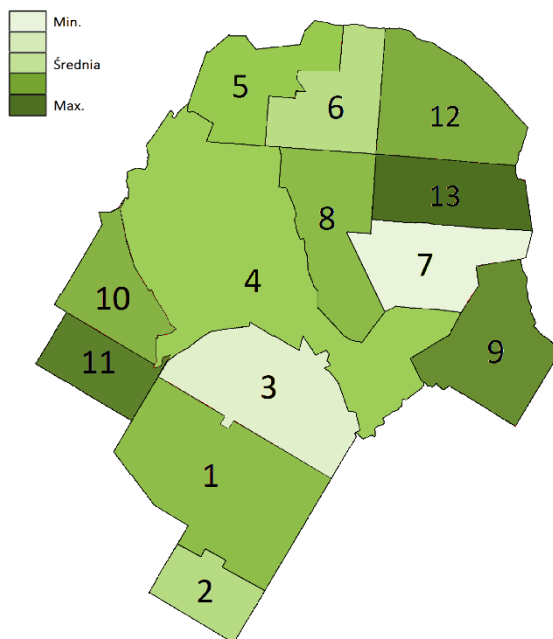
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji

Mieszkańcy

Dane zawarte w poniższej tabeli dotyczą wskaźnika obciążenia demograficznego⁶. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe, Kolonia Kuźnia, Lipienice Dolne, Nowy Dwór, Orłów, Śmitów, Wola Lipieniecka Duża, Wola Lipieniecka Mała. Wyższa wartość wskaźnika wskazuje na większą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 13. Wskaźnik obciążenia demograficznego - stymulanta. (Dane z 30.06.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	60,64%
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	54,38%
3	Gąsawy Plebańskie	48,22%
4	Jastrzęb	58,00%
5	Kolonia Kuźnia	58,79%
6	Kuźnia	54,10%
7	Lipienice Górne	46,81%
8	Lipienice Dolne	60,92%
9	Nowy Dwór	66,90%
10	Orłów	62,00%
11	Śmitów	68,75%
12	Wola Lipieniecka Duża	62,93%
13	Wola Lipieniecka Mała	71,07%
Gmina Jastrzęb		58,51%

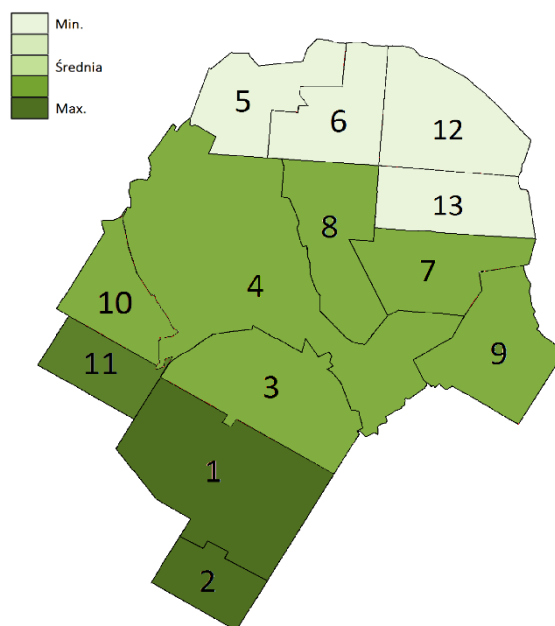
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

⁶ Wskaźnik obciążenia demograficznego określa względną ilość osób młodych (kobiety, mężczyźni do 18 roku życia) oraz osób starszych (kobiety od 60 roku życia, mężczyźni od 65 roku życia) w odniesieniu do populacji w wieku produkcyjnym.

W ramach analizy sfery społecznej wzięto także pod uwagę zaangażowanie lokalnej społeczności w życie publiczne. Najlepszym wskaźnikiem aktywności społecznej jest frekwencja w wyborach. Analizie poddano frekwencję w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku. Średnia wartości dla gminy Jastrzęb wynosi 51,68%, niższą wartość w stosunku do wartości dla gminy odnotowano w przypadku czterech sołectw: Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Wola Lipieniecka Duża, Wola Lipieniecka Mała.

Tabela 14. Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku - destymulanta. (Dane z 2015 roku)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	55,43%
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	55,43%
3	Gąsawy Plebańskie	52,95%
4	Jastrzęb	52,95%
5	Kolonia Kuźnia	44,57%
6	Kuźnia	44,57%
7	Lipienice Górne	52,95%
8	Lipienice Dolne	52,95%
9	Nowy Dwór	52,95%
10	Ortów	52,95%
11	Śmiłów	52,95%
12	Wola Lipieniecka Duża	44,57%
13	Wola Lipieniecka Mała	44,57%
Gmina Jastrzęb		51,68%

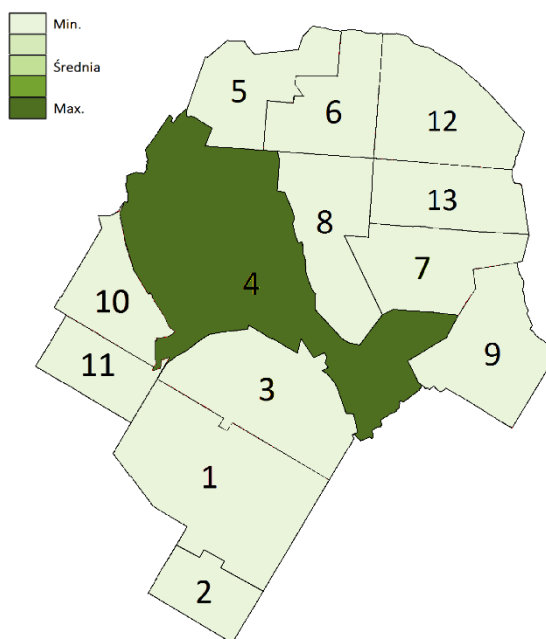
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Kultura/edukacja

Podczas diagnozy analizie poddano także dane dotyczące liczby wydarzeń kulturalnych. Na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Gminy można wnioskować, iż liczba wydarzeń kulturalnych w 2015 roku była niewielka, ponieważ w ostatnim roku w gminie zorganizowane zostały tylko 2 wydarzenia kulturalne w sołectwie Jastrzęb.

Tabela 15. Liczba wydarzeń kulturalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,00
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,00
4	Jastrzęb	0,19
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,00
8	Lipienice Dolne	0,00
9	Nowy Dwór	0,00
10	Ortów	0,00
11	Śmiłów	0,00
12	Wola Lipieniecka Duża	0,00
13	Wola Lipieniecka Mała	0,00
Gmina Jastrzęb		0,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W gminie Jastrzęb funkcjonuje jedno gimnazjum, dlatego analiza zdawalności egzaminów gimnazjalnych odniesiona została do średnich wyników w powiecie szydłowiecki oraz w województwie mazowieckim. Uczniowie gimnazjum w gminie Jastrzęb uzyskali wyższe średnie wyniki niż średni wynik dla powiatu szydłowieckiego w egzaminie z języka polskiego, matematyki oraz z przedmiotów przyrodniczych. Należy zaznaczyć, iż wszystkie średnie wyniki egzaminów w gminie Jastrzęb były niższe niż średnie wyniki egzaminu w województwie mazowieckim. Szczegółowe dane dotyczące średnich wyników egzaminu gimnazjalnego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 16. Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów. (Dane z 2015 roku)

	Historia i WOS	Język Polski	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Język Angielski
Jastrzęb	61,30%	63,80%	45,70%	47,70%	58,70%
Powiat szydłowiecki	61,90%	60,70%	43,40%	46,30%	66,20%
Woj. Mazowieckie	65,90%	64,70%	51,20%	52,10%	69,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczba osób bezrobotnych, liczba osób długotrwale bezrobotnych, liczba osób korzystających z pomocy społecznej, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie, liczba przestępstw, liczba wypadków drogowych, wskaźnik obciążenia demograficznego, frekwencja wyborcza w II turze wyborów prezydenckich w 2015 roku, liczba wydarzeń kulturalnych, zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów.

Poniżej w tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Jastrzęb na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występują negatywne zjawiska w sferze społecznej są następujące jednostki ewidencyjne: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe Niwy, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Śmiłów, Wola Lipieniecka Mała.

Tabela 17. Lista wskaźników - sfera społeczna.

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na 100 mieszkańców
8	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
9	Liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
10	Wskaźnik obciążenia demograficznego
11	Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku
12	Liczba wydarzeń kulturalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
13	Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów

Tabela 18. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera społeczna.

Lp.	Sołectwo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Wskaźnik syntetyczny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Jastrzęb
1	Gąsawy Rządowe	0,542	0,387	0,225	0,111	0,723	0,322	0,167	0,447	0,000	0,570	0,000	1,000	1,000	5,494	6
2	Gąsawy Rządowe Niwy	0,000	0,000	0,739	0,213	0,460	1,000	0,957	0,000	0,000	0,312	0,000	1,000	1,000	5,681	6
3	Gąsawy Plebańskie	0,488	0,333	0,295	0,308	1,000	0,407	0,925	0,247	0,000	0,058	0,229	1,000	1,000	6,290	6
4	Jastrzęb	1,000	1,000	0,404	0,219	0,758	0,349	0,263	0,633	0,445	0,461	0,229	0,000	1,000	6,761	9
5	Kolonia Kuźnia	0,486	0,315	0,338	0,156	0,000	0,349	0,000	1,000	0,000	0,494	1,000	1,000	1,000	6,138	6
6	Kuźnia	0,426	0,313	1,000	0,239	0,000	0,265	0,718	0,769	0,000	0,301	1,000	1,000	1,000	7,031	7
7	Lipienice Górne	0,059	0,027	0,107	0,280	0,806	0,155	0,280	0,374	0,000	0,000	0,229	1,000	1,000	4,317	4
8	Lipienice Dolne	0,000	0,000	0,163	0,197	0,426	0,136	0,591	0,237	1,000	0,582	0,229	1,000	1,000	5,561	5
9	Nowy Dwór	0,430	0,264	0,168	0,186	0,402	0,078	0,000	0,000	0,000	0,828	0,229	1,000	1,000	4,585	3
10	Ortów	0,537	0,310	0,000	0,185	0,401	0,000	0,000	0,446	0,000	0,626	0,229	1,000	1,000	4,734	5
11	Śmiłów	0,390	0,205	0,397	1,000	0,721	0,321	1,000	0,803	0,000	0,905	0,229	1,000	1,000	7,971	8
12	Wola Lipieniecka Duża	0,392	0,283	0,567	0,000	0,257	0,262	0,000	0,096	0,000	0,665	1,000	1,000	1,000	5,522	5
13	Wola Lipieniecka Mała	0,449	0,305	0,815	0,267	0,289	0,432	0,000	0,107	0,000	1,000	1,000	1,000	1,000	6,664	7

Sfera gospodarcza

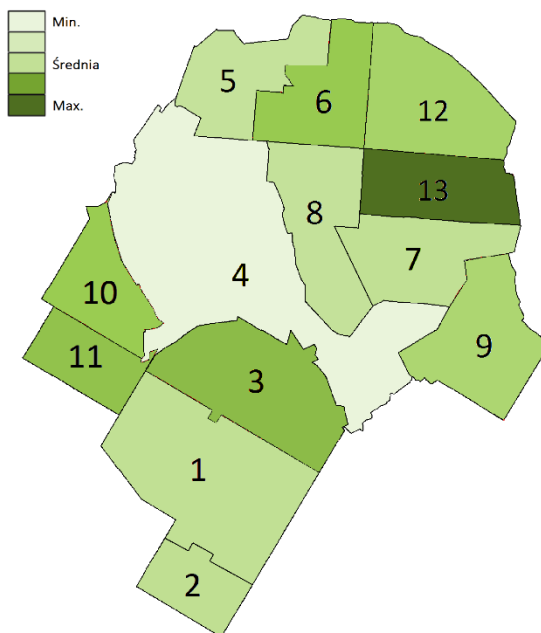
Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej jest niezwykle ważne w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany zostanie obszar przedsiębiorczości gminy Jastrzęb. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy pozwoli na dokonanie zmian, aby w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe tej gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce, zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Przedsiębiorstwa

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Jastrzęb wzięto pod uwagę liczbę przedsiębiorstw funkcjonujących na analizowanym obszarze. Wskaźnik ten obrazuje, w których obszarach gminy skoncentrowana jest największa liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W ośmiu sołectwach liczba podmiotów gospodarczych jest mniejsza niż średnia dla gminy, która wyniosła 3,04. Są to następujące jednostki ewidencyjne: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe-Niwy, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Lipienice Górne, Lipienice Dolne, Nowy Dwór, Wola Lipieniecka Duża.

Tabela 19. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	1,86
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	1,89
3	Gąsawy Plebańskie	11,64
4	Jastrzęb	0,58
5	Kolonia Kuźnia	1,73
6	Kuźnia	4,26
7	Lipienice Górne	1,86
8	Lipienice Dolne	1,75
9	Nowy Dwór	2,48
10	Orłów	3,29
11	Śmitów	8,15
12	Wola Lipieniecka Duża	2,65
13	Wola Lipieniecka Mała	47,77
	Gmina Jastrzęb	3,04

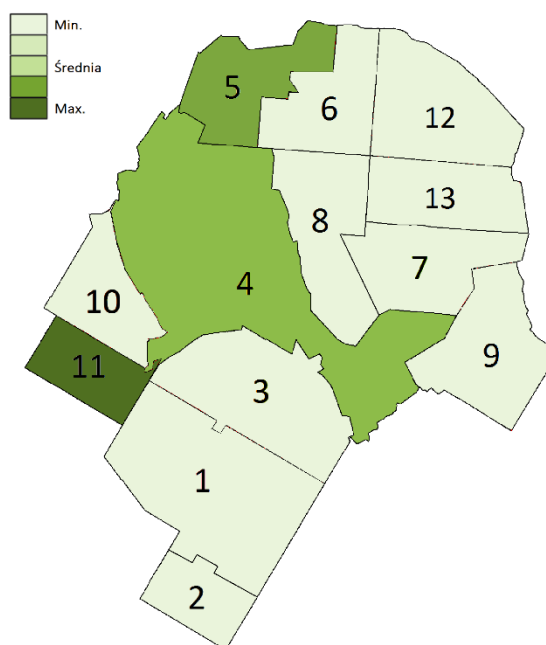
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podmioty gospodarcze

Podczas analizy sfery gospodarczej wzięto także pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 pracowników w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W trzech sołectwach funkcjonują takie przedsiębiorstwa, są nimi następujące jednostki ewidencyjne: Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Śmitów.

Tabela 20. Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,00
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,00
4	Jastrzęb	0,19
5	Kolonia Kuźnia	0,35
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,00
8	Lipienice Dolne	0,00
9	Nowy Dwór	0,00
10	Orłów	0,00
11	Śmitów	0,74
12	Wola Lipieniecka Duża	0,00
13	Wola Lipieniecka Mała	0,00
Gmina Jastrzęb		0,08

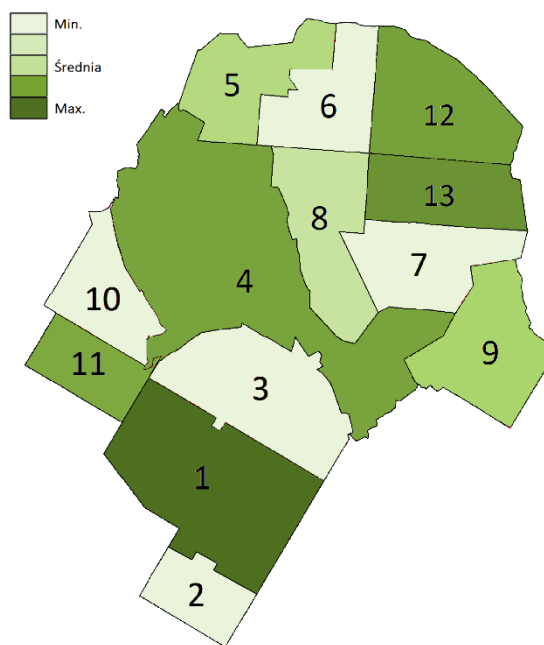

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W tabeli zamieszczono dane na temat liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (zarejestrowane po 1 stycznia 2015 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe-Niwy, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienice Górne, Lipienice Dolne, Nowy Dwór, Orłów, Gąsawy Plebańskie.

Tabela 21. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	1,11
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,00
4	Jastrzęb	0,78
5	Kolonia Kuźnia	0,35
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,00
8	Lipienice Dolne	0,22
9	Nowy Dwór	0,41
10	Orłów	0,00
11	Śmitów	0,74
12	Wola Lipieniecka Duża	0,79
13	Wola Lipieniecka Mała	0,89
Gmina Jastrzęb		0,51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę podmiotów gospodarczych, liczbę podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 pracowników, liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Jastrzęb na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których rozwój sfery gospodarczej jest relatywnie gorszy niż w skali całej Gminy są następujące jednostki: Gąsawy Rządowe Niwy, Gąsawy Plebańskie, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienice Górne, Lipienice Dolne, Nowy Dwór, Orłów.

Tabela 22. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera gospodarcza.

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 osób	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Wskaźnik syntetyczny
1	Gąsawy Rządowe	0,973	1,000	0,000	1,973
2	Gąsawy Rządowe Niwy	0,972	1,000	1,000	2,972
3	Gąsawy Plebańskie	0,766	1,000	1,000	2,766
4	Jastrzęb	1,000	0,737	0,301	2,038
5	Kolonia Kuźnia	0,976	0,533	0,689	2,198
6	Kuźnia	0,922	1,000	1,000	2,922
7	Lipienice Górne	0,973	1,000	1,000	2,973
8	Lipienice Dolne	0,975	1,000	0,804	2,779
9	Nowy Dwór	0,960	1,000	0,629	2,589
10	Ortów	0,943	1,000	1,000	2,943
11	Śmitów	0,840	0,000	0,335	1,175
12	Wola Lipieniecka Duża	0,956	1,000	0,287	2,243
13	Wola Lipieniecka Mała	0,000	1,000	0,201	1,201

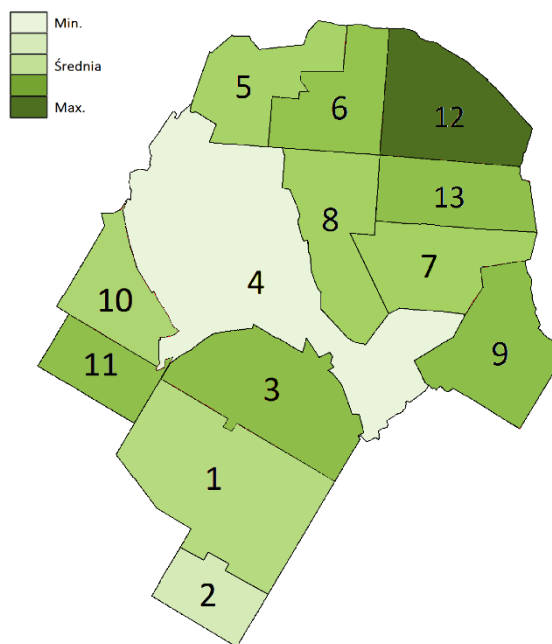
Sfera środowiskowa

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej gminy Jastrzęb. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie staje się niezwykle potrzebne w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie zdiagnozowana została także na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano dla sołectw: Gąsawy Plebańskie, Kuźnia, Nowy Dwór, Śmitów, Wola Lipieniecka Duża, Wola Lipieniecka Mała, co oznacza największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest w tych sołectwach.

Tabela 23. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona] - stymulanta. (Dane z 2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	60,75
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	47,36
3	Gąsawy Plebańskie	90,00
4	Jastrzęb	38,97
5	Kolonia Kuźnia	66,15
6	Kuźnia	81,69
7	Lipienice Górne*	67,82
8	Lipienice Dolne*	
9	Nowy Dwór	89,02
10	Orłów	63,95
11	Śmitów	86,45
12	Wola Lipieniecka Duża	179,93
13	Wola Lipieniecka Mała	86,77
Gmina Jastrzęb		71,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

* Ze względu na brak szczegółowych danych w podziale na sołectwa Lipienice Górne/Lipienica Dolne, wartość dla sołectw jest taka sama.

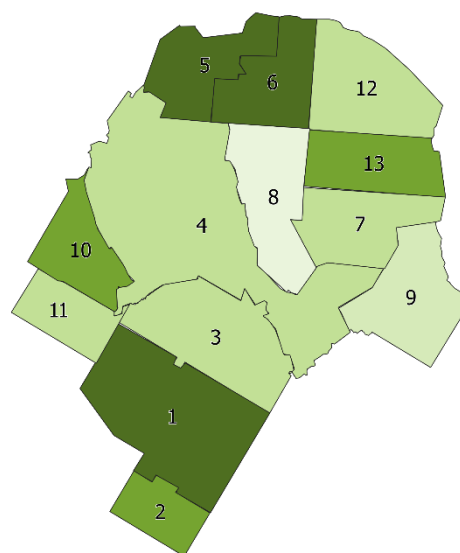
Jak wykazano w analizie danych zastanych (str. 30) na obszarze gminy Jastrzęb odnotowuje się systematyczny wzrost poziomu zanieczyszczenia powietrza. Jest to sytuacja alarmująca, wymagająca podjęcia kroków, aby nie dopuścić do występowania przekroczeń dopuszczalnych norm stężeń zanieczyszczeń. Obecna sytuacja sprawia, że w sezonie grzewczym (od późnej jesieni do wczesnej wiosny) regularnie wydawane są ostrzeżenia o złej jakości powietrza, co zagraża zdrowiu i życiu mieszkańców.

Wobec powyższych informacji przeprowadzono analizę dotyczącą gęstości zabudowy w poszczególnych sołectwach gminy. Zakładając, że niemal wszystkie (98%) gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa w gminie Jastrzęb jako źródło ciepła stosują węgiel lub ekogroszek. Założono zatem, że im gęstsza zabudowa w danym sołectwie, tym większe jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane koncentracją palenisk o wysokoemisyjnym paliwie węglowym. Wyliczono zatem wskaźnik gęstości zabudowy, tj. liczby gospodarstw domowych i firm oraz innych budynków, np. szkół, na 1 kilometr kwadratowy. Przyjęta metodologia pozwoliła wskazać sołectwa, w których występuje największa koncentracja zabudowy, a w konsekwencji koncentracja zanieczyszczeń wynikająca ze stosowanego węgla i ekogroszku. Szczegółowe dane w zakresie opisanego wskaźnika przedstawia poniższa tabela oraz rysunek.

Tabela 24. Gęstość zabudowy, a więc obciążenie piecami węglowymi w sołectwach gminy (szt/km²)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	44,7
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	29,4
3	Gąsawy Plebańskie	23,6
4	Jastrzęb	26,2
5	Kolonia Kuźnia	43,0
6	Kuźnia	41,6
7	Lipienice Górne*	22,7
8	Lipienice Dolne*	13,0
9	Nowy Dwór	20,3
10	Orłów	30,9
11	Śmitów	24,5
12	Wola Lipieniecka Duża	24,5
13	Wola Lipieniecka Mała	31,3
Gmina Jastrzęb		28,6

Min.
Średnia
Max.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera środowiskowa

Do analizy sfery środowiskowej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tana] oraz gęstość zabudowy – obciążenie piecami węglowymi w sołectwach.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Jastrzęb na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występuje stan kryzysowy w sferze środowiskowej są następujące jednostki: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe Niwy, Jastrzęb,

Kolonia Kuźnia, Kuźnia i Orłów. Wartość wskaźnika syntetycznego w tych sołectwach przekracza średnią dla gminy.

Należy jednak dodać, że oprócz nagromadzenia wyrobów azbestowych istotnym problemem w gminie jest wzrost poziomu zanieczyszczenia powietrza, niedający się ograniczyć wyłącznie do pewnych sołectw, gdyż z uwagi na właściwości substancji, z łatwością zanieczyszczenia te transmitowane są na okoliczne miejscowości. Warto mieć zatem na uwadze fakt, że zagrożenie złej jakości powietrza dotyczy całej gminy.

Tabela 25. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera środowiskowa.

Lp.	Sołectwo	Występowanie wyrobów zawierających azbest	Gęstość zabudowy-obciążenie piecami	Wskaźnik syntetyczny
1	Gąsawy Rządowe	0,973	1,000	1,973
2	Gąsawy Rządowe Niwy	0,972	0,518	1,490
3	Gąsawy Plebańskie	0,766	0,334	1,100
4	Jastrzęb	1,000	0,414	1,414
5	Kolonia Kuźnia	0,976	0,947	1,923
6	Kuźnia	0,922	0,903	1,825
7	Lipienice Górne	0,973	0,304	1,277
8	Lipienice Dolne	0,975	0,000	0,975
9	Nowy Dwór	0,960	0,230	1,190
10	Orłów	0,943	0,563	1,506
11	Śmiłów	0,840	0,363	1,203
12	Wola Lipieniecka Duża	0,956	0,361	1,317
13	Wola Lipieniecka Mała	0,000	0,577	0,577

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

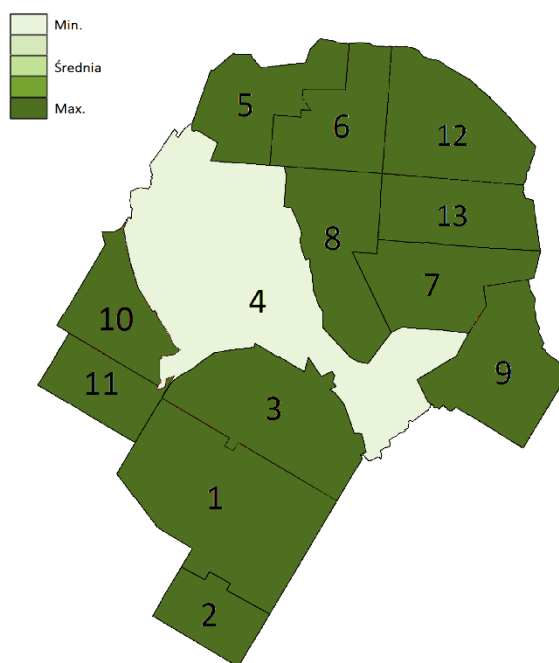
O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki przestrzenno-funkcjonalne, mogą one stać się przyczynkiem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie przede wszystkim kategorii uwarunkowań przestrzennych.

Wodociągi

W tabeli zaprezentowano dane dotyczące liczby osób korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej licznie budynków gminy Jastrzęb. Niższą wartość aniżeli średnia dla gminy Jastrzęb odnotowano w sołectwie Jastrzęb.

Tabela 26. Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze wodociągowe w stosunku do tęcznej liczby budynków - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	1,000
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	1,000
3	Gąsawy Plebańskie	1,000
4	Jastrzęb	0,947
5	Kolonia Kuźnia	1,000
6	Kuźnia	1,000
7	Lipienice Górne	1,000
8	Lipienice Dolne	1,000
9	Nowy Dwór	1,000
10	Orłów	1,000
11	Śmitów	1,000
12	Wola Lipieniecka Duża	1,000
13	Wola Lipieniecka Mała	1,000
Gmina Jastrzęb		0,996

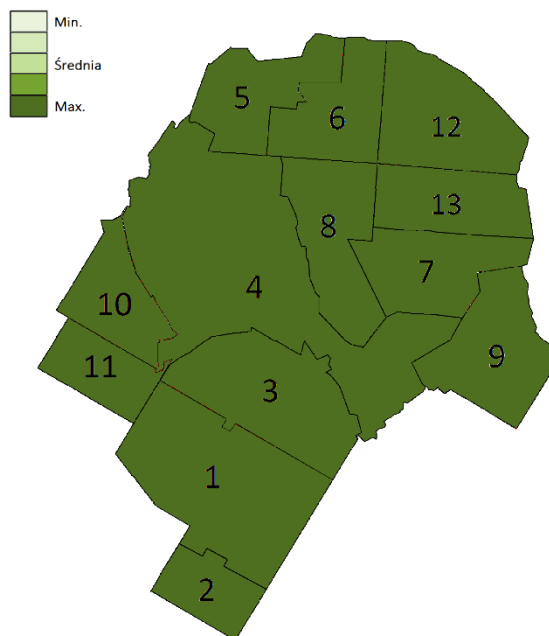
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Kanalizacja

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne w stosunku do łącznej liczby gospodarstw domowych w gminie Jastrzęb. Żadne z sołectw gminy nie posiada instalacji kanalizacyjnej.

Tabela 27. Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne w stosunku do łącznej liczby budynków - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,00
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,00
4	Jastrzęb	0,00
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,00
8	Lipienice Dolne	0,00
9	Nowy Dwór	0,00
10	Orłów	0,00
11	Śmitów	0,00
12	Wola Lipieniecka Duża	0,00
13	Wola Lipieniecka Mała	0,00
	Gmina Jastrzęb	0,00

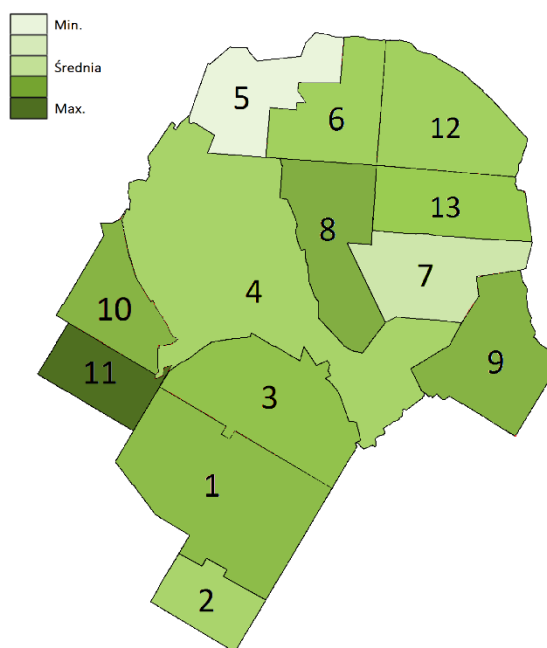
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Komunikacja publiczna

Podczas analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wzięto także pod uwagę liczbę przystanków przypadających na 100 mieszkańców. W przypadku sześciu sołectw wartość wskaźnika była mniejsza niż wartość referencyjna, która wyniosła 0,58. Do tych obszarów zaliczyć należy następujące sołectwa: Gąsawy Rządowe-Niwy, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienice Górne, Wola Lipieniecka Duża.

Tabela 28. Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,74
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,47
3	Gąsawy Plebańskie	0,68
4	Jastrzęb	0,49
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	0,53
7	Lipienice Górne	0,21
8	Lipienice Dolne	0,88
9	Nowy Dwór	0,83
10	Orłów	0,82
11	Śmitów	1,48
12	Wola Lipieniecka Duża	0,53
13	Wola Lipieniecka Mała	0,59
Gmina Jastrzęb		0,58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera przestrzenno-funkcjonalna

Do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie obszaru: liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze wodociągowe, liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne, liczba przystanków komunikacji publicznej.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Jastrzęb na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występować może stan kryzysowy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są następujące jednostki: Gąsawy Rządowe Niwy, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienice Górne, Wola Lipieniecka Duża, Wola Lipieniecka Mała.

Tabela 29. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera przestrzenno-funkcjonalna.

Lp.	Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze wodociągowe	Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne	Liczba przystanków komunikacji publicznej	Wskaźnik syntetyczny
1	Gąsawy Rządowe	0,000	1,000	0,499	1,499
2	Gąsawy Rządowe Niwy	0,000	1,000	0,681	1,681
3	Gąsawy Plebańskie	0,000	1,000	0,538	1,538
4	Jastrzęb	1,000	1,000	0,671	2,671
5	Kolonia Kuźnia	0,000	1,000	1,000	2,000
6	Kuźnia	0,000	1,000	0,641	1,641
7	Lipienice Górne	0,000	1,000	0,860	1,860
8	Lipienice Dolne	0,000	1,000	0,409	1,409
9	Nowy Dwór	0,000	1,000	0,442	1,442
10	Orłów	0,000	1,000	0,444	1,444
11	Śmitów	0,000	1,000	0,000	1,000
12	Wola Lipieniecka Duża	0,000	1,000	0,643	1,643
13	Wola Lipieniecka Mała	0,000	1,000	0,599	1,599

Sfera techniczna

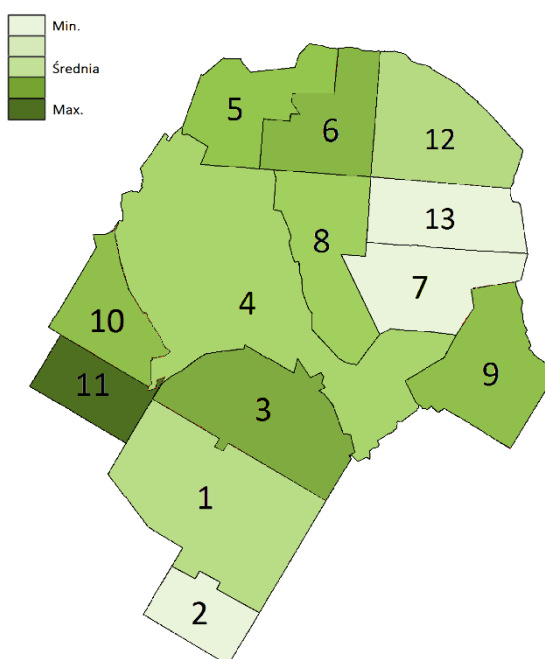
Badany aspekt sfery technicznej, czyli infrastruktura techniczna gminy Jastrzęb umożliwi diagnozę jakości życia mieszkańców oraz precyzyjnie wskaże obszary problemowe z jakimi boryka się gmina w tym zakresie. Badane wskaźniki świadczą o poziomie rozwoju technicznego gminy.

Drogi

Dane zawarte w tabeli poniżej dotyczą szacowanej długości dróg wymagających remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wyższe wartości aniżeli średnia dla gminy Jastrzęb odnotowano dla sołectw: Gąsawy Plebańskie, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Nowy Dwór, Orłów, Śmitów.

Tabela 30. Szacowana długość dróg wymagających remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 11.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,15
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,68
4	Jastrzęb	0,19
5	Kolonia Kuźnia	0,35
6	Kuźnia	0,53
7	Lipienice Górne	0,00
8	Lipienice Dolne	0,22
9	Nowy Dwór	0,41
10	Orłów	0,41
11	Śmitów	1,48
12	Wola Lipieniecka Duża	0,16
13	Wola Lipieniecka Mała	0,00
Gmina Jastrzęb		0,24

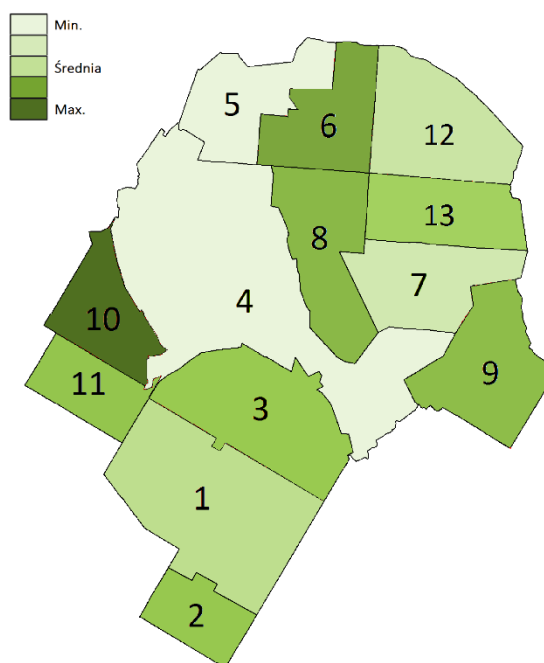
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Budownictwo

Tabela zawiera informacje na temat liczby wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Lipienice Górne, Wola Lipieniecka Duża, Wola Lipieniecka Mała, co wskazuje na najniższą liczbę wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców aniżeli średnia wartość dla gminy Jastrzęb, która wyniosła 0,66.

Tabela 31. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,37
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,71
3	Gąsawy Plebańskie	0,68
4	Jastrzęb	0,00
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	1,06
7	Lipienice Górne	0,21
8	Lipienice Dolne	0,88
9	Nowy Dwór	0,83
10	Orłów	1,65
11	Śmitów	0,74
12	Wola Lipieniecka Duża	0,26
13	Wola Lipieniecka Mała	0,59
	Gmina Jastrzęb	0,66

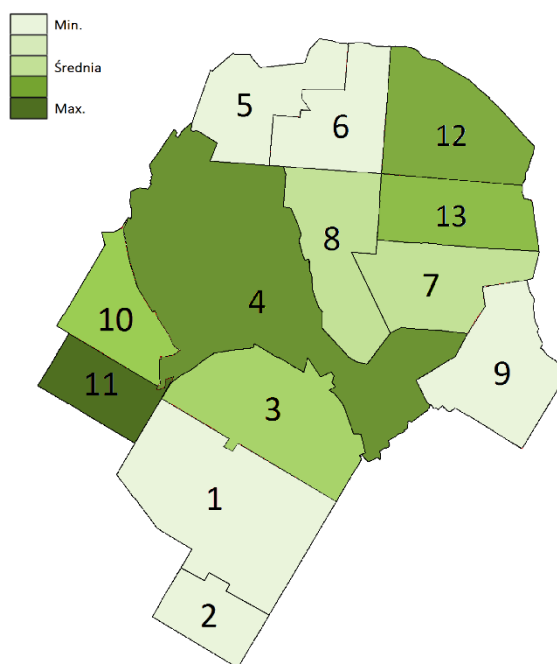
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Zabytki

Tabela prezentuje dane dotyczące liczby zabytków wpisanych do rejestru zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Obecność zabytków na terenie sołectw jest wartością dodaną dla obszaru, ponieważ jest świadectwem przeszłości i dbałości o dziedzictwo. Ponadto może wspomagać budowanie tożsamości lokalnej społeczności. Niższe wartości aniżeli wartość referencyjna odnotowano w następujących sołectwach: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe-Niwy, Gąsawy Plebańskie, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienice Górne, Lipienice Dolne, Nowy Dwór, Orłów. Oznacza to, że w wymienionych sołectwach występuje mniejsza ilość zabytków niż średnia dla gminy Jastrzęb.

Tabela 32. Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Gąsawy Rządowe	0,00
2	Gąsawy Rządowe-Niwy	0,00
3	Gąsawy Plebańskie	0,34
4	Jastrzęb	1,07
5	Kolonia Kuźnia	0,00
6	Kuźnia	0,00
7	Lipienice Górne	0,21
8	Lipienice Dolne	0,22
9	Nowy Dwór	0,00
10	Orłów	0,41
11	Śmitów	1,48
12	Wola Lipieniecka Duża	0,79
13	Wola Lipieniecka Mała	0,59
Gmina Jastrzęb		0,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie sfery technicznej

Do analizy sfery technicznej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: szacowaną długość dróg wymagających remontu, liczbę wydanych pozwoleń na budowę, liczbę zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Jastrzęb na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występują negatywne zjawiska w sferze technicznej, są następujące jednostki: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe Niwy, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Lipienice Górne, Lipienice Dolne, Nowy Dwór, Śmitów, Wola Lipieniecka Duża.

Tabela 33. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera techniczna.

Lp.	Sołectwo	Szacowana długość dróg wymagających remontu	Liczba wydanych pozwoleń na budowę	Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków	Wskaźnik syntetyczny
1	Gąsawy Rządowe	0,100	0,774	1,000	1,874
2	Gąsawy Rządowe Niwy	0,000	0,569	1,000	1,569
3	Gąsawy Plebańskie	0,462	0,584	0,769	1,815
4	Jastrzęb	0,131	1,000	0,277	1,408
5	Kolonia Kuźnia	0,234	1,000	1,000	2,234
6	Kuźnia	0,359	0,354	1,000	1,713
7	Lipienice Górne	0,000	0,874	0,860	1,734
8	Lipienice Dolne	0,148	0,468	0,852	1,468
9	Nowy Dwór	0,279	0,498	1,000	1,777
10	Orłów	0,278	0,000	0,722	1,000
11	Śmitów	1,000	0,550	0,000	1,550
12	Wola Lipieniecka Duża	0,107	0,839	0,464	1,410
13	Wola Lipieniecka Mała	0,000	0,639	0,599	1,238

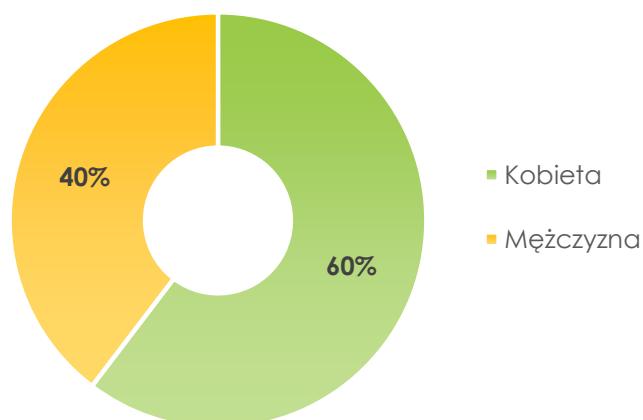
Wyniki badań CATI/CAWI

Głównym celem przeprowadzonych badań było wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, w celu opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jastrzęb. Badanie zostało przeprowadzone techniką CATI/CAWI i objęto nim 114 mieszkańców gminy. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej diagnozy, opracowanej na podstawie danych zastanych.

Ogólna charakterystyka respondentów

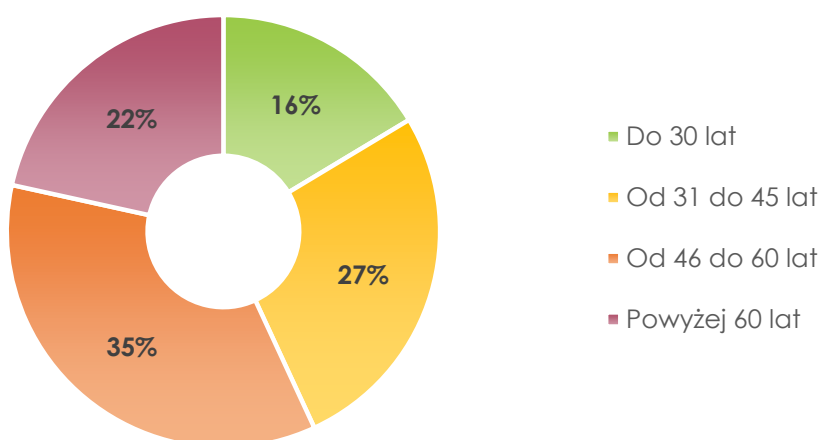
Badaniem objętych zostało łącznie 114 respondentów. Ponad połowę ankietowanych (tj. 60%) stanowiły kobiety.

Rysunek 33. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=114]

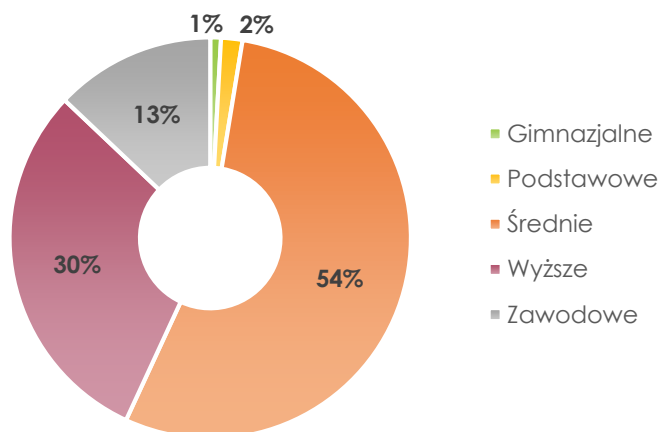
Dokonując analizy wieku respondentów dostrzega się, iż najliczniejsze grupy badanych były te reprezentowane przez osoby w wieku od 46 do 60 lat (35%) oraz osoby w wieku od 31 do 45 lat (27%).

Rysunek 34. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=114]

Uwzględniając poziom wykształcenia respondentów, należy zauważyć, iż w strukturze ankietowanych największy odsetek stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (54%) bądź wyższym (30%).

Rysunek 35. Struktura respondentów ze względu na wykształcenie [N=114]

W badanej zbiorowości najwięcej mieszkańców pochodziło z sołectwa Jastrzęb (24,1%), natomiast najmniej liczną grupę stanowili mieszkańcy sołectwa Kuźnia (1,7%) oraz sołectwa Orłów (0,9%).

Tabela 34. Struktura respondentów ze względu na miejsce zamieszkania [N=114]

Sołectwo	%
Jastrzęb	24,1%
Gąsawy Rządowe	21,5%
Wola Lipieniecka Duża	12,9%
Gąsawy Plebańskie	7,8%
Lipienice Dolne	6,9%
Gąsawy Rządowe Niwy	5,2%
Wola Lipieniecka Mała	5,2%
Nowy Dwór	4,3%
Lipienice Górne	3,4%
Śmiłów	2,6%
Kolonia Kuźnia	2,6%
Kuźnia	1,7%
Orłów	0,9%

Identyfikacja obszarów rewitalizacji

W toku badania poproszono o wskazanie obszarów, które zdaniem ankietowanych powinny zostać poddane rewitalizacji. Ankietowani najczęściej wskazywali na sołectwo Jastrzęb, takiej odpowiedzi udzieliło 25,0% badanych. Następnie wskazywano sołectwo Gąsawy Rządowe (20,7%) oraz sołectwo Wola Lipieniecka Duża (12,1%).

Tabela 35. Obszary, które zdaniem respondentów powinny zostać poddane rewitalizacji [N=114]

Sołectwo	%
Jastrzęb	25,0%
Gąsawy Rządowe	20,7%
Wola Lipieniecka Duża	12,1%
Gąsawy Plebańskie	7,8%
Wola Lipieniecka Mała	6,0%
Gąsawy Rządowe Niwy	6,0%
Lipienice Dolne	5,2%
Nowy Dwór	4,3%
Śmiłów	4,3%
Kolonia Kuźnia	2,6%
Kuźnia	2,6%
Lipienice Górne	1,7%
Orłów	1,7%

Badanych poproszono także, aby określili swój związek ze wskazanym obszarem. Ankietowani najczęściej odpowiadali, że jest to ich miejsce zamieszkania (88,8%). 4,3% respondentów wskazało, że jest to ich miejsce wypoczynku.

Tabela 36. Związek respondentów z danym obszarem [N=114]

Wyszczególnienie	%
Miejsce zamieszkania	88,8%
Miejsce wypoczynku	4,3%
Miejsce pracy	0,9%
Inne	6,0%

Obszary problemowe

Najważniejszym problemem społecznym, jaki respondenci dostrzegają na wskazanym przez siebie obszarze jest bezrobocie, takiej odpowiedzi udzieliło 69,0% badanych. Ankietowani nierzadko wskazywali także na występowanie problemów takich jak: migracja mieszkańców (53,4%),

niewystarczająca oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.) (46,6%), niewystarczająca oferta kulturalna (34,5%).

Tabela 37. Najważniejsze problemy społeczne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]

Problemy społeczne	%
Bezrobocie	69,0%
Migracja mieszkańców	53,4%
Niewystarczająca oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.)	46,6%
Niewystarczająca oferta kulturalna	34,5%
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania)	21,6%
Niski poziom integracji społecznej	20,7%
Niewystarczający dostęp do infrastruktury społecznej (edukacyjnej, wychowawczej, opieki medycznej, pomocy społecznej)	18,1%
Ubóstwo	12,9%
Brak poczucia bezpieczeństwa	8,6%
Niski poziom edukacji	5,2%
Wandalizm, przestępczość	4,3%
Przemoc w rodzinie	3,4%
Inne	6,1%
Nie wiem, trudno powiedzieć	3,4%

Kolejnym obszarem poddanym analizie były problemy gospodarcze. Największym problemem dla mieszkańców jest brak nowych inwestycji, aż 67,2% osób wskazało tą odpowiedź. Następnym najczęściej wskazywanym problemem gospodarczym był brak wystarczającej ilości miejsc pracy (63,8%). Respondenci zwrócili także uwagę na niski poziom przedsiębiorczości (47,4%).

Tabela 38. Najważniejsze problemy gospodarcze, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]

Problemy gospodarcze	%
Brak nowych inwestycji	67,2%
Brak wystarczającej ilości miejsc pracy	63,8%
Niski poziom przedsiębiorczości	47,4%
Brak lub niewystarczająca promocja regionu	19,0%
Brak wsparcia w tworzeniu własnej działalności gospodarczej	18,1%
Zła kondycja lokalnych przedsiębiorstw	11,2%
Słaby rozwój handlu i usług	3,4%
Inne	1,7%
Nie wiem, trudno powiedzieć	4,3%

W następnej kolejności zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy środowiskowe. Głównym problemem okazało się niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych, takiej odpowiedzi udzieliło 27,6% badanych. Respondenci wskazywali również na zanieczyszczenie środowiska naturalnego (22,4%).

Tabela 39. Najważniejsze problemy środowiskowe, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]

Problemy środowiskowe	%
Niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych	27,6%
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	22,4%
Zły stan estetyczny otoczenia	20,7%
Niewystarczające zarządzanie gospodarką odpadów komunalnych	19,0%
Inne	7,7%
Nie wiem, trudno powiedzieć	32,8%

W toku badania zdiagnozowane zostały także najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne. Do 3 najczęściej wskazywanych odpowiedzi zalicza się: zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej (67,2%), niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej (50,0%) oraz zły/niewystarczający stan sieci wodociągowej (25,9%).

Tabela 40. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]

Problemy przestrzenno-funkcjonalne	%
Zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej	67,2%
Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej	50,0%
Zły/niewystarczający stan sieci wodociągowej	25,9%
Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych	14,7%
Niewystarczający dostęp do obiektów handlowych i usługowych	10,3%
Zły/niewystarczający stan sieci elektrycznej	4,3%
Inne	6,9%
Nie wiem, trudno powiedzieć	10,3%

W obszarze dotyczącym problemów technicznych, większość badanych (72,4%) wskazała na zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej. 13,8% ankietowanych uważa, że stan techniczny obiektów użyteczności publicznej jest w złym bądź niewystarczającym stanie.

Tabela 41. Najważniejsze problemy techniczne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]

Problemy techniczne	%
Zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej	72,4%
Zły/niewystarczający stan techniczny obiektów użyteczności publicznej	13,8%
Zły stan estetyczny budynków mieszkalnych	12,1%
Zły stan zabytków	1,7%
Inne	14,7%
Nie wiem, trudno powiedzieć	6,0%

Propozycje działań rewitalizacyjnych

W toku badania respondentów poproszono o wskazanie, jakie działania inwestycyjne należałoby ich zdaniem podjąć podczas rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk. Najczęściej wskazywane odpowiedzi to: remont dróg (54 wskazania), remont chodników (35 wskazań), remont oświetlenia dróg (17 wskazań) oraz budowa/remont kanalizacji (17 wskazań). W tabeli zaprezentowano wykaz odpowiedzi respondentów, przy których odnotowano min. 3 wskazania.

Tabela 42. Działania inwestycyjne, jakie zdaniem respondentów należałoby podjąć, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk

Wyszczególnienie	N
Remont dróg	54
Remont chodników	35
Remont oświetlenia dróg	18
Budowa/remont kanalizacji	32
Tworzenie nowych miejsc pracy	15
Budowa/remont wodociągu	10
Remont budynków użyteczności publicznej	6
Poprawa komunikacji zbiorowej	6
Rewitalizacja zalewu	5
Przyciąganie nowych inwestorów	5
Budowa placów zabaw	4
Prace porządkowe	3
Budowa sieci teleinformatycznej	3

W następnej kolejności, respondenci wskazali swoje propozycje działań w sferze społecznej, kulturalnej i gospodarczej. Do najczęściej wskazywanych odpowiedzi zaliczono: rozbudowę oferty kulturalnej (22

wskazania), organizację zabaw i zajęć dla dzieci i młodzieży (9 wskazań) oraz stworzenie świetlicy dla dzieci i młodzieży (8 wskazań). Szczegółowy wykaz odpowiedzi, przy których odnotowano min. 3 wskazania, zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 43. Działania w sferze społecznej, kulturalnej i gospodarczej, jakie w opinii respondentów należałoby podjąć podczas procesu rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk

Wyszczególnienie	N
Rozbudowa oferty kulturalnej	22
Organizacja zabaw i zajęć dla dzieci i młodzieży	9
Świetlica dla dzieci i młodzieży	8
Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	7
Tworzenie nowych miejsc pracy	7
Budowa placów zabaw	4
Rewitalizacja zalewu	3
Integracja społeczna	3
Poprawa komunikacji zbiorowej	3

Potencjał regionu

Na zakończenie badania respondenci zostali poproszeni o wskazanie potencjału, jaki widzą we wskazanym przez siebie obszarze wymagającym rewitalizacji. 40,5% ankietowanych uznała, że największy potencjał stanowi bezpieczeństwo. Dla 32,8% badanych to edukacja jest mocną stroną wskazanego obszaru, a także stan środowiska naturalnego, takiej odpowiedzi udzieliło 30,2% badanych.

Tabela 44. Potencjały obszaru rewitalizacji

Potencjał	%
Bezpieczeństwo	40,5%
Edukacja	32,8%
Stan środowiska naturalnego	30,2%
Kapitał ludzki	23,3%
Oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.)	19,0%
Dostęp do infrastruktury społecznej (edukacyjnej, wychowawczej, opieki medycznej, pomocy społecznej)	14,7%
Turystyka	12,9%
Oferta kulturalna	11,2%
Dostęp do usług handlowych i usługowych	11,2%
Poziom integracji społecznej	6,0%
Transport (drogi, komunikacja zbiorowa)	6,0%
Przedsiębiorczość	6,0%

Potencjał	%
Infrastruktura komunalna (inf. wodno-kanalizacyjna, inf. elektryczna, inf. gazowa)	2,6%
Inne	6,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	7,8%

Podsumowanie wyników badania CATI/CAWI

Badani mieszkańcy gminy najczęściej wskazywali, iż obszarem, który powinien zostać poddany rewitalizacji obejmuje sołectwa: Jastrzęb, Gąsawy Rządowe, Wola Lipieniecka Duża.

W toku badania zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy, które w opinii badanych występują na wskazanych przez nich obszarach. Do najczęściej wskazywanych problemów zaliczono:

- problemy społeczne, takie jak: bezrobocie, migracja mieszkańców, niewystarczająca oferta sportowo-rekreacyjna, niewystarczająca oferta kulturalna,
- problemy gospodarcze, takie jak: brak nowych inwestycji, brak wystarczającej ilości miejsc pracy, niski poziom przedsiębiorczości,
- problemy środowiskowe, takie jak: niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych, zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- problemy przestrzenno-funkcjonalne, takie jak: zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej, niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej, zły/niewystarczający stan sieci wodociągowej,
- problemy techniczne, takie jak: zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej, zły/niewystarczający stan techniczny obiektów użyteczności publicznej.

W toku badania respondenci wskazali także propozycje działań inwestycyjnych, jakie ich zdaniem należałoby podjąć podczas rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk. Najczęściej wskazywane odpowiedzi to: remont dróg, remont chodników, remont oświetlenia dróg, budowa/remont kanalizacji. Dla respondentów największy potencjał rozwoju stanowi bezpieczeństwo.

OBSZARY ZDEGRADOWANE

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej, obszar zdegradowany cechuje się, co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach, podczas której wykorzystano także syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala, należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska.

Obszarami zdegradowanymi w gminie Jastrzęb są następujące jednostki ewidencyjne: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Rządowe Niwy, Gąsawy Plebańskie, Jastrzęb, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Śmitów, Wola Lipieniecka Mała. W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie wskaźników syntetycznych w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach, a także liczbę wskaźników powyżej średniej dla gminy Jastrzęb.

Tabela 45. Obszary zdegradowane.

Lp.	Sołectwo	Sfera społeczna		Pozostałe sfery	
		Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Jastrzęb	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Jastrzęb
1	Gąsawy Rządowe	5,494	6	7,319	8
2	Gąsawy Rządowe Niwy	5,681	6	7,712	9
3	Gąsawy Plebańskie	6,290	6	7,219	7
4	Jastrzęb	6,761	9	7,531	6
5	Kolonia Kuźnia	6,138	6	8,355	9
6	Kuźnia	7,031	7	8,101	7
7	Lipienice Górne	4,317	4	7,844	8
8	Lipienice Dolne	5,561	5	6,631	6
9	Nowy Dwór	4,585	3	6,998	6
10	Ortów	4,734	5	6,893	7
11	Śmitów	7,971	8	4,928	3
12	Wola Lipieniecka Duża	5,522	5	6,613	4
13	Wola Lipieniecka Mała	6,664	7	4,615	5

ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI

Zaprezentowana diagnoza posłużyła do wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w gminie Jastrzęb, które mają zostać objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz pozostałych analizowanych sferach. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

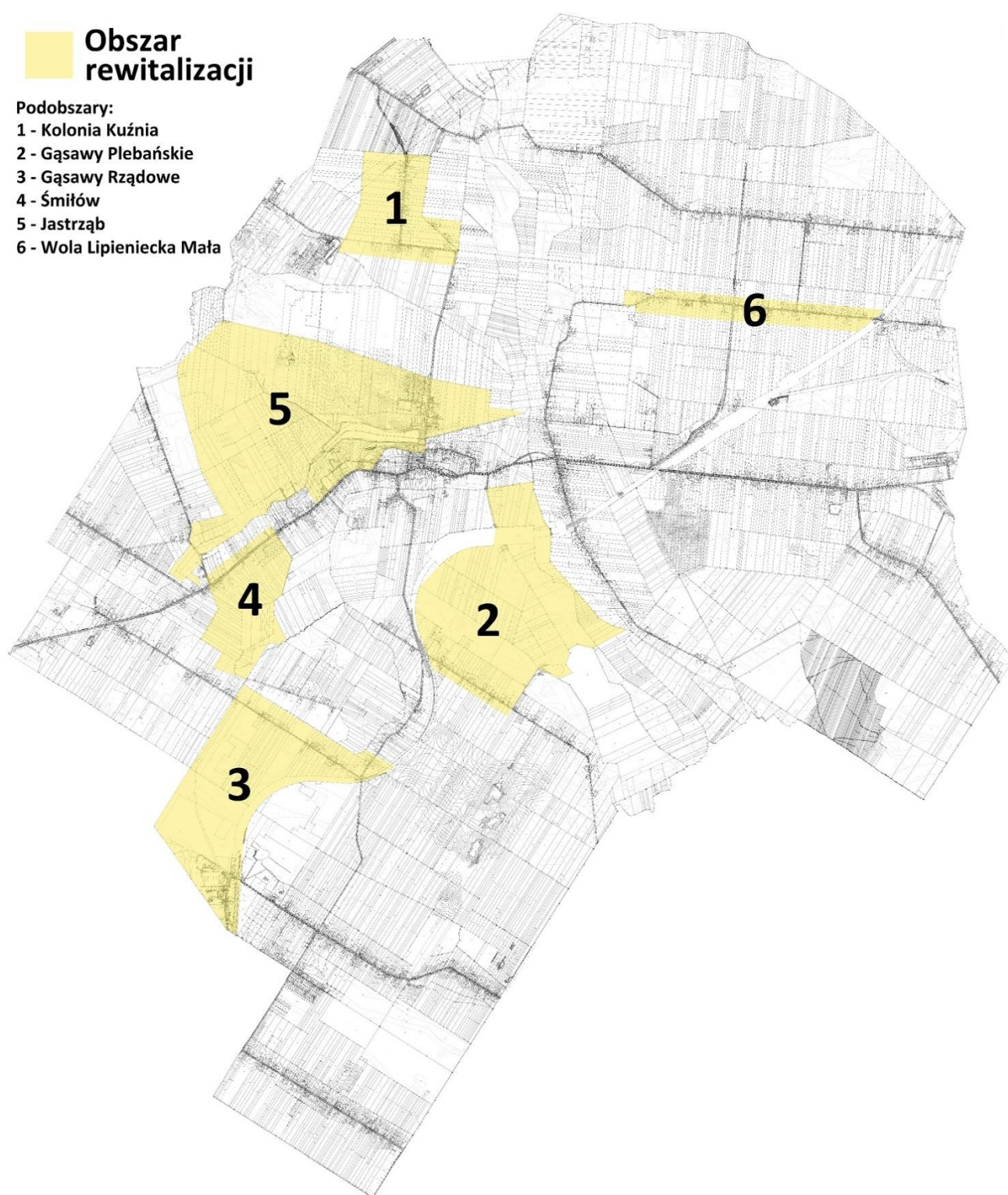
Na obszarach zdegradowanych w gminie Jastrzęb mieszka 65,99% ludności gminy. Odsetek ten, przekracza maksymalną wartość liczby mieszkańców jaką może zamieszkiwać obszar rewitalizacji. Wg wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacyjny nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wskutek tego obszar zdegradowany został ograniczony. Nastąpiło to na podstawie analizy desk research, analizy wskaźnikowej oraz badań zrealizowanych techniką CATI/CAWI wśród mieszkańców gminy Jastrzęb. Opierając się na wyżej wymienionych metodach badawczych podjęto decyzję, co do wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji to 879,29 ha – 16,12 % powierzchni gminy Jastrzęb. Na wyznaczonym obszarze mieszka 890 – 16,78 % ludności gminy Jastrzęb. W obszar rewitalizacji wchodzi sześć podobszarów zlokalizowanych na obszarze sześciu sołectw. Poniżej zaprezentowano szczegółowe dane dotyczące poszczególnych podobszarów.

Tabela 46. Obszar rewitalizacji.

Podobszar	Powierzchnia [ha]	%	Liczba mieszkańców [os.]	%
Podobszar I – sołectwo Kolonia Kuźnia	73,62	1,35%	108	2,04%
Podobszar II – sołectwo Gąsawy Plebańskie	192,3	3,53%	102	1,92%
Podobszar III – sołectwo Gąsawy Rządowe	184,0	3,37%	25	0,47%
Podobszar IV – sołectwa Śmitów	66,71	1,22%	22	0,41%
Podobszar V – sołectwo Jastrzęb	314,0	5,76%	297	5,60%
Podobszar VI – sołectwo Wola Lipieniecka Mała	48,66	0,89%	336	6,34 %
Suma	879,29	16,12 %	890	16,78%

Mapa 2. Obszar rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej – Starostwo Powiatu Szydłowieckiego (<http://szydlowiecki.e-mapa.net/>)

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych potwierdziła się na różnych płaszczyznach analizy. Na szczególną uwagę zasługują dane dotyczące wysokiego poziomu bezrobocia, oraz liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, alkoholizmu i niepełnosprawności. Poziom bezrobocia na badanym obszarze w przypadku sześciu podobszarów (sołectwo Kolonia Kuźnia, Gąsawy Plebańskie, Gąsawy Rządowe, Śmitów/Orłów, Jastrzęb, Wola Lipieniecka Mała) był wyższy, jak dla całej Gminy. Niepokojący jest duży odsetek bezrobotnych w wieku produkcyjnym. Najwięcej tego typu bezrobotnych występuje w sołectwie Gąsawy Rządowe, Jastrzęb oraz Orłów. Zdecydowanie wysoki odsetek korzystających z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odnotowano również w sołectwach: Gąsawy Plebańskie, Gąsawy Rządowe, Jastrzęb oraz Wola Lipieniecka Mała. Dla rozwoju i kondycji gminy doniosłe znaczenie ma wskaźnik obciążenia demograficznego, który na badanym obszarze przyjmuje wartości wyższe, jak dla całej Gminy (58,51%). Wskazano w 5 sołectwach: Gąsawy Rządowe, Kolonia Kuźnia, Orłów, Śmitów, Wola Lipieniecka Mała. Problemy społeczne są kategorią bardzo szeroką, dlatego należy zwrócić uwagę również na aktywność obywateli w życiu publicznym. Analiza partycypacji społecznej mieszkańców została oparta o dwa wskaźniki (liczba wydarzeń kulturalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców; frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku), które obnażyły słabości społeczeństwa w tym obszarze. Mniejsze, jak dla Gminy (51,68%) zainteresowanie wyborami odnotowano w sołectwach: Kolonia Kuźnia, Wola Lipieniecka Mała. Niepokojące są również wskaźniki dotyczące liczby wydarzeń kulturalnych, które nie są w ogóle organizowane w żadnym z sołectw za wyjątkiem Jastrzębia.

Na podstawie analizy wskaźnikowej możemy twierdzić, iż obszary dotknięte największą liczbą niepożądanych zjawisk w sferze społecznej to sołectwa: Jastrzęb, Śmitów, Wola Lipieniecka Mała. W tych jednostkach wartości wskaźników są niekorzystne w porównaniu do analogicznych dla całej Gminy.

Procesy determinujące sferę gospodarczą mają istotny wpływ na potencjał społeczno- ekonomiczny jednostek terytorialnych. Mając to na uwadze poddano analizie dwa wskaźniki, które uwidoczniły problemy wskazanej sfery. Negatywny obraz przedsiębiorczości pogłębiła analiza liczby podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 pracowników, w przeliczeniu na 100 mieszkańców, która wykazała, że wartość wskaźnika jest niekorzystna w przypadku czterech sołectw (Gąsawy Rządowe, Gąsawy Plebańskie, Orłów, Wola Lipieniecka Mała). Ponadto należy podkreślić, że dla tych jednostek wartość ta wynosiła 0,000, przy czym dla Gminy Jastrzęb 0,08. W przypadku nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych po 1 stycznia 2015 r. w 3 sołectwach (Kolonia Kuźnia, Lipienice Dolne, Nowy Dwór) jest najniższy wskaźnik względem gminy Jastrzęb (0,51). Uwidacznia to istotne problemy obszaru rekomendowanego do rewitalizacji. Mała liczba podmiotów gospodarczych koreluje z występowaniem we wskazanych sołectwach wyższego poziomu bezrobocia. Taki stan rzeczy determinuje negatywne zjawiska w sferze społecznej, co zostało wyżej dowiedzione. Dokonana analiza

potwierdza występowanie zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej oraz konieczność interwencji w ramach procesu rewitalizacji na wskazanym obszarze z uwagi na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk.

Środowisko przyrodnicze jest integralnie związane z działalnością człowieka, przez co nieprzerwanie ulega przeobrażeniu. Ważne w tym kontekście jest optymalizowanie działań niekorzystnych dla kondycji środowiska naturalnego. Diagnoza sfery środowiskowej w Gminie Jastrzęb została oparta o wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [m²], jak również o gęstość zabudowy, ściśle powiązaną z obciążeniem piecami węglowymi w sołectwach.

Warto zauważyć, że w przypadku 3 sołectw zanotowano wskaźnik nagromadzenia wyrobów azbestowych powyżej wartości referencyjnej dla gminy Jastrzęb (71,61), tj. Gąsawy Plebańskie (90,00), Śmiłów (86,45) oraz Wola Lipieniecka Mała (86,77). W przypadku pozostałych sołectw odnotowano wartości poniżej referencyjnej: Gąsawy Rządowe (60,75), Jastrzęb (38,97), Orłów (63,95), Kolonia Kuźnia (66,15). Ponadto wykazano systematyczny wzrost stężeń substancji zanieczyszczających powietrze, jak również odniesiono się do faktu, że wielokrotnie w ciągu roku, a przede wszystkim sezonu grzewczego, wydawane są ostrzeżenia o złej jakości powietrza. Zły stan powietrza dotyczy całej gminy, gdyż z uwagi na łatwość przenoszenia zanieczyszczenia niemożliwym jest ograniczenie go do wyłącznie poszczególnych sołectw. Założenie to wzmocnione jest ponadto danymi, że źródłem ogrzewania w 98% gospodarstw domowych i przedsiębiorstw jest węgiel i ekogroszek. Przywołane dane ilustrują i potwierdzają zatem obecność zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej. Niemniej jednak, odnosząc się do gęstości zabudowy w poszczególnych sołectwach, zdiagnozowano, że sołectwami, w których występuje największa koncentracja pieców węglowych, a zatem i zanieczyszczenia powietrza, są Gąsawy Rządowe, Kolonia Kuźnia, Kuźnia, Orłów i Wola Lipieniecka Mała.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna Gminy Jastrzęb została poddana analizie z uwzględnieniem infrastruktury technicznej obejmującej sieci przesyłowe (liczbę budynków, które posiadają czynne przyłącze kanalizacyjne w stosunku do łącznej liczby budynków; liczbę budynków, które posiadają czynne przyłącze wodociągowe w stosunku do łącznej liczby budynków) oraz liczbę przystanków komunikacji miejskiej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Należy zwrócić uwagę, że w wśród wskazanych wskaźników najmniej korzystnie prezentuje się liczba przystanków na poszczególnych ulicach objętych procesem rewitalizacji. Deficyt w tym zakresie odnotowało sołectwo Kolonia Kuźnia, dla którego wartość wskaźnika równa była 0,00, podczas gdy dla Gminy Jastrzęb wynosiła 0,58.

Jakość sfery technicznej została zdiagnozowana na podstawie analizy trzech precyzyjnie dobranych wskaźników: szacowana długość dróg wymagająca remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba wydanych pozwoleń na budowę (w tym zabudowa mieszkaniowa, przebudowa istniejących obiektów mieszkaniowych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Pozwoliły one dostrzec problemy obszaru rekomendowanego do procesu rewitalizacji w odniesieniu do niewystarczającej atrakcyjności

przestrzeni publicznej. Świadczyć o tym może niższa od referencyjnej wartość wskaźnika dotyczącego liczby wydawanych pozwoleń na budowę. Pod tym względem sołectwa: Gąsawy Rządowe, Kolonia Kuźnia oraz Wola Lipienicka Mała, posiadały wartość wskaźnika mniejszą od średniej dla Gminy-0,66. Niekorzystnie wypadła również statystyka zabytków zlokalizowanych na obszarach kryzysowych. Całkowity brak zabytków odnotowano w sołectwach: Gąsawy Rządowe, Gąsawy Plebańskie, Kolonia Kuźnia, Orłów. Ponadto w przypadku szacowanej długości dróg wymagających remontu sołectwa Gąsawy Plebańskie, Kolonia Kuźnia, Orłów, Śmitów posiadały wyższe wskaźniki, aniżeli dla Gminy Jastrzęb - 0,24.

Analiza wskaźników sfery: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej odśloniła obraz pięciu sołectw, w przypadku których wartości odnotowanych wskaźników były najbardziej niekorzystne w porównaniu do wartości referencyjnych. Na tej podstawie wyłoniono sołectwa: Kolonia Kuźnia, Gąsawy Rządowe, Gąsawy Plebańskie, Śmitów, Jastrzęb, Wola Lipienicka Mała. Komparacja kondycji sołectw z wykorzystaniem analizy wskaźnikowej zilustrowała zróżnicowanie jednostek terytorialnych w odniesieniu do natężenia i rodzaju zjawisk kryzysowych.

Diagnoza kondycji obszarów kryzysowych wyznaczonych do rewitalizacji dowiodła, że wskazane sołectwa wymagają interwencji na wielu płaszczyznach. Zdiagnozowano problemy występujące na całym terytorium, jak również charakterystyczne dla części sołectwa. Wnioski z analizy potwierdzają zasadność podjęcia działań we wskazanych obszarach Gminy Jastrzęb. W związku z przedstawionymi danymi rekomendacja wskazanych sołectw, jako obszarów wymagających interwencji dowodzi, że diagnoza została postawiona właściwie. Korelacja zjawisk występujących we wszystkich pięciu sferach pokazuje, że tworzą one układ naczyń połączonych, który wymaga kompleksowej diagnozy i wskazania skutecznych narzędzi eliminujących istniejące negatywne zjawiska i problemy. Porównywalność wyników diagnozy uzyskana dzięki analizie danych z poziomu sołectwa umożliwiła diagnozę całości obszaru pod względem funkcjonalnym oraz spójną charakterystykę obszarów problemowych z uwzględnieniem koherencji przestrzennej i społecznej. Negatywne zjawiska zostały zlokalizowane na terenach szczególnie istotnych dla rozwoju Gminy Jastrzęb, co dowodzi o konieczności niezwłocznej interwencji na wskazanym obszarze. Podjęcie działań rewitalizacyjnych przyczyni się nie tylko do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców wskazanych obszarów zdegradowanych, ale także do ożywienia całej Gminy w odniesieniu do każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej).

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy jest nieodzownym elementem w procesie powstawania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Uspołecznienie procesu rewitalizacji dotyczyło przede wszystkim: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy Jastrzęb.

Partycypacja społeczna to proces, w którym proponowane są działania władz miasta (np. akty prawne, inwestycje inne przedsięwzięcia), które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje społeczne pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których dotyczyć będą w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań. Przeprowadzone konsultacje społeczne w znacznym stopniu zmniejszyły ryzyko, że stworzony dokument nie będzie uwzględniał oczekiwań poszczególnych grup, do których jest adresowany.

Partycypacja lokalnej społeczności to przede wszystkim:

- wzajemna komunikacja wśród wszystkich zaangażowanych grup społecznych, mająca na celu umożliwienie aktywnego uczestnictwa w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- możliwość udziału wszystkich zainteresowanych w panelach dyskusyjnych, spotkaniach, debatach;
- powszechność informacji na temat podejmowanych działań i wprowadzanych zmian przez władze, a także możliwość oceny i wyrażenia opinii przez partycypantów.

Dzięki umożliwieniu uczestnictwa wielu grupom społecznym i zebraniu ich opinii oraz uwag w procesie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, pojawia się perspektywa do opracowania odpowiedniego rozwiązania. Współpraca wielu osób w procesie rewitalizacji przynosi wymierne korzyści, inaczej niż w przypadku indywidualnego działania pojedynczych jednostek.

W trakcie diagnozowania oraz programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Jastrzęb zastosowano szereg form konsultacji społecznych, które nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia Programu, ale służyły także do pozyskiwania opinii stanowiących podstawę jego dalszych modyfikacji, o których na bieżąco informowani byli sami zainteresowani. Nie tylko mieszkańcy, ale również przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz inni zainteresowani mieli możliwość zapoznania się z treścią projektu rewitalizacji. Przeprowadzone konsultacje społeczne pozwoliły poznać i zrozumieć potrzeby społeczności lokalnej, zidentyfikować ich potrzeby, a także stworzyć wizję oczekiwanych zmian.

Ponadto niniejszy dokument wskazuje także szereg działań, które będą podejmowane w trakcie wdrażania oraz monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Jastrzęb.

Udział interesariuszy był możliwy na każdym etapie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Przede wszystkim proces rewitalizacji został objęty kontrolą obywatelską, na każdym etapie tworzenie LPR interesariusze mieli zapewniony dostęp do informacji na temat etapu tworzenia dokumentu.

Do udziału w konsultacjach społecznych uprawnieni są mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i stowarzyszenia budownictwa społecznego, mieszkańcy gminy, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej, inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Informacja o konsultacjach społecznych zamieszczona została 5.09.2016 r. na stronie internetowej gminy Jastrzęb. Diagnoza, która powstała na potrzeby opracowania LPR, udostępniona została interesariuszom procesu rewitalizacji w dniu 5.09.2016 r. wraz z informacją o konsultacjach społecznych. Dodatkowo w celu poinformowania jak największej grupy osób o odbywających się konsultacjach społecznych, rozwieszono plakaty informacyjne.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach 14.09.2016 roku oraz 20.09.2016 roku w budynku Świetlicy Środowiskowej w Jastrzębiu.

W ramach konsultacji społecznych zostały przeprowadzone dwa spotkania z osobami/podmiotami uprawnionymi do udziału w konsultacjach. Pierwsze przeprowadzone spotkanie miało charakter teoretyczny, który wprowadził interesariuszy w temat rewitalizacji. Natomiast drugie spotkanie przyjęło formę warsztatów, w których interesariusze aktywnie uczestniczyli.

Interesariuszom dedykowano ankietę sondażową (badanie techniką CATI/CAWI) dotyczącą procesu rewitalizacji. Ponadto interesariusze procesu rewitalizacji mieli także możliwość pobrania formularza zgłaszanie projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W początkowych etapach tworzenia LPR – diagnozowania (wyznaczenie obszarów kryzysowych oraz obszaru rewitalizacji), interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość wzięcia udziału w następujących formach konsultacji społecznych:

- **Badania sondażowe (ankiety)** – badanie przeprowadzone zostało techniką badawczą CATI/CAWI. Łącznie przebadano 114 interesariuszy procesu rewitalizacji. Podczas badania, respondenci poproszeni zostali m.in. o wskazanie obszarów, które powinny zostać poddane rewitalizacji. Ponadto, ankietowani wskazywali także problemy ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Wyniki

przeprowadzonych badań stanowiły uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej diagnozy, opracowanej na podstawie danych zastanych.

- **Spotkania informacyjne** – w ramach spotkania przedstawione zostały teoretyczne kwestie dotyczące procesu rewitalizacji oraz omówiono różnice między Gminnym Programem Rewitalizacji oraz Programem Rewitalizacji. Uczestnicy spotkania omówili szczegółowo Diagnozę, która opracowana została na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji. Przedstawiono także wyniki badań przeprowadzonych wśród interesariuszy procesu rewitalizacji. Przeprowadzone badania techniką CATI oraz CAWI pozwoliły określić problemy związane z rewitalizacją. Podczas spotkania opracowano listy problemów, które dostrzegalne są na terenie gminy Jastrzęb.
- **Dyskusja** – ostatnim etapem badania była prezentacja wyznaczonych problemów występujących na terenie gminy oraz dyskusja nad nimi.

Drugie spotkanie przyjęło formę warsztatów, na których została opracowana wizja gminy Jastrzęb za 7 lat. Uczestnicy warsztatów wskazywali, że gmina Jastrzęb za 7 lat, powinna być gminą, w której wprowadzone działania pozwolą na komfortowe życie w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Interesariusze procesu rewitalizacji podkreślili, iż należy stworzyć dodatkowy obszar rewitalizacji w Lipienicach - Wola Lipienicka Mała, który został pominięty w dotychczasowej wersji diagnozy. Uwaga została uwzględniona, ponieważ obszar ten wskazany został w Diagnozie jako obszar zdegradowany, w związku z tym utworzono kolejny, szósty podobzary poddany rewitalizacji.

Co więcej, modyfikacjom uległy także wcześniej określone podobzary rewitalizacji, położone w sołectwie Jastrzęb, Gąsawy Plebańskie oraz Śmitów.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych wprowadzono zmiany do treści diagnozy. Zmieniła się liczba podobzary rewitalizacji (dodano szósty podobzary), a co za tym idzie zwiększyła się powierzchnia obszaru rewitalizacyjnego oraz wzrosła liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji po zmianach obejmuje powierzchnię 879,29 ha (16,12% powierzchni gminy) i zamieszkuje go 890 mieszkańców (16,78 % mieszkańców gminy).

W marcu-kwietniu 2019 roku przeprowadzono aktualizację LPR. Propozycje zmian w dokumencie zostały skonsultowane z interesariuszami procesu rewitalizacji. Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały od 3.04.2019 r. do 09.04.2019 r. w kilku formach. Informacja o konsultacjach społecznych została zamieszczona na stronie internetowej jastrzab.com.pl oraz w miejscach zwyczajowych dla gminy (m.in. tablica informacyjna przed Urzędem Gminy). Interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag w formie pisemnej, elektronicznej bądź też ustnie. Zorganizowano także spotkanie informacyjne dotyczące

aktualizacji LPR w dniu 8.04.2019 r. Na etapie konsultacji społecznych aktualizacji LPR wpłynęły dwie uwagi, które zostały rozpatrzone jednakże nie uwzględnione (szczegółowe informacje w raporcie z konsultacji społecznych).

Celem nadrzędnym w procesie rewitalizacji na etapie wdrażania oraz monitorowania LPR będzie włączenie szerokiego grona partnerów tj. mieszkańców, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych), jednostki samorządu terytorialnego, z terenu objętego rewitalizacją. Istotne będzie wykorzystanie współdecydowania w/w podmiotów w trakcie wdrażania LPR. Co więcej, interesariusze procesu rewitalizacji stale będą informowali o postępach we wdrażaniu programu.

CELE I DZIAŁANIA

Główne cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Jastrzęb polegają na wyznaczeniu i opisanu obszarów dysfunkcyjnych zlokalizowanych w Gminie oraz przede wszystkim zaprogramowaniu spójnych działań, mających za zadanie wyprowadzić wskazane obszary z sytuacji kryzysowej.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy poszerzonej o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną oraz wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Tym samym są komplementarne z występującymi na obszarze Gminy Jastrzęb problemami.

Należy mieć na uwadze, że jednym z głównych założeń rewitalizacji jest ożywianie obszarów będących w stagnacji. Celem jest takie wsparcie obszarów będących w sytuacji kryzysowej aby obszar całej gminy mógł rozwijać się równomiernie dla korzyści wszystkich mieszkańców.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016-2023 wskazano cel strategiczny, w ramach którego wskazano cele główne do osiągnięcia w perspektywie do roku 2023.

Cel strategiczny przedstawia się następująco:

Długofalowy rozwój obszaru rewitalizacji poprzez podnoszenie warunków społecznych, technicznych oraz środowiskowych.

W ramach realizacji celu strategicznego wskazano następujące cele główne i szczegółowe:

Cel główny nr 1: Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze bytowej, ekologicznej oraz społecznej

Cele szczegółowe:

- Poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności
- Ograniczeniu zużycia energii cieplnej w sektorze mieszkaniowym na terenie Gminy
- Redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2023 roku
- Ożywienie gospodarcze rewitalizowanych obszarów
- Ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów środowiskowych stref o znaczeniu ponadlokalnym

Cel główny nr 2: Podniesienie walorów estetycznych, funkcjonalnych i technicznych przestrzeni publicznej

Cele szczegółowe:

- Podnoszenie atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej gminy poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowej
- Poprawa estetyki gminy poprzez zarządzanie komunalnych terenów zielonych.
- Poprawa warunków spędzania czasu wolnego i rekreacji. Utworzenie miejsc spotkań i odpoczynku dla lokalnej społeczności
- Powstanie nowych i modernizacja istniejących przestrzeni publicznych, które mają tworzyć atrakcyjny klimat pod względem rekreacji i spędzania wolnego czasu dla mieszkańców objętych działaniami
- Podniesienie standardu tkanki mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej

Cel główny nr 3: Integracja i aktywizacja lokalnej społeczności

Cele szczegółowe:

- Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców gminy
- Zaangażowanie lokalnej społeczności w życie publiczne gminy
- Organizacja czasu wolnego lokalnej społeczności w szczególności osób starszych oraz dzieci i młodzieży
- Organizacja spotkań dla osób samotnych, starszych

Cel główny nr 4: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i bezrobociu

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców gminy
- Utworzenie wolnych miejsc pracy w nowopowstałych obiektach
- Rozwijanie zainteresowań i wspieranie pasji dzieci i młodzieży, w tym z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- Tworzenie szans na rozwój zawodowy i osobowy oraz pobudzanie kreatywności poszczególnych grup mieszkańców, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Promowanie mniej znanych terenów i obiektów obszaru rewitalizacji w celu pozyskiwania inwestorów, mieszkańców i turystów

Cel główny nr 5: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego, tworzenie nowych standardów, kompetencji kulturowych dla mieszkańców

Cele szczegółowe:

- Rozwój kultury oraz polepszenie dostępności do oferowanych usług
- Rewitalizacja obiektów związanych kulturą - dopasowanie ich wyposażenia do nowoczesnych standardów

Cel główny nr 6: Budowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej

Cele szczegółowe:

- Budowa i modernizacja dróg wewnętrznych i infrastruktury drogowej

Cel główny nr 7: Podnoszenie dostępności do usług edukacyjnych

Cele szczegółowe:

- Organizacja zajęć, spotkań dedykowanych osobom starszym
- Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- Rewitalizacja obiektów związanych z edukacją, nauką - dopasowanie ich wyposażenia do nowoczesnych standardów - wspieranie współpracy między szkołami wyższymi a podmiotami gospodarczymi poprzez transfer wiedzy i doświadczeń

Cel główny nr 8: Rozwój Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Cele szczegółowe:

- Utrzymanie istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy dzięki intensywnemu wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw
- Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i klimatu dla przedsiębiorczości
- Wspieranie podmiotów rozpoczynających działalność
- Organizacja szkoleń dla mieszkańców, przedsiębiorców rozpoczynających działalność oraz przedsiębiorców posiadających już działalność gospodarczą
- Tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji, poprzez zinventaryzowanie terenów pod inwestycje

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb ujmuje działania, które przyczyniają się do osiągnięcia założonych celów w sposób kompleksowy. Efekty planowanych działań będą widoczne w strefie społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

W poniższej tabeli przyporządkowano celom głównym, rodzaje sfer, na które będą oddziaływać.

Tabela 47. Oddziaływanie realizacji celów głównych na sfery funkcjonalne.

Cel główny	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Poprawa warunków życia mieszkańców gminy w sferze bytowej, ekologicznej oraz społecznej.	x	x			x
Podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznej	x		x		
Integracja i aktywizacja lokalnej społeczności	x				
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i bezrobociu	x	x	x		
Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego, tworzenie nowych standardów, kompetencji kulturowych dla mieszkańców	x		x		
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej			x	x	
Podnoszenie dostępności do usług edukacyjnych	x	x	x		x
Rozwój Małych i Średnich Przedsiębiorstw	x	x	x		

Źródło: opracowanie własne grupa BST.

WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Materializacja działań wskazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji przyczyni się w sposób kompleksowy do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdiagnozowanych jako zdegradowane. Planowane działania zdeterminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji w gminie Jastrzęb to atrakcyjne miejsce, rozwijające się w sposób kompleksowy i zrównoważony, posiadające bogatą ofertę edukacyjną, rekreacyjną i kulturalną, gwarantujące mieszkańcom możliwość rozwoju, integracji i wysoką jakość.

Po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych Gmina Jastrzęb będzie miejscem, które dzięki walorom estetycznym przestrzeni publicznych przyciąga do siebie ludzi. Harmonijny rozwój zapewnia ożywienie w życiu społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Ład przestrzenny oraz zagospodarowanie zieleni miejskiej umożliwiają aktywny wypoczynek. Wzrost poziomu społecznej aktywności, integracji oraz poczucia przynależności do miejsca zamieszkania determinuje zaangażowanie mieszkańców w realizację projektów służących poprawie jakości życia. Wielotorowa rewitalizacja przestrzeni miejskiej oraz działania skutkujące ograniczeniem bezrobocia i towarzyszącego mu ubóstwa podnoszą poziom życia mieszkańców. Organizacja imprez kulturalnych, turystycznych i sportowych angażuje i integruje ze sobą ludzi z różnych grup wiekowych i społecznych, eliminując tym samym zjawiska patologiczne. Inkluzja społeczna mieszkańców dotkniętych problemami finansowymi wzbogaca ich potencjał i ułatwia powrót na rynek pracy ograniczając jednocześnie zjawisko bezrobocia.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej implikują wzrost atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej na terenie Gminy Jastrzęb. Ożywienie gospodarcze rewitalizowanych obszarów staje się możliwe dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej. Rewitalizacja sektora budynków mieszkaniowych determinuje ograniczenia zużycia energii cieplnej, warunkując jednocześnie redukcję emisji gazów cieplarnianych.

Zaprezentowaną wizję obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji pozwolą zrealizować cele główne i szczegółowe opisane w niniejszym dokumencie.

INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Realizacja celów oraz działań zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016-2023 uzależniona jest nie tylko od zaangażowania samorządu lokalnego czy interesariuszy procesu rewitalizacji, ale przede wszystkim od środków finansowych.

Warto zaznaczyć, iż interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zgłaszania własnych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych na specjalnie przygotowanych formularzach zgłoszeniowych. Wszystkie przesłane inicjatywy zostały przeanalizowane przez Zespół ds. rewitalizacji w kontekście kwalifikowalności do realizacji. Projekty, które spełniały wymogi formalne oraz zostały pozytywnie zaopiniowane przez Zespół ds. rewitalizacji zostały włączone do listy projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Indykatywne ramy finansowe realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmować będą zarówno finansowanie ze środków własnych oraz ze środków zewnętrznych.

POWIĄZANIE LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Cele i założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji powiązane są z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi w gminie. Analizie poddano dokumenty na szczeblu powiatowym i lokalnym:

1. Dokumenty na szczeblu powiatowym
 - Aktualizacja Strategii Powiatu Szydłowieckiego
2. Dokumenty na szczeblu lokalnym
 - Strategia Rozwoju Gminy Jastrzęb na lata 2015-2025,
 - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jastrzęb na lata 2015-2025,
 - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jastrzęb na lata 2015 – 2020.

Rewitalizacja miast jest postrzegana na polu międzynarodowym jako jedno z kluczowych działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju, postrzeganego jako rozwój społeczny, gospodarczy, przestrzenny i techniczny, który ma na celu wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miejskich.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego⁷

Cele wyznaczone w *Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Jastrzęb*, są spójne z celami postawionymi w Strategii Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego.

Cele LPR w Gminie Jastrzęb	Cele w SRP Szydłowieckiego
Poprawa warunków życia mieszkańców gminy w sferze bytowej, ekologicznej oraz społecznej	Poprawa jakości życia mieszkańców Powiatu Szydłowieckiego oraz budowa społeczeństwa informacyjnego
Podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznej	Wzrost spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej powiatu w warunkach zrównoważonego rozwoju.
Integracja i aktywizacja lokalnej społeczności	Promocja integracji społecznej
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i bezrobociu	Zwiększenie konkurencyjności powiatu w układzie regionalnym
Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego, tworzenie nowych standardów, kompetencji kulturowych dla mieszkańców	Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

⁷ Aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego, str. 107-130

Strategia Rozwoju Gminy Jastrzęb na lata 2015-2025

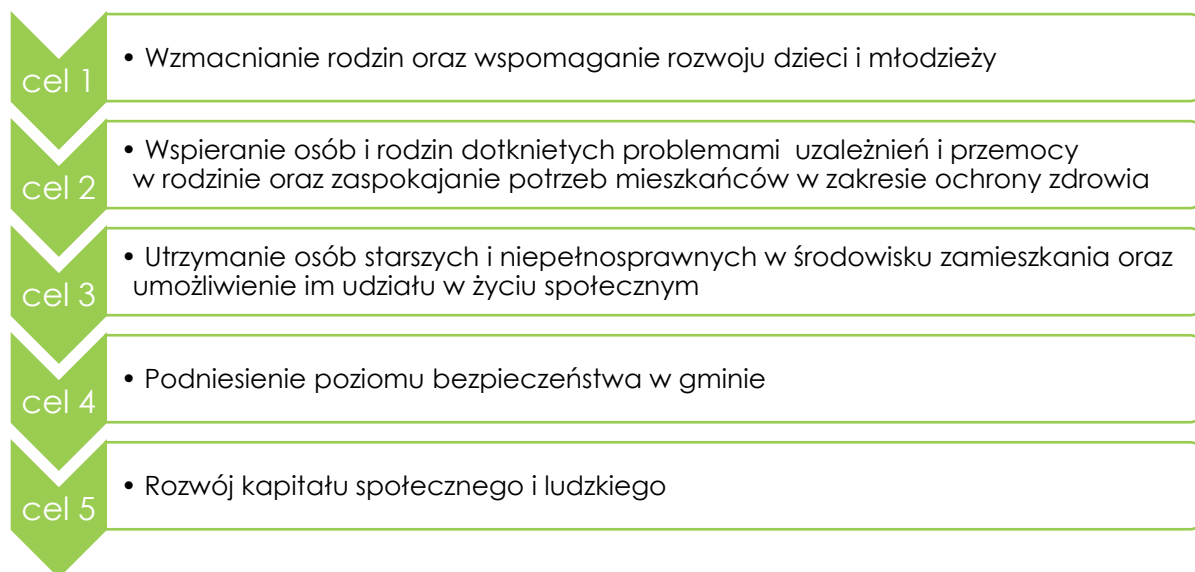
Cele wyznaczone w *Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Jastrzęb*, są spójne z wybranymi celami postawionymi w Strategii Rozwoju Gminy Jastrzęb. W poniższej tabeli przedstawiono wybrane cele spójne niniejszego dokumentu ze Strategią.

Cele LPR w Gminie Jastrzęb	Cele w SR Gminy Jastrzęb
Rozwój Małych i Średnich Przedsiębiorstw	Rozwój przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych
Podnoszenie dostępności do usług edukacyjnych	Edukacja, sport i rozwój zasobów ludzkich
Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego, tworzenie nowych standardów, kompetencji kulturowych dla mieszkańców	Kultura i organizacja czasu wolnego mieszkańców Gminy Jastrzęb
Podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznej	Tworzenie warunków dla rozwoju stabilnej i przemyślanej urbanizacji gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jastrzęb na lata 2015-2022⁸

Głównym celem Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jastrzęb na lata 2015-2022 jest: skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Głównymi celami rozwoju społecznego gminy są: aktywizacja społeczności, poprawa jakości życia, zmniejszenie zagrożenia występowania zjawisk patologicznych i skuteczna pomoc w rozwiązywaniu problemów. Cele postawione w LPR są spójne z poniższymi celami strategicznymi.

⁸ SRPS w Gminie Jastrzęb na lata 2015-2020, str. 75-79

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jastrzęb na lata 2015 – 2020

Cele zawarte w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jastrzęb na lata 2015 – 2020 powiązane są z celami zawartymi w LPR. Powiązanie dotyczy przede wszystkim celu szczegółowego I (Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze bytowej, ekologicznej oraz społecznej) oraz celu szczegółowego II (Podniesienie walorów estetycznych, funkcjonalnych i technicznych przestrzeni publicznej) z celem szczegółowym II z PGN, który odnosi się do ograniczenia emitowania dwutlenku węgla do atmosfery, w szczególności do poprawy jakości powietrza oraz efektywności energetycznej w gminie.

PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI

Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016-2023. W odniesieniu do indykatorywnych ram finansowych, we wszystkich projektach zakłada się finansowanie z wkładu własnego i/lub kredytu oraz środków europejskich, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Tabela 48. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu jaki ma zostać rozwiązany w ramach projektu	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenie danego projektu)	Szacowana wartość projektu (PLN)	Wskaźnik produktu	Wartość wskaźnika produktu	Wskaźnik rezultatu	Wartość wskaźnika rezultatu	Sposób pomiaru wskaźników (produktu, rezultatu)	Źródło finansowania projektu
Projekt 1 – główny												
Zagospodarowanie przestrzeni nadbrzeżnej zalewu w miejscowości Jastrzęb W trakcie realizacji	Gmina Jastrzęb	Analiza stanu obecnego pozwoliła stwierdzić, iż obecne zagospodarowanie terenu wymaga poprawy funkcjonalności. Obecne zagospodarowanie nie jest dopasowane do różnych użytkowników w przestrzeni. Przestrzeń która jest publiczna, musi spełniać	Celem głównym projektu jest estetyczne uporządkowanie przestrzeni nadbrzeżnej, ale również zagospodarowanie je w taki sposób, aby spełniała potrzeby stawiane wobec głównego jego odbiorcy tj. mieszkańców. Zagospodarowanie omawianego	Zagospodarowanie przestrzeni nadbrzeżnej zalewu w miejscowości Jastrzęb, zgodnie z obecnym stanem, wymaga uporządkowania oraz poprawy funkcjonalności. W ramach projektu planuje się m.in. umocnienie linii brzegowej, nasadzenia,	Sołectwo Jastrzęb	8 000 000,00	Liczba zagospodarowanych terenów służące wypoczynkowi i rekreacji	1	Liczba osób korzystających z przestrzeni nadbrzeżnej zalewu	450 osób	Wskaźnik produktu: liczba zakończonych projektów dotyczących zagospodarowania terenu wypoczynku i rekreacji-Dokumentacja informująca o zakończeniu projektu. Wskaźnik rezultatu: Monitoring liczby osób	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016 - 2023

		określone wymogi, celem realizacji projektu jest ograniczenie barier przestrzennych a zatem stworzenie przestrzeni otwartej. przyjaznej dla użytkowników w.	terenu w przedstawionym zakresie, poprawi znacznie estetykę przestrzeni która ma służyć wypoczynkowi i rekreacji, a tym samym przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności i poprawienia jakości miejsca .	wykonanie ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych. W celu dostosowania terenu do różnych odbiorców planuje się ponadto ustawienie ławek oraz stojaków rowerowych.							korzystających.	
Projekt 2 – główny												
Modernizacja Świetlicy Środowiskowej	Gmina Jastrzęb	Budynek w którym mieści się Świetlica Środowiskowa od wielu lat nie była remontowana, stąd działania termomodernizacyjne wpłynęły by na poprawę użytkowania, jakość świadczonych usług. Brak remontów przeprowadzonych w budynku, spowodował, że część pomieszczeń wymaga interwencji. Gmina	Celem głównym projektu jest podwyższenie jakości świadczonych usług oraz rozszerzenie możliwości działania świetlicy. Wyremontowane pomieszczenia posłużą dodatkowym grupą odbiorców. Miejsce w którym dzieci i młodzież, mogą odrobić lekcje. Osoby starsze skorzystać z internetu. Realizacja	Obecny stan budynku posiada szereg barier które ograniczają jego rolę. Podjęcie działań naprawczych, w tym wymiana stolarki okiennej, drzwiowej, wymianę podbitki zewnętrznych z okapów, wykonanie posadzek z płytek ceramicznych, malowanie ścian zewnętrznych i wewnętrznych, utwardzenie	Sołectwo Jastrzęb oraz Sołectwo Kolonia Kuźnia	2 000 000,00	Liczba zmodernizowanych świetlic środowiskowych	2	Liczba osób korzystających z oferty świetlicy środowiskowej	50	Wskaźnik produktu: liczba zakończonych projektów dotyczących zagospodarowania terenu wypoczynku i rekreacji- Dokumentacja informująca o zakończeniu projektu. Wskaźnik rezultatu: Monitoring liczby osób korzystających.	RPO Województwa Mazowieckiego. PI 4c. Działanie 4.2- efektywność energetyczna

		Jastrzęb posiada szereg problemów społecznych, brak jest miejsca w którym dzieci i młodzież w odpowiednich warunkach mogą odrobić lekcje, czy skorzystać z internetu. Skupiając swą uwagę na pozostałych osobach brak jest miejsc integracji społeczności lokalnej	projektu pozwoli przejąć część obowiązków, jaka spoczywała na Lokalnym Centrum Kompetencji. Stworzenie miejsca, w którym mieszkańcy mogą się integrować.	chodników opasek z kostki brukowej, częściowa przebudowa, wymiana źródeł ciepła, wymiana/modernizacja instalacji wewnętrznej stworzenie podjazdów do osób niepełnosprawnych								
Projekt 3 – uzupełniający												
Przebudowa i rozbudowa budynku z przeznaczeniem na Gminny Ośrodek Kultury	Gmina Jastrzęb	Budowa Gminnego Ośrodka Kultury, pozwoli mieszkańcom na integrację, projekt jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Gminy. Obecnie w gminie brak jest miejsca w którym prowadzone są zajęcia	Podmioty związane z kulturą mają bardzo istotne znaczenie w procesie rewitalizacji. Można jednocześnie stwierdzić, że nie ma rewitalizacji bez kultury. Kultura, jako nośnik przekazu wartości ma znaczny potencjał	Zakres realizacji obejmuje sporządzenie projektu budowy Gminnego Ośrodka Kultury, wraz z przygotowaniem kosztorysu i wyznaczeniem harmonogramu prac.	Sołectwo Jastrzęb	Brak sporządzonego kosztorysu. 2 000 000,00	Liczba wybudowanych Ośrodków kultury	1	Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej	150	Wskaźnik produktu: protokół odbioru. Wskaźnik rezultatu: Monitoring liczby osób korzystających.	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych. Działanie 5.3 Dziedzictwo kultury

		związane z rozwojem zainteresowań różnych grup odbiorców (m.in. poprzez zajęcia taneczne, warsztaty plastyczne, ceramiczne, teatralne).	sprawy w procesach rewitalizacyjnych ch zwłaszcza w odniesieniu do kształtowania postaw, budowy więzi społecznych i inicjowaniu dyskusji o ważnych problemach lokalnych. Dlatego właściwie prowadzona instytucja kultury ma szansę stać się katalizatorem procesów odnowy zdegradowanych części miasta w warstwie społecznej oraz budować tożsamość lokalnych społeczności. Zasadniczym celem wszelkich działań powinna być integracja, rozbudzenie ciekawości, odbudowanie tożsamości, radzenie sobie z emocjami, kształtowanie									
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016 - 2023

			poczucia własnej wartości, czy odkrywanie własnych talentów. Celem głównym jest ożywienie wybranych obszarów gminy przez wprowadzenie funkcji kulturalnej na teren obszaru rewitalizacji i realizację programu społeczno-kulturalnego (programu rewitalizacji).									
Projekt 4 – uzupełniający												
Punkt informacyjny no-administracyjny	Gmina Jastrzęb	Stworzenie Punktu informacyjno-administracyjnego, pozwoli rozwiązać problemy związane z niewystarczającym przekazem informacji do przedsiębiorstw już istniejących oraz osób które chcą rozpocząć prowadzenie działalności gospodarcze	Punkty informacyjno-administracyjne, będą pełnić rolę pośrednika pomiędzy Przedsiębiorstwem/Mieszkańcem a Urzędem Gminy. Celem projektu jest bieżące informowanie za pośrednictwem strony www. o wolnych terenach inwestycyjnych, pomoc związana z wypełnianiem	Punkt musi mieć odpowiednią lokalizację, związaną przede wszystkim z odpowiednią dostępnością do grup docelowych. Stąd należy ulokować ją w budynku Urzędu Gminy, ułatwi to szybkie złożenie wniosku, czy chociażby szybkie	Sołectwo Jastrzęb	50 000,00	Ilość udzielonych konsultacji	45	Ilość osób/podmiotów które skorzystały z konsultacji	45	Liczba osób które skorzystały z konsultacji	RPO Województwa Mazowieckiego. PI 3a. Działanie 3.1 Poprawa MŚP

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016 - 2023

		j na terenie Gminy Jastrzęb. Punkt ten będzie odpowiedzialny również za stronę internetową poświęconą przedsiębiorcom, Agroturystyce (Eko-Rolnictwo-jako forma samozatrudnienia i promocji gminy)	odpowiednich pism/wniosków. Wśród osób bezrobotnych należy pokazać możliwości samozatrudnienia w Agroturystyce oraz Eko-rolnictwie. Istotne jest również propagowanie szkoleń oraz ich organizacja.	skorzystanie z porady.								
Projekt 5 – uzupełniający												
Przebudowa i modernizacja hydroforni oraz rozbudowa sieci wodociągowej W trakcie realizacji	Gmina Jastrzęb	Obecnie brak jest w sołectwie Gąsawy Rządowe, hydroforni wraz z przebudową sieci wodociągowej.	Projekt ma na celu poprawę warunków technicznych mieszkańców. Budowa poprawi jakość życia mieszkańców	Modernizacja hydroforni - budynku	Sołectwo Gąsawy Rządowe	800 000,00	Ilość odbiorców w do których zostanie doprowadzona sieć wodociągowa	100	Ilość odbiorców, którym poprawi się standard życia	100	Liczba osób które skorzystały z budowy hydroforni i sieci wodociągowej	6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (PI 9b)
Projekt 6 – główny												
Wzrost bezpieczeństwa na ciągach komunikacyjnych na terenie gminy Jastrzęb	Gmina Jastrzęb	Brak chodników które umożliwiają bezpieczne poruszanie się. Brak odpowiedniego oświetlenia	Celem projektu jest podwyższenie bezpieczeństwa oraz jakości życia poprzez uporządkowanie przestrzeni wokół drogi.	Zakres prac obejmuje budowę chodnika wraz z montażem opraw oświetleniowych	Gmina Jastrzęb	2 000 000,00	Długość chodnika (km) oraz ilość opraw oświetleniowych zamontowanych	2,56/903	Zmniejszenie ilości wypadków na drogach/potrąceń.	Zmniejszenie o 15%	Długość chodnika (km)	6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (PI 9b)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016 - 2023

W trakcie realizacji												
Projekt 8 – główny												
Aktywni razem	Gmina Jastrzęb	Przeciwdziałanie bierności poprzez poszerzanie usług czasu wolnego – aktywizacja społeczności poprzez kulturę, sport i rekreację.	Wzrost integracji mieszkańców dzięki uczestnictwie w aktywnościach w przestrzeni publicznej; ograniczenie występowania patologicznych zachowań i zmiana negatywnych nawyków mieszkańców.	Organizacja cyklicznych rajdów rowerowych oraz imprez sportowych terenie Gminy Jastrzęb	Gmina Jastrzęb	20 000,00	Liczba zorganizowanych akcji w ramach "Aktywni razem"	3	Poprawa integracji mieszkańców	50	Liczba osób które skorzystają z akcji "Aktywni razem"	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (PI 9i)
Projekt 9 – uzupełniający												
Prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych-kościół parafialny w sołectwie Jastrzęb	Gmina Jastrzęb	Obiekt ten stanowi kult religijny dla mieszkańców gminy Jastrzęb	Poprawa estetyki wnętrza kościoła, restauracja cennych zabytków architektury sakralnej i zachowanie dziedzictwa kulturowego minionej epoki. Poprawa wizerunku i wzrost atrakcyjności miejscowości.	Prace konserwatorskie obejmujące: renowacja poszycia dachowego, odrestaurowanie rzeźb elementów zabytkowych, Konserwacja i wzmocnienie tynków, konserwację istniejącej posadzki (wraz z uzupełnieniem jej brakujących fragmentów) i odtworzenie mensy ołtarzowej., wymiana	Gmina Jastrzęb	2 000 000,00	Liczba odnowionych obiektów zabytkowych	2	Liczba osób korzystających z odrestaurowanych obiektów zabytkowych	3000 w tym 250 z obszaru rewitalizacji	Wskaźnik produktu: protokół odbioru, Wskaźnik rezultatu ewidencja mieszkańców	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 5.3. Dziedzictwo kulturowe(PI 6c)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016 - 2023

				stolarki okiennej i drzwiowej, remont dzwonnicy								
Projekt 10 – główny												
Służba zdrowia bez barier	Gmina Jastrzęb	Obecnie stan techniczny obiektu wymaga podjęcia działań naprawczych m.in. Samodzielne go Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Jastrzębiu, Samodzielne go Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Jastrzębiu – Filia w Gąsawach Rządowych. Realizacja przedsięwzię- cia, poprawi jakość świadczonych usług.	Celem projektu jest podwyższenie jakości świadczonych usług przez personel ZOZ w Jastrzębiu oraz Gąsawach Rządowych.	Prace obejmują remont 2 ZOZ wraz z zagospodarowa- niem terenu wokół ośrodka (ocieplenie ścian zewnętrznych, renowacja ścian wewnętrznych , wymiana źródeł ciepła, wymiana/mod- ernizacja instalacji wewnętrznej oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych itp.) oraz informatyzacji służby zdrowia, ze szczególnym naciskiem na wdrożenie elektronicznej dokumentacji medycznej, dostosowujące j działalność podmiotów lecniczych do znowelizowany ch przepisów prawa;	Sołectwo Jastrzęb oraz Gąsawy Rządowe	500 000,00	Liczba odnowion- ych obiektów ZOZ	2	Liczba osób korzystając- ych z Zakładu Opieki Zdrowotnej	3000 w tym 540 z obsz- aru rewit- aliza- cji	Wskaźnik produktu: protokół odbioru. Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających z Ośrodka	RPO Województw- a Mazowieckie- go. Działanie 6.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016 - 2023

				- wprowadzeniu usług on-line, takich jak np. rejestracja wizyt, elektroniczne skierowanie, elektroniczna recepta czy elektroniczny dostęp do dokumentacji medycznej.								
Projekt 11 – uzupełniający												
Przebudowa i rozbudowa ul. Zacisznej, Leśnej, Miłej, Jastrzęb Zamoście, Czerwienica, Sportowa W trakcie realizacji	Gmina Jastrzęb	Zły stan techniczny drogi i infrastruktury towarzyszącej	Celem projektu jest zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników na drogach	Prace obejmują wykonanie nawierzchni : modernizacja krawężnika, jezdni, naprawa i uzupełnienie podbudowy, nowa warstwa jezdni, regulacja elementów wodno-kanalizacyjnych w pasie jezdni	Sotectwo Jastrzęb	3 000 000,00	Długość wyremontowanych dróg (km)	2,56	Zmniejszenie ilości wypadków /kolizji na drogach	Zmniejszenie o 15%	Długość dróg wyremontowanych (km)	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych
Projekt 12 – główny												
Wymiana urządzeń grzewczych	Gmina Jastrzęb	Wartości dopuszczalnych dobowych poziomów stężeń pyłu PM10 i PM2,5 są coraz częściej przekraczane	Ograniczenie „niskiej emisji” poprzez wymianę urządzeń grzewczych	W ramach projektu możliwa będzie: wymiana na starych kotłów, pieców, urządzeń grzewczych wykorzystujących	Gmina Jastrzęb	2 300 000,00	Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]	10395,58 (w tym: osoby prywatne 8613,1,	Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania	0395,58 m² (w tym: osoby prywatne 8613	Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza Poddziałanie

	Potwierdzają to dane Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie zaprezentowane w raportach pn. „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim” z lat 2015-2017. Dlatego należy podjąć działania zmierzające do poprawy jakości powietrza m.in. poprzez ograniczenie „niskiej emisji”	ch paliwa stałe (wspierane będą kotły elektryczne, olejowe, spalające biomasę (np. drewno, pellet) lub paliwa gazowe, z wyłączeniem pieców węglowych; montaż pomp ciepła z podłączeniem do centralnego ogrzewania			Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji [%]	Budynki publiczne 1782,48)	15,9	1,1 m², Budynki publiczne 1782,48 m²)	4.3.1 Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i rozwój mobilności miejskiej typ projektów Ograniczenie „niskiej emisji”, wymiana urządzeń grzewczych. Wojewódzki i Mazowiecki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
--	--	--	--	--	--	---------------------------------------	-------------	--	--

MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Szczegółowa diagnoza oraz udział społeczności lokalnej w planowaniu Programu Rewitalizacji komplementarność są ważnymi aspektami tego procesu. Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów będzie skutkował efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie powiązane. Zostanie zapewniona korelacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Na obszarze objętym programem rewitalizacji zapewniona zostanie komplementarność między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie lokalnego programu rewitalizacji na cały obszar kryzysowy oraz synergię przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na inne obszary gminy oraz nie będą wyzwalaly niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez koncentrację projektów na jednym, wyznaczonym i delimitowanym obszarze rewitalizacji. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą gminę, ponieważ wiele z nich dotyczyć będzie działań podejmowanych dla miejsc użyteczności publicznej, dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa występuje w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla gminy Jastrzęb. Komplementarność ta wyzwała konieczność wzajemnego dopełniania tematycznego realizowanych projektów. Dzięki temu LPR będzie oddziaływał na wszystkie wskazane sfery rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Służy to nie tylko przeciwdziałaniu problemom w różnych sferach, ale zapobiega również fragmentacji działań koncentrując uwagę na systemowym i kompleksowym spojrzeniu na źródła kryzysu danego obszaru. W Lokalnym Programie

Rewitalizacji określono prognozowane produkty i rezultaty realizacji projektów oraz spodziewane efekty rewitalizacji wskazane w wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi gminy, co wykazano poprzez wskazanie zbieżności celów LPR z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Działania rewitalizacyjne przewidziane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, zostały zaplanowane w taki sposób, aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym, w tym modernizacja obiektów, czy również stworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji i integracji mieszkańców, dla których dominującą sferą interwencji jest sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna oraz w przypadku termomodernizacji sfera środowiskowa, stanowiły trwałe fundament dla rozwoju społecznych projektów rewitalizacyjnych i były z nimi ściśle powiązane. Projekty służące poprawie infrastruktury i atrakcyjności przestrzeni publicznych, jak również projekty społeczne służące pobudzeniu rynku pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, przełożą się na wzmocnienie sfery gospodarczej.

Tabela 49. Powiązanie programów infrastrukturalnych z projektami miękkimi

L.p.	Nazwa projektu	Powiązane projekty miękkie
1	Zagospodarowanie przestrzeni nadbrzeżnej zalewu w miejscowości Jastrzęb	Zagospodarowanie terenu umożliwi aktywizację oraz integrację lokalnej społeczności m.in. poprzez realizację pikników, festynów. Możliwe będzie także realizowanie działań w ramach projektu Aktywni razem.
2	Modernizacja Świetlicy Środowiskowej	Modernizacja obiektu, umożliwi aktywizację lokalnej społeczności w każdym wieku. Miejsce to stanie się obiektem spotkań i integracji młodzieży jak również osób starszych.
3	Przebudowa i rozbudowa budynku z przeznaczeniem na Gminny Ośrodek Kultury	Celem głównym realizacji inwestycji jest ożywienie obszaru rewitalizacji przez wprowadzenie funkcji kulturalnej. Realizacja programu społeczno-kulturalnego pomoże zintegrować społeczność. Organizowane będą m.in. warsztaty z rękodzieła, turnieje gier planszowych.
4	Punkt informacyjno-administracyjny	-
5	Przebudowa i modernizacja hydroforni oraz rozbudowa sieci wodociągowej	Modernizacja obiektu powiązana będzie ze spotkaniami z lokalną społecznością dotyczącymi postaw ekologicznych, w tym segregacji śmieci, oszczędzania wody.
6	Wzrost bezpieczeństwa na ciągach komunikacyjnych na terenie gminy Jastrzęb	Cykl spotkań informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Spotkania powiązane będą ze szkoleniem dotyczącym pierwszej pomocy.
8	Aktywni razem	-
9	Prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych- kościół parafialny w sołectwie Jastrzęb	W celu popularyzacji dziedzictwa kulturowego w gminie prowadzona będzie gra terenowa, której celem będzie odkrywanie lokalnych zabytków.
10	Służba zdrowia bez barier	Inwestycje w służbę zdrowia przełożą się bezpośrednio na jakość życia mieszkańców. Inwestycja infrastrukturalna uzupełniona zostanie prelekcjami o zdrowym trybie życia, zdrowym odżywianiu. Prowadzone będą również warsztaty z pierwszej pomocy.

L.p.	Nazwa projektu	Powiązane projekty miękkie
11	Przebudowa i rozbudowa ul. Zacisznej, Leśnej, Miłej, Jastrzęb Zamoście, Czerwienica, Sportowa	Cykl spotkań informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Spotkania powiązane będą ze szkoleniem dotyczącym pierwszej pomocy.
12	Wymiana urządzeń grzewczych	Wymiana urządzeń grzewczych powiązana będzie ze spotkaniami z lokalną społecznością dotyczącymi postaw ekologicznych, w tym segregacji śmieci, oszczędzania wody.

Źródło: opracowanie grupa BST

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Efektywne współdziałanie różnych instytucji i podmiotów na rzecz LPR jest możliwe dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi wyraz prawidłowo zarządzanego LPR oraz spójności procedur. Dodatkowo zostaną powołane odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu Gminy. W system zarządzania zaangażowani będą również lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych.

Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016-2023 zwraca uwagę na zachowanie ciągłości programowej.

Projekty zaplanowane w Programie są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności na lata 2007-2013. Działania podejmowane w poprzednich okresach są kontynuowane w obecnym dokumencie. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla gminy Jastrzęb opierają się na konieczności umiejętnego wiązania i uzupełniania wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, pamiętając przy tym o dążeniu do wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania.

Dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej niezbędna jest koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, na co również zwrócono uwagę w Projekcie.

WDRAŻANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrażanie zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Jastrzęb jest zasadniczym elementem jego realizacji. Pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych umożliwia realizację projektów zaplanowanych w Programie. Sukcesywne wdrażanie i realizacji Programu zapewnia jego efektywność.

Zaprojektowanie systemu zarządzania programem rewitalizacji determinuje efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych podmiotów oraz wzajemne korespondowanie i spójność procedur. Ważne jest ulokowanie systemu zarządzania programem rewitalizacji w praktykowanym w Urzędzie systemie zarządzania w ogóle.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji jest Urząd Gminy Jastrzęb w ramach działania Zespołu ds. rewitalizacji. Uspołecznienie procesu rewitalizacji zostanie oparte o zasadę partnerstwa i partycypacji. Zaangażowani zostaną lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych.

Do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należeć będzie:

- Bieżąca obsługa organizacyjna i administracyjna projektu;
- Koordynowanie projektu zgodnie z budżetem i harmonogramem;
- Nadzór nad finansami- zapewnienie obsługi finansowo-księgowej projektu;
- Kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów publicznych, społecznych, gospodarczych;
- Promocja i bieżąca informacja-prowadzenie konsultacji społecznych;
- Koordynowanie wdrażania projektów przewidzianych w LPR;
- Opracowywanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych;
- Realizacja projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych będących w gestii Gminy;
- Prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji wdrażania projektu;
- Pomiar efektywności i aktualizacja zapisów planu rewitalizacji, co trzy lata na koniec roku kalendarzowego.

Zespół ds. Rewitalizacji jest komórką organizacyjną odpowiedzialną za sprawną komunikację i harmonijną realizację projektu oraz sprawne przeciwdziałanie potencjalnym ryzykom i nieprawidłowościom powstałym przy realizacji Projektu. Mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji, w sprawach kluczowych zobligowany jest do komunikowania się z interesariuszami.

Zapewniony będzie osobisty kontakt członków Zespołu ds. rewitalizacji w celu omówienia bieżących spraw i podejmowania decyzji oraz reagowania na ewentualne nieprawidłowości. Proces podejmowania decyzji uwzględnić będzie opinie wszystkich członków i zostanie

oparty na zasadzie konsensusu. Funkcję kontrolną wobec Zespołu ds. rewitalizacji pełnił będzie Wójt Gminy, który ponadto uczestniczyć będzie w istotnych spotkaniach i podejmowaniu ważnych decyzji.

System wdrażania „Lokalnego Programu Rewitalizacja na lata 2016-2023” obejmuje następujące etapy:

1. Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jastrzęb na lata 2016-2023”.
2. Przekazanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w celu jego analizy i zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń.
3. Opracowanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do LPR, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich niezbędnych pozwoleń.
4. Opracowanie wniosków aplikacyjnych, studiów wykonalności, rozliczania projektów oraz niezbędnych załączników do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.
5. Realizacja projektów wpisanych do LPR zgodnie z terminarzem i harmonogramem.
6. Wsparcie beneficjentów w działaniach rewitalizacyjnych.
7. Promocja oraz udzielanie informacji nt. Lokalnego Programu Rewitalizacji.
8. Monitoring i ewaluacja planu rewitalizacji, według harmonogramów opracowania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów z uwzględnieniem ich specyfiki.
9. Pomiar efektywności Programu w oparciu o przewidziane wskaźniki-ewaluacja będzie przeprowadzana na koniec co drugiego roku kalendarzowego.
10. Aktualizacja LPR o nowe projekty zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze zdegradowanym.

Istotnym komponentem realizacji procesu rewitalizacji jest kampania Informacyjna i promocyjna, popularyzująca LPR w celu rozszerzenia grupy potencjalnych odbiorców działań rewitalizacyjnych. Obowiązek realizacji wskazanych prac spoczywa na Zespole ds. rewitalizacji oraz Gminie Jastrzęb.

Skuteczne upowszechnienie i upublicznienie Programu wymaga zastosowania zróżnicowanych instrumentów trafiających do różnorodnych odbiorców. Skutecznymi sposobami włączania interesariuszy w proces wdrażania LPR są informacje zamieszczane w lokalnej prasie, w materiałach i broszurach informacyjnych i promocyjnych, a także plakaty informujące o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych. Istotną będzie bezpośrednia prezentacja LPR podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami środowisk lokalnych, organizacjami pozarządowymi. Wykorzystanie

stworzonej już podstrony internetowej na stronie Urzędu Gminy Jastrzęb pozwoli zainteresowanym na łatwy dostęp do podstawowych informacji. Inicjowanie współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi ułatwi regularne sporządzanie informacji z przebiegu realizacji LPR oraz organizowanie wspólnych debat.

Główne ryzyka, które wystąpią w ramach realizacji procesu rewitalizacji w Gminie Jastrzęb obejmują:

Przesunięcie czasowe w realizacji poszczególnych projektów w ramach LPR wynikające z przyczyn zewnętrznych, utrudniona współpraca z partnerami społecznymi lub prywatnymi, trudność w diagnozowaniu społecznych potrzeb i oczekiwań ogółu mieszkańców Gminy, brak zainteresowania ze strony podmiotów gospodarczych, a także osób fizycznych w fazie uczestnictwa w procesie uspołeczniania LPR, zmiany legislacyjne, które pociągną konieczność dokonania zmian i uzupełnień w dokumencie LPR, prognozowane, trudne do spełnienia kryteria konkursowe dla projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014-2020.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe zestawienie możliwego ryzyka wraz z określeniem prawdopodobieństwa wystąpienia i wskazaniem środków zaradczych.

Tabela 50. Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka	Istotność dla realizacji LPR (stopień istotności)	Prawdopodobieństwo zaistnienia czynnika ryzyka	Działania zaradcze
Przesunięcie czasowe w realizacji poszczególnych projektów w ramach LPR wynikające z przyczyn zewnętrznych	duże	średnie	Założenie racjonalnego harmonogram prac i odpowiedniej alokacji zasobów ludzkich dla zapewnienia terminowej i rzetelnej realizacji Programu; Wielotorowe prowadzenie badań i pozyskiwanie środków finansowych niezbędnych do realizacji poszczególnych projektów, Zapewnienie stałej operatora LPR z Radą Miasta, która obejmowała będzie bieżące ustalenia wynikające z przeprowadzonych prac, a także analizy kolejnych etapów realizacji projektów, stałe informowanie i konsultowanie ze społeczeństwem planów i prac;
Utrudniona współpraca z partnerami społecznymi lub prywatnymi	średnie	małe	Analiza zaistniałej sytuacji, identyfikacja czynników utrudniających współpracę i ich eliminacja, Wykorzystanie dostępnych technologii teleinformatycznych w celu zapewnienia odpowiedniej komunikacji (telefon, Internet, system telekonferencji), Organizowanie spotkań w celu podjęcia niezbędnych ustaleń dotyczących przedmiotu działań w ramach poszczególnych projektów, Współpraca ze specjalistami w dziedzinie negocjacji społecznych, Funkcjonowanie „otwartego kanału informacji” zapewniającego przepływ wszelkich informacji
Trudność w diagnozowaniu społecznych potrzeb i oczekiwań ogółu mieszkańców Gminy	duże	małe	Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych mających na celu aktywizację społeczną, Konsultacje społeczne prowadzone na szeroką skalę z przedstawicielami władz i mieszkańcami
Brak zainteresowania ze strony podmiotów gospodarczych, a także osób	duże	średnie	Lokalne i regionalne działania promocyjne mające na celu aktywizację społeczną, zachęcające do udziału w konsultacjach społecznych i udziału w ankietyzacji

Czynniki ryzyka	Istotność dla realizacji LPR (stopień istotności)	Prawdopodobieństwo zaistnienia czynnika ryzyka	Działania zaradcze
fizycznych w fazie uczestnictwa w procesie upołączenia LPR			Konsultacje społeczne prowadzone na szeroką skalę z przedstawicielami władz i mieszkańcami, Promowanie i aktywizacja społeczna z wykorzystaniem Internetu.
Zmiany legislacyjne, które pociągną za sobą konieczność sporządzania zmian i uzupełnień w dokumencie LPR	duże	średnie	Bieżące monitorowanie i uwzględnianie zmian w przepisach prawa wspólnotowego i krajowego w zakresie jaki mają wpływ na realizację LPR Bieżące monitorowanie i uwzględnianie zmian w innych dokumentach strategicznych i programowych, a także przepisów prawa wspólnotowego i polskiego Konsultacje z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego Konsultacje z ekspertami zewnętrznymi w sprawie spodziewanych zmian legislacyjnych
Prognozowane, trudne do spełnienia kryteria konkursowe dla projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014-2020	duże	duże	Dywersyfikacja źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie grupa BST

MONITORING I EWALUACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

System monitorowania i oceny skuteczności działań, to proces okresowego zbierania i analizowania danych zarówno ilościowych jak i jakościowych dotyczących wdrażania projektów realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Jastrzęb. Monitoring i ocena działań zapewnia właściwy przebieg procesu rewitalizacji. Służy wczesnemu ostrzeganiu i informowaniu o ewentualnych nieprawidłowościach oraz weryfikuje skuteczność działań ujętych w dokumencie. Systematyczny monitoring umożliwia korygowanie działań determinując tym samym optymalne wykorzystanie środków finansowych oraz wzrost efektywności podejmowanych działań w ramach polityk publicznych.

Zespół Roboczy będzie odbywać coroczne spotkania, na których w drodze konsensusu lub zwykłą większością głosów przyjmie raport monitorujący wykonanie zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Jastrzęb na lata 2016-2023. Wówczas badane będą wskaźniki projektu lub/i wskaźniki o charakterze statystycznym, które wykorzystano do diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie. Spotkanie Zespołu każdorazowo odbędzie się nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku, licząc od roku od uchwalenia LPR. Do opracowania Raportu każdorazowo zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne w postaci zbierania uwag w formie elektronicznej, papierowej i ustnej. Działalność Zespołu Roboczego oraz towarzyszące temu konsultacje pozwolą również na możliwie szybkie reagowanie na zmiany oraz bariery w procesie wdrażania zapisów LPR, dzięki czemu dokument ten będzie elastyczny i dopasowywany do bieżącej sytuacji. Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w gminie Jastrzęb będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc interesariuszom rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu (Tabela 52). Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych

inwestycji, będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu. Dodatkowo, zaleca się organizację spotkań z mieszkańcami, na których możliwe będzie przeprowadzenie otwartej debaty na temat przebiegu prowadzonych przedsięwzięć. Pozwoli to na bezpośrednie włączenie lokalnej społeczności w proces monitoringu LPR. Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie mierników realizacji lokalnego programu rewitalizacji, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów. Tabela 51 przedstawia te mierniki. Ujęte mierniki należy dostosować do możliwości oraz potrzeb, które można rozszerzyć o dodatkowe bardziej szczegółowe (np.: z MOPS, PUP, Policji).

Tabela 51. Mierniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wskaźniki odpowiedzialne za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji			
Typ Miernika	Źródło danych	Rok bazowy 2015 (wskaźnik)	Rok prognozowany- docelowy 2023
Liczba osób korzystających z pomocy MOPS	Urząd Gminy Jastrzęb oraz podmioty zaangażowane w realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji	8,68	6,50
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP		19,52	14,60
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców		1,09	0,48
Liczba wydarzeń kulturalnych na 100 mieszkańców		0,04	0,07
Liczba mieszkańców gminy [szk.]		5302	Wzrost względem roku bazowego
Liczba podmiotów gospodarczych		3,04	4,00
Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest(t) na 100 mieszkańców		71,61	40,00
Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne(%)		0	15%
Liczba przystanków komunikacji miejskiej		0,58	0,75
Emisja CO ₂ z gospodarstw domowych i przedsiębiorstw (Mg CO ₂)		16 245,1 ⁹	10 978,4 ¹⁰

Źródło: opracowanie grupa BST

⁹ Dane dotyczące emisji CO₂ pochodzą z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jastrzęb na lata 2015-2020. Wartość bazowa wyliczona jest dla roku 2014

¹⁰ Dane wyliczone na podstawie wskaźnika redukcji emisji CO₂ do roku 2020 wynoszącego 32,4% (Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jastrzęb na lata 2015-2020)

Tabela 52. Wzór karty monitoringu projektu Lokalnego Programu rewitalizacji.

Nazwa Projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku (Zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników produktu:		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia :		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Źródło: opracowanie grupa BST.

Etapy procesu monitoringu:

1. Monitorowanie w całym okresie realizacji LPR, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych Programem oraz, czy cele realizowane w ramach Programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym.
2. Kontrolowanie etapów systemu wdrażania LPR.
3. Adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych LPR. Wskaźniki powinny być kompatybilne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu.
4. Zaprojektowanie formy z realizacji poszczególnych projektów, które będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych.

Biorąc pod uwagę czas obowiązywania dokumentu (2016-2023), może zająć konieczność aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, dlatego LPR będzie posiadać formułę otwartą.

W przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów – będzie on aktualizowany. Zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu gminy oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje o stanie realizacji LPR oraz ewentualnych zamierzeniach aktualizujących dokument będą publicznie udostępniane.

Ewentualna aktualizacja LPR zostanie poprzedzona konsultacjami społecznymi poprzez bezpośrednie konsultacje z mieszkańcami w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Charakterystyka badanych obszarów.....	9
Tabela 2. Lista wskaźników.....	11
Tabela 3. Zestawienie liczby wydanych przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego ostrzeżeń o złej jakości powietrza w 2018 roku	31
Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)	36
Tabela 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)	37
Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.).....	38
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.).....	39
Tabela 8. Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)	40
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)	41
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)	42
Tabela 11. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 2015 r.)	43
Tabela 12. Liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 2015 r.)	44
Tabela 13. Wskaźnik obciążenia demograficznego - stymulanta. (Dane z 30.06.2016 r.)	45
Tabela 14. Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku - destymulanta. (Dane z 2015 roku)	46
Tabela 15. Liczba wydarzeń kulturalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 2015 r.)	47
Tabela 16. Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów. (Dane z 2015 roku)	47
Tabela 17. Lista wskaźników - sfera społeczna.	48
Tabela 18. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera społeczna.	49
Tabela 19. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.).....	50
Tabela 20. Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 10 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)	51
Tabela 21. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 2015 r.)	52
Tabela 22. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera gospodarcza.....	53
Tabela 23. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona] - stymulanta. (Dane z 2015 r.)	54
Tabela 24. Gęstość zabudowy, a więc obciążenie piecami węglowymi w sołectwach gminy (szt/km ²)	55
Tabela 25. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera środowiskowa.....	56
Tabela 26. Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze wodociągowe w stosunku do łącznej liczby budynków - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.).....	57
Tabela 27. Liczba gospodarstw domowych, które posiadają przyłącze kanalizacyjne w stosunku do łącznej liczby budynków - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.).....	58
Tabela 28. Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.).....	59
Tabela 29. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera przestrzenno-funkcjonalna.	60
Tabela 30. Szacowana długość dróg wymagających remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 11.05.2016 r.)	61
Tabela 31. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.).....	62

Tabela 32. Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)	63
Tabela 33. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera techniczna.....	64
Tabela 34. Struktura respondentów ze względu na miejsce zamieszkania [N=114]	66
Tabela 35. Obszary, które zdaniem respondentów powinny zostać poddane rewitalizacji [N=114].....	67
Tabela 36. Związek respondentów z danym obszarem [N=114]	67
Tabela 37. Najważniejsze problemy społeczne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]	68
Tabela 38. Najważniejsze problemy gospodarcze, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]	68
Tabela 39. Najważniejsze problemy środowiskowe, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]	69
Tabela 40. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]	69
Tabela 41. Najważniejsze problemy techniczne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=114]	70
Tabela 42. Działania inwestycyjne, jakie zdaniem respondentów należałoby podjąć, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk	70
Tabela 43. Działania w sferze społecznej, kulturalnej i gospodarczej, jakie w opinii respondentów należałoby podjąć podczas procesu rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk	71
Tabela 44. Potencjały obszaru rewitalizacji.....	71
Tabela 45. Obszary zdegradowane.	73
Tabela 46. Obszar rewitalizacji.	74
Tabela 47. Oddziaływanie realizacji celów głównych na sfery funkcjonalne.	86
Tabela 48. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych	92
Tabela 49. Powiązanie programów infrastrukturalnych z projektami miękkimi	103
Tabela 50. Czynniki ryzyka.....	108
Tabela 51. Mierniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	111
Tabela 52. Wzór karty monitoringu projektu Lokalnego Programu rewitalizacji.	112

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podział sfer	10
Rysunek 2. Kierunki wykorzystania powierzchni lądowej jednostki terytorialnej. Stan na dzień 31.12.2014.....	14
Rysunek 3. Liczba ludności w gminie Jastrzęb w latach 2010-2014. Stan na dzień 31.12.	15
Rysunek 4. Saldo migracji w gminie Jastrzęb.....	15
Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w PUP. Stan na dzień 31.12	16
Rysunek 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan na dzień 31.12	17
Rysunek 7. Liczba rodzin otrzymujące świadczenia rodzinne na dzieci. Stan na dzień 31.12....	18
Rysunek 8. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Stan na dzień 31.12	18
Rysunek 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014. Stan na dzień 31.12	19
Rysunek 10. Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności. Stan na dzień 31.12.	20
Rysunek 11. Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (1000 mieszkańców). Stan na dzień 31.12.	20
Rysunek 12. Liczba dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym. Dzieci w wieku 3-5 lat. Stan na dzień 31.12.	21
Rysunek 13. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Stan na dzień 31.12.....	21
Rysunek 14. Liczba uczniów w szkołach podstawowych. Stan na dzień 31.12.	22
Rysunek 15. Wskaźnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe. Stan na dzień 31.12.	23
Rysunek 16. Wskaźnik skolaryzacji brutto: gimnazja. Stan na dzień 31.12.	23

Rysunek 17. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców. Stan na dzień 31.12.	24
Rysunek 18. Liczba zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON. Stan na dzień 31.12.	25
Rysunek 19. Liczba Podmiotów Gospodarki Narodowej w gminie Jastrzęb, podział ze względu na rodzaj działalności wg klasyfikacji PKD 2007. Stan na dzień 31.12.	26
Rysunek 20. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w gminie Jastrzęb, wg grup sekcji PKD 2007. Stan na dzień 31.12.	26
Rysunek 21. Liczba podmiotów wg klas wielkości w gminie Jastrzęb. Stan na dzień 31.12.	27
Rysunek 22. Liczba zbiorników bezodpływowych w gminie Jastrzęb. Stan na dzień 31.12.	28
Rysunek 23. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku [w tonach]. Stan na dzień 31.12.	29
Rysunek 24. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca gminy [w kg]. Stan na dzień 31.12.	29
Rysunek 25. Statystyki wyników modelowania matematycznego emisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza – średnioroczne wartości dla gminy Jastrzęb	30
Rysunek 26. Emisja CO ₂ z podziałem na sektory w gminie Jastrzęb (Mg CO ₂ i udział procentowy)	31
Rysunek 27. Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Stan na dzień 31.12.	32
Rysunek 28. Udział osób korzystających z instalacji wodociągowych w ogólnej liczbie ludności. Stan na dzień 31.12.	33
Rysunek 29. Eksploatacja sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych [w dm ³]. Stan na dzień 31.12.	33
Rysunek 30. Liczba budynków mieszkalnych. Stan na dzień 31.12.	34
Rysunek 31. Liczba mieszkań. Stan na dzień 31.12.	35
Rysunek 32. Liczba nowo oddanych do użytkowania mieszkań. Stan na dzień 31.12.	35
Rysunek 33. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=114]	65
Rysunek 34. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=114]	65
Rysunek 35. Struktura respondentów ze względu na wykształcenie [N=114]	66

SPIS MAP

Mapa 1. Gmina Jastrzęb - podział na sołectwa	10
Mapa 2. Obszar rewitalizacji.	75